

Vidékfejlesztési agrármérnöki

BSc

2023/2024

levelező tagozat

tantárgyi tematikák

Debrecen, Szolnok, Nagyváradi

Tartalomjegyzék

Gazdasági matematika.....	3
Informatika	6
Közgazdaságtan.....	9
Statisztika	12
Gazdasági jog	15
Közigazgatási alapismeretek	18
Kertészet.....	21
Növénytermesztés természettudományi alapjai (növényélettan, növénytan)	23
Állattenyésztés természettudományi alapjai (állatélettan)	25
Állattenyésztés természettudományi alapjai (állattan)	27
Agrártermelés természettudományi alapjai (agrokémia).....	30
Agrártermelés természettudományi alapjai (Talajtan)	32
Növénytermesztés	35
Állattenyésztés.....	38
Műszaki alapismeretek	40
Víz- és környezetgazdálkodás	43
Föld és birtokpolitika.....	47
Pénzügyi alapismeretek.....	50
Számvitel alapjai	53
Támogatási és szabályozási rendszerek alkalmazása	56
Üzemtan I.	59
Üzemtan II.	62
Üzemtan III.....	65
Szaktanácsadás	68
Agrárkereskedelmi ismeretek.....	70
Marketing alapjai.....	73
Logisztika	75
EU ismeretek	78
Agrárgazdaságtan alapjai	81
EU Agrár- és környezetpolitika.....	84
Regionális gazdaságtan I.	87
Regionális gazdaságtan II.....	90
Vidékfejlesztés I.....	93
Vidékfejlesztés II.....	96
Üzleti tervezés	99
Projekttervezési ismeretek.....	104
Emberi erőforrás menedzsment.....	107
Speciális térinformatikai ismeretek	110
Agrárinformációs rendszerek	113
Vidék- és civilbiztonsági ismeretek.....	115
Településfejlesztés- és gazdálkodási ismeretek.....	118
Vidékszociológia.....	121
Versenyképesség fejlesztési ismeretek.....	124
Vidéki közösségfejlesztés.....	127
Szaknyelv I.	130
Szaknyelv II.....	133
Matematika kritériumtárgy.....	136

A tantárgy neve:	magyarul:	Gazdasági matematika				Kódja:	GT_AVIL004-17 GT_AVILS004-17 GT_AVILP004-17	
	angolul:	Economic Mathematics						
Felelős oktatási egység:		Statisztika és Módszertani Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:						Kódja:		
Típus	Óraszámok					Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
	Előadás		Gyakorlat					
Nappali		Heti		Heti		Gyakorlati Jegy	4	Magyar
Levelező	x	Féléves	10	Féléves	10			
Tantárgyfelelős oktató		neve:	Dr. Kovács Sándor			beosztása:	egyetemi docens	
A kurzus célja, hogy a hallgatók								
A hallgatók elsajátítsák a tanulmányaikhoz szükséges felsőbb matematikai alapokat olyan szinten, hogy azt gazdasági területen megjelenő gyakorlati problémák megoldására tudják alkalmazni.								
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul								
<i>Tudás:</i>								
A hallgató megismeri a vidékfejlesztési és mezőgazdasági problémák azonosításához szükséges matematikai, statisztikai módszereket, a releváns információgyűjtési, elemzési és probléma-megoldási metódusokat, folyamatokat.								
<i>Képesség:</i>								
A hallgató képessé válik vidékfejlesztési programok megtervezésére, lebonyolítására, erőforrások elosztására, szakmai döntéseket megalapozó javaslatok kidolgozásában való részvételre, következtetések levonására. <i>A képzés során fejlődik a hallgató digitális készsége, mivel a feladatok egy részének elvégzéséhez digitális eszközök használatára is sor kerül.</i>								
<i>Attitűd:</i>								
Együttműködési szándékkal közeledik a felmerülő vidékfejlesztési, minőségbiztosítási problémák megoldásához. Nyitott a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviselőjére, fogékony az újdonságokra.								
<i>Autonómia és felelősség:</i>								
Önállóan képes a gazdálkodásirányítási folyamatok tervezésére, beszerzési, értékesítési folyamatok irányítására.								
A kurzus rövid tartalma, témakörei								
Tartalom: A Gazdasági matematika tárgy anyagának súlyponti része az egy és többváltozós valós függvények differenciálszámítása, feltételes és közönséges szélsőérték-számítása. A hallgatók megismerkednek továbbá a közgazdaságtanban használt lineáris algebrai fogalmakkal (mátrixok, determinánsok, lineáris egyenletrendszerek) és egyéb módszerekkel, valamint elsajátítják a valószínűségszámítás alapjait, amely nélkülözhetetlen a statisztika megértéséhez.								
Témakörök röviden:								
Függvény fogalma, egyváltozós valós függvények jellemzői, osztályai, ábrázolásuk								
Sorozatok fogalma, megadása, szemléltetése, tulajdonságai, sorozatok konvergenciája								
Mértani sorozatok pénzügyi alkalmazásai								
Függvények határértéke és folytonossága								
Differenciálhányados fogalma, elemi függvények deriváltjai								
Teljes függvényvizsgálat deriváltak segítségével								
Szöveges szélsőérték feladatok, elaszticitás								
Mátrix fogalma, mátrixműveletek. Determináns és inverzmátrix kiszámítása								
Lineáris egyenletrendszerek megoldási módszerei								
Többváltozós függvények feltételes és feltétel nélküli szélsőértéke								
Kombinatorika								
Valószínűségszámítás								

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek

Az elméleti alapokat az előadásokon ismerik meg a hallgatók, majd ezt követően a gyakorlatokon a megfelelő témákhoz kapcsolódó feladatok megoldásában szereznek jártasságot. Minden témakörhöz konkrét gyakorlati feladatok kapcsolódnak, elméleti tényanyag számonkérése nem történik közvetlen módon definíciók és tételek számonkérése formájában. A tananyag számonkérése zárthelyi dolgozat formájában történik kizárólag feladatok megoldásával. A feladatok megoldása gyakorlatokon egyéni számolás és számológép használata mellett történik.

A képzés során a digitális technológia és digitális megoldások is alkalmazásra kerülnek a tanulási célok hatékonyabb elérésére.

Értékelés

A hallgatók a kurzus végén egy zárthelyi dolgozatot írnak, formája írásbeli. A félév gyakorlati jeggyel zárul, amelynek alapját a zárthelyi dolgozat eredménye képezi. Azok a hallgatók, akik nem szereztek legalább elégséges gyakorlati jegyet, a félév során további 3 alkalommal írhatnak zárthelyi dolgozatot a gyakorlati jegy megszerzéséért, amelyek időpontjai meg lesznek hirdetve a Neptun rendszerben és jelentkezni kell a dolgozat megírásához.

Az osztályozás a következő ponthatárokkal történik:

kevesebb, mint 50% : elégtelen (1)

50% - 60% : elégséges (2)

60% - 70% : közepes (3)

70% - 80% : jó (4)

80% - 100% : jeles (5)

Kötelező szakirodalom:

Vincze Sz. – Kovács S. (2012): Gazdaságmatematikai és Statisztikai ismeretek egyetemi jegyzet

Sydseater, K – Hammond, P. (2006): Matematika Közgazdászoknak, Aula Kiadó, ISBN: 963 9478 56 3

Ajánlott szakirodalom:

Denkinger G. – Gyurkó L. (1999): Analízis gyakorlatok, Nemzeti Tankönyvkiadó, ISBN: 963 1923754

Obádovics Gy (2011): Felsőbb matematikai feladatgyűjtemény, Scolar Kiadó, ISBN:9789632443072

Alkalmom szerint bontott tematika	
1-5. óra 1. alkalom	Halmaz, reláció, Descartes-szorzat, egyváltozós valós függvények fogalma
	TE* Halmazok alkalmazása gyakorlati problémák megoldására, függvényfogalom megalapozása
	Valós függvények jellemzői, osztályozása, elemi függvények ábrázolása, transzformációja
	TE Lineáris, exponenciális, logaritmus, gyök, másod- és harmadfokú függvények használata gyakorlati problémák megoldására (fedezeti pont, piaci egyensúly kiszámítása, értékcsökkenés, exponenciális csökkenés modellezése, pénzügyi befektetési feladatok)
	Végtelen valós számsorozat definíciója. Korlátosság, monotonitás, szélsőérték, határérték. Határérték számítási tételek. Nevezetes határértékek.
	TE A mértani sorozatok alkalmazása pénzügyi problémák megoldására (annuitás, hitel törlesztés, járadék- és hozadékszámítás, beruházás jövedelmezősége)
	Egyváltozós függvények határértéke és határértékszámítási tételei. Egyváltozós függvények folytonosságának fogalma.
6-10. óra 2. alkalom	TE A differenciálszámítás megalapozása, gyakorlati problémák megoldása (populációnövekedés modellezése, átlagos költség, bevétel, stb. folyamatok hosszú távú alakulásának megadása az idő illetve az előállított termékszám függvényében)
	Egyváltozós valós függvény differencia- és differenciálhányadosa. Elemi függvények differenciálhányados függvényei. A differenciálhatóság és a folytonosság kapcsolata.
	TE A deriválás általános szabályainak ismerete
	Magasabbrendű deriváltak fogalma. L'Hospital-szabály. Teljes függvényvizsgálat lépései
	TE A differenciálszámítás alkalmazásai: monotonitás, szélsőérték, inflexiós pont, konvexitás meghatározása. Teljes függvényvizsgálat megoldása a függvény ábrázolásával
	Elaszticitás fogalma, meghatározása, szélsőérték, inflexiós pont, monotonitás meghatározása gyakorlati feladatokban
	TE Elaszticitás alkalmazása. Szöveges szélsőérték feladatok megoldása (profitmaximalizálás, költségminimalizálás, optimális készletnagyság, termékszám meghatározása)
11-15. óra 3. alkalom	Mátrix fogalma, speciális mátrixok. Mátrix aritmetika.
	TE Mátrixműveletek alkalmazása szöveges feladatok megoldásában
	Determináns kiszámítása és tulajdonságai. Mátrix invertálása. Cramer szabály.
	TE Egyszerűbb egyenletrendszerek megoldása, inverz mátrix meghatározása és alkalmazása Leontieff Input-Output feladatok megoldásában
	Gauss elimináció, lineáris egyenletrendszerek általános megoldási lehetőségei
	TE Erőforrás allokációs problémák, termelési, szállítási feladatok egyenletrendszerrel történő megoldása
	Többváltozós függvény és parciális derivált fogalma. Lokális, globális szélsőérték fogalma. Feltétel nélküli szélsőérték meghatározása.
TE Többváltozós szélsőértékfeladatok profit és költségmaximalizálásra, Cobb-Douglas függvény alkalmazása	
16-20. óra 4. alkalom	Többváltozós függvény feltételes szélsőértékének meghatározása: Lagrange módszer, grafikus módszer két változó esetén.
	TE Többváltozós függvény szélsőértékének meghatározása korlátok figyelembevételével, pl.: profit maximalizálás költségvetési korlát illetve az erőforrások optimális kihasználása mellett.
	Kombinatorika. Permutáció, variáció, kombináció. A valószínűség fogalma, alaptételek.
	TE A kombinatorika gyakorlati alkalmazása kiválasztás, sorbarendezési problémák megoldására
	Klasszikus valószínűségszámítás. Mintavételezés ismétléssel és ismétlés nélkül.
	TE A ráépülő tudományágak, Statisztika ismeretanyagának megalapozása, mintavételezési feladatok megoldása, minőségbiztosítási problémákban való jártasság
	Teljes valószínűség tétel, Bayes-tétel, független események bekövetkezésének valószínűsége
TE A valószínűségszámítás alkalmazása termelési, gazdasági problémákban, várhatóérték kiszámítása, kockázatbecslés	

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Informatika				Kódja:	GT_AVIL006-17 GT_AVILS006-17 GT_AVILP006-17	
	angolul:	Informatics						
Felelős oktatási egység:		Alkalmazott Informatika és Logisztika Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:		-				Kódja:	-	
Típus	Óraszámok					Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
	Előadás		Gyakorlat					
Nappali		Heti		Heti		gyakorlati jegy	4	magyar
Levelező	x	Féléves	5	Féléves	10			
Tantárgyfelelős oktató		neve:	Dr. Várallyai László			beosztása:	egyetemi docens	
<p>A kurzus célja, hogy a hallgatók</p> <p>A hallgatóknak előképzettségüktől függetlenül készség szinten el kell sajátítani azokat az informatikai ismereteket, amelyek a további tanulmányaikban felhasználhatók, illetve egy felsőfokú végzettséggel rendelkező szakember gyakorlati munkájában szükségesek lehetnek. Azaz interneten fellelhető ismereteket össze tudják gyűjteni, és ezek felhasználásával valamint az Office programcsomag használatával képesek legyenek komplex feladataik megoldására is. A képzés alapján alkalmazás orientált, számos gyakorlati feladat megoldásával. További cél, hogy a hallgatók gyakorlati ismereteket, gyakorlati készséget sajátítsanak el egy kis- és középvállalkozás számára ajánlott ERP rendszer használatában, bevezetésében. A gyakorlatok során egy mintavállalat jellemző folyamatit modellezzük a kiválasztott ERP rendszerben (beállítások, beszerzés, értékesítés, raktározás, ügyfélmenedzsment).</p> <p>Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</p> <p><i>Tudás:</i> Ismeri a vidékfejlesztési és mezőgazdasági problémák azonosításához szükséges statisztikai módszereket, a releváns információgyűjtési, elemzési és probléma-megoldási metódusokat, marketing folyamatokat.</p> <p><i>Képesség:</i> Képes az írásbeli és szóbeli kommunikációt segítő eszközök hatékony alkalmazására, felismeri az IT nyújtotta lehetőségek használatának előnyeit és hátrányait, ha szükséges, képes ezek tudatos és szakszerű használatára.</p> <p><i>Attitűd:</i> Videkfejlesztési kérdésekben kezdeményező, fogékony az újdonságokra.</p> <p><i>Autonómia és felelősség:</i> Videkfejlesztésre vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes önálló elemzést, alapvető összefüggések feltárását végzi, önálló következtetéseket von le.</p> <p>A kurzus rövid tartalma, témakörei</p> <p>Táblázatkezelő rendszerek elemei (függvények, diagramok, sorbarendezések és kimutatások stb.). Adatbáziskezelőrendszerek elemei (adatbázisok, táblák, lekérdezések, űrlapok és jelentések készítése, kezelése). Internet szolgáltatások (Web, FTP, e-mail, stb.). Egy kiválasztott ERP rendszer: törzs adatmodellje (cikktörzs, partnertörzs, eseménytípusok, dokumentumtípusok, feladattípusok, bizonylattípusok).</p> <p>Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek</p> <p>A hallgatók az előadásokon elsajátíthatják azokat az elméleti alapokat, amelyek a gyakorlaton bemutatásra kerülő feladatok megoldásaihoz szükségesek. Az előadásokon prezentáció formájában kapják a hallgatók az ismereteket, a gyakorlatokon pedig a táblázatkezelő és adatbáziskezelő rendszerek elemeivel illetve használatával ismerkednek meg.</p> <p>Értékelés</p> <p>A hallgatók táblázatkezelésből és adatbáziskezelésből írnak egy-egy gyakorlati beszámolót, ami 70 és 30%-ot tesz ki a félévi eredményből. Ez alapján kerülnek összesítésre a pontszámok illetve a százalékos értékek az alábbi táblázat alapján.</p> <p>0 - 60 % elégtelen, 61 - 70 % elégséges, 71 - 80 % közepes, 81 - 90 % jó, 91 - 100 % jeles.</p>								

Kötelező szakirodalom:

Tanszéki szerzői kollektíva (2017) Üzleti informatika elektronikus jegyzet.

Herdon Miklós-Rózsa Tünde (2011): Információs rendszerek az agrárgazdaságban. Szaktudás Kiadó Ház, Budapest. ISBN: 9789639935679

Ajánlott szakirodalom:

Dobay Péter (1997): Vállalati információ-menedzsment. Nemzeti Tankönyvkiadó, ISBN: 9631883442 pp. 310

Hetyei József (2009): ERP rendszerek Magyarországon a 21. században. ISBN: 9789636183585. pp. 720

Thomas F. Wallance, Michael H. Kremzar (2006): ERP-vállalatirányítási rendszerek, ISBN: 9637525939 pp. 326

tematika	
1.	Informatikai alapok Irodai alkalmazások, táblázatkezelő rendszerek TE* Táblázatkezelő rendszer használat. Alapműveletek. Adattípusok. adatbevitel. Szerkesztés. Formázások.
2.	TE Képletek. Operátorok. Feltételes kifejezések, logikai operátorok alkalmazása.
3.	Függvények (Matematikai, Statisztikai, Pénzügyi), Diagramok Táblázatkezelő rendszerek üzleti alkalmazásai TE Függvények. Dátumfüggvények. Szövegfüggvények. Keresőfüggvények
4.	TE Statisztikai alkalmazások. Pénzügyi függvények
5.	Adatbázis kezelés alapjai Adatbázis kezelő rendszerek TE Diagramok készítése
6.	TE Excel adatlisták kezelése. Adatbázisfüggvények
7.	Számítógép architektúrák Operációs rendszerek TE Beszámolási hét
8.	TE Adatbázis kialakítás, táblák létrehozása kezelése, űrlapok használata
9.	Számítógép-hálózatok Internet szolgáltatások TE Lekérdezési lehetőségek (QBE rács, SQL)
10.	TE Jelentéskészítés, kifejezések, műveletek használata. Relációs táblák kezelése, kulcsok szerepe
11.	Rendszerelméleti alapok TE Űrlapok és lekérdezések (akcióorientált) készítése
12.	TE Internet szolgáltatások (Web, FTP, e-mail, stb.)
13.	Információs rendszerek Integrált vállalatirányítási információs rendszerek TE Gyakorlati beszámoló adatbázisból
14.	TE Egy kiválasztott ERP rendszer: törzs adatmodellje (cikktörzs, partnertörzs, eseménytípusok, dokumentumtípusok, feladattípusok, bizonylattípusok)

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Közgazdaságtan				Kódja:	GT_AVIL001-17 GT_AVILS001-17 GT_AVILP001-17	
	angolul:	Economics						
Felelős oktatási egység:		Közgazdaságtan és Világgazdaságtan Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:		-				Kódja:	-	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		kollokvium	5	magyar
Levelező	x	Féléves	10	Féléves	10			
Tantárgyfelelős oktató		neve:		Prof. Dr. Czeglédi Pál		beosztása:	egyetemi tanár	
<p>A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerjék a közgazdasági szemléletmód legalapvetőbb sajátosságait, illetve a közgazdasági elemzés fő alkalmazási területeit. A kurzus végére a hallgatóknak tisztában kell lenniük a mikro- és a makroökonómia legfontosabb alapfogalmaival, és képesnek kell lenniük arra, hogy az alapvető elemzési eszközöket egyszerű problémák megoldása során alkalmazzák.</p>								
<p>Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul Tudás: Ismeri a vidékfejlesztésben és az agráriumban végbemenő folyamatok közgazdasági, pénzügyi összefüggéseit, kölcsönhatásait. Képesség: Képes a vidékfejlesztés és az agrárium területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására. Attitűd: Nytott a tértudományok alapvető eredményeinek és jellemzőinek hiteles közvetítésére szakmai és nem szakmai célcsoportok számára egyaránt. Befogadó mások véleményére, a vidékfejlesztés ágazati, regionális, nemzeti és európai értékei iránt. Autonómia és felelősség: Felelősségtudata a magatartásával kapcsolatos szakmai, jogi, etikai, egészség szempontú normákat, szabályokat illetően is megnyilvánul. Felelősséggel vállalja nyilatkozatainak, véleményének következményeit.</p>								
<p>A kurzus rövid tartalma, témakörei A félév az alapelvekre, a mikroökonómia alapfogalmakra, a leglényegesebb makroökonómiai mutatókra és összefüggésekre koncentrálna. Áttekintésre kerül a közgazdaságtan tárgya és módszere, a kereslet és kínálat modellje s annak alkalmazása. A makroökonómiai mutatók közül a GDP, az árindexek és a munkanélküliség kapnak hangsúlyt</p>								
<p>Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek Előadás diák használatával, gyakorlat keretében számolási példák megoldása, modellek csoportos értelmezése.</p>								
<p>Értékelés A vizsga írásbeli. Az írásbeli vizsgán elért eredmény adja a kollokviumi jegyet az alábbiak szerint: 0 - 50% – elégtelen 50%+1 pont - 63% – elégséges 64% - 75% – közepes 76% - 86% – jó 87% - 100% – jeles A félév során a hallgatók maximum 10 plusz pontot szerezhetnek (könyv/vagy cikkek olvasása és ismertetése az előadáson 5 pont, önreflexió készítése a félév végén 5 pont), mely 51%-os írásbeli vizsga eléérése esetén hozzáadódik az eredményükhöz.</p>								
<p>Kötelező szakirodalom: Mankiw, G. N. (2011): <i>A közgazdaságtan alapjai</i>. Osiris, Budapest. ISBN 978 963 276 208 1</p>								
<p>Ajánlott szakirodalom: Közgazdasági Szemle http://www.kszemle.hu/ Heyne, P. – Boettke, P. – Prychitko, D. (2004): <i>A közgazdasági gondolkodás alapjai</i>. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. ISBN:963-19-3445-4</p>								

Heyne, P. – Boettke, P. – Prychitko, D. (2004): A közgazdasági gondolkodás alapjai. Munkafüzet. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. ISBN: 963 19 4106 X

Levitt, S. D. – Dubner, S. J. (2007): Lökönómia. Egy kóbor közgazdász a dolgok mögé néz. Európa Könyvkiadó, Budapest. ISBN: 978-963-07-8267-8

Óráként bontott tematika		
	téma	tananyag
Első alkalom	A közgazdaságtan alapvető kérdései és módszere	Mankiw, 24-27. o.
	TE*: A közgazdaságtan tudomány és társadalomtudomány voltának megértése	
	GYAKORLAT	
	A közgazdaságtan tíz alapelve	Mankiw, 3-23. o.
	TE: A racionális viselkedés alapfogalmainak ismerete, a piac együttműködésként való értelmezése, a láthatatlan kéz metafora megértése	
	GYAKORLAT	
	A termelési lehetőségek határa, alternatív költségek	Mankiw, 29-32. o.
	TE: Az alternatív költség grafikus értelmezése	
	GYAKORLAT	
Második alkalom	Hogyan működnek a piacok	Mankiw, 75-101. o.
	TE: A keresleti és a kínálati görbe koncepciójának megértése, Az egyensúlyi ár és mennyiség értelmezése, komparatív statika	
	GYAKORLAT	
	Kínálat, kereslet és kormányzati intézkedések	Mankiw, 126-135. o.
	TE: Az árszabályozás hatásainak értelmezése	
	GYAKORLAT	
Harmadik alkalom	A nemzeti jövedelem mérése	Mankiw, 349-372. o.
	TE: A nominális és reál GDP koncepciójának megértése	
	GYAKORLAT	
	A megélhetési költségek mérése	Mankiw, 373-391. o.
	TE: Az infláció és az árszínvonal jelentése, GDP-deflátor és a fogyasztói árindex megismerése	
	GYAKORLAT	
Negyedik alkalom	Termelés és gazdasági növekedés	Mankiw, 395-422. o.
	TE: A gazdasági növekedés (az országok közötti jövedelemkülönbségek) stilizált tényeinek ismerete	
	GYAKORLAT	
	A pénz jelentősége és funkciói	Mankiw, 493-518. o.
	TE: A pénz definíciója a pénzhasználat jelentőségének megértése, a bankrendszer pénzteremtésben játszott szerepének megértése	
	Munkanélküliség	
	TE: A munkapiaccal kapcsolatos alapfogalmak elsajátítása	Mankiw, 465-492. o.
	GYAKORLAT	

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Statisztika				Kódja:	GT_AVIL013-17 GT_AVILS013-17 GT_AVILP013-17	
	angolul:	Statistics						
Felelős oktatási egység:		Statisztika és Módszertani Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:		Gazdasági matematika				Kódja:	GT_AVIL004-17 GT_AVILS004-17 GT_AVILP004-17	
Típus	Óraszámok					Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
	Előadás		Gyakorlat					
Nappali		Heti		Heti		gyakorlati jegy	5	magyar
Levelező	X	Féléves	10	Féléves	10			
Tantárgyfelelős oktató		neve:	Dr. habil. Csipkés Margit			beosztása:	egyetemi docens	
A kurzus célja:								
A gazdasági elemzésben alkalmazható alapvető statisztikai módszerek megismerése és mezőgazdasági alkalmazásai bemutatása.								
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul								
<i>Tudás:</i>								
Ismeri a vidékfejlesztési és mezőgazdasági problémák azonosításához szükséges statisztikai módszereket, a releváns információgyűjtési, elemzési és probléma-megoldási metódusokat, marketing folyamatokat.								
<i>Képesség:</i>								
Képes vidékfejlesztési programok megtervezésére, lebonyolítására, erőforrások elosztására, szakmai döntéseket megalapozó javaslatok kidolgozásában való részvételre, következtetések levonására, nemcsak operatív szinten.								
<i>Attitűd:</i>								
Együttműködési szándékkal közeledik a felmerülő vidékfejlesztési, minőségbiztosítási problémák megoldásához.								
<i>Autonómia és felelősség:</i>								
Önállóan tervezi meg saját szakmai előmenetelét.								
Felelősséget vállal a saját és az irányítása alatt álló munkatársak munkájáért.								
Felelősséggel vállalja nyilatkozatainak, véleményének következményeit.								
Videkfejlesztésre vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes önálló elemzést, alapvető összefüggések feltárását végzi, önálló következtetéseket von le.								
A kurzus rövid tartalma, témakörei								
Témakörei:								
Viszonyszámok I. Egyenmű adatokból számított viszonzszámok: 1. dinamikus viszonzszámok (bázis- és lánc viszonzszámok) 2. területi viszonzszámok 3. koordinációs viszonzszám 4. teljesítmény viszonzszám. II. Különnemű adatokból számított viszonzszámok: intenzitási viszonzszámok								
Középértékek: I. Számított középértékek (átlagok) II. Helyzeti középértékek (medián, módusz)								
Szóródás mutatói								
Indexek								
A koncentráció mérése								
Statisztikai mintavételezés								
Statisztikai becslések								
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek								
Tanulási tevékenység:								
Problémamegoldás								
Feladatmegoldás: (1) a feladat megoldásához szükséges algoritmus, a megfelelő ismeret megkeresése a hosszú távú memóriában, (2) az algoritmus, a megfelelő ismeret alkalmazása a feladat megoldására.								
Tanítási módszerek:								
előadás								
magyarázat								

Viisszacsatolás, a tanulók tevékenységének értékelése

Szemléltetés

Házi feladat

Értékelés

Az egymásra épülő anyagrészek megértése, alkalmazásuk és begyakorlása érdekében rendszeres otthoni felkészülést kérek a hallgatóságtól. Az előadásokon és gyakorlatokon ajánlott a részvétel. A félév gyakorlati jeggyel zárul.

A személyes oktatás esetén a gyakorlati jegyet a szorgalmi időszak utolsó napjáig lehet megszerezni. A gyakorlati jegyszerzéskor elméleti kiskérdések és feladat megoldás lesz (Excelben és e-learningben). Akinek a szorgalmi időszakban nem sikerül a gyakorlati jegyet megszerezni, annak a vizsga időszakban meghirdetett alkalmakkal lesz lehetősége javítani/pótolni a gyakorlati jegyét.

Abban az esetben, ha online órartartás lesz, akkor is az előadásokon és a gyakorlatokon ajánlott a részvétel. Online oktatás esetén a gyakorlati jegyet a szorgalmi időszak utolsó napjáig lehet megszerezni. A gyakorlati jegyszerzéskor elméleti kiskérdések és feladat megoldás lesz (Excelben és e-learningben). Akinek a szorgalmi időszakban nem sikerül a gyakorlati jegyet megszerezni, annak a vizsga időszakban meghirdetett alkalmakkal lesz lehetősége javítani/pótolni a gyakorlati jegyét.

Kötelező szakirodalom:

Alkalmazott statisztika. Szerk.: Szűcs István. Agroinform Kiadó, 2002.

Ajánlott szakirodalom:

Hunyadi László – Vita László: Statisztika, AULA Kiadó, Budapest, 2008.

Alkalmankénti bontásban a tematika (1 alkalom 5 óra hossza)	
1. alkalom	A statisztika fogalma, története. A statisztika információrendszer. A statisztikai munka fázisai. Statisztikai alapfogalmak. Statisztikai sorok és táblák. Viszonyszámok. Középértékek.
2. alkalom	Számított és helyzeti középértékek számítása statisztikai függvényekkel. A szóródás mérőszámai. Fontosabb eloszlástípusok. A szórás felbontása.
3. alkalom	Értékindex kör, viszonyszámokból számított indexek. A koncentráció mérése, Lorenz görbe.
4. alkalom	Statisztikai mintavételezés, a minták alapján történő értékelések alapelvei, mintavételi módok. Statisztikai becslések. Számítási átlag becslése, a szórás becslése.

A tantárgy neve:	magyarul:	Gazdasági jog				Kódja:	GT_AVIL007-17 GT_AVILS007-17 GT_AVILP007-17	
	angolul:	Economic Law						
Felelős oktatási egység:		Közgazdaságtan és Világ gazdaságtan Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:		-				Kódja:	-	
Típus	Óraszámok					Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
	Előadás		Gyakorlat					
Nappali	-	Heti	-	Heti	-	kollokvium	3	magyar
Levelező	X	Féléves	10	Féléves	0			
Tantárgyfelelős oktató		neve:	Dr. Helmeczi András			beosztása:	adjunktus	
<p>A kurzus célja, hogy a hallgatók</p> <p>A tantárgy bevezető, jogi alaplámpveltséget megteremtő jellege mellett segítséget kíván nyújtani a jogi szakmai alapfogalmak megértéséhez és helyes alkalmazásához. A stúdium a gazdaság működését szabályozó jogintézmények leglényegesebb elemeinek és a gyakorlatban felhalmozódott tapasztalatoknak az ismertetésével elősegíti a hatályos jogi szabályok megértését, az alkalmazást körülvevő intézmények megismerését. Célja, hogy a hallgatók az elsajátított ismeretek birtokában önállóan legyenek képesek felismerni a gazdasági események jogi vonatkozásait, eligazodjanak az egyes folyamatokat jogi szempontból elhatároló ismerveken.</p>								
<p>Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</p>								
<p><i>Tudás:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ismeri a gazdasági szervezetek felépítését és működését. - Ismeri a kereskedelmi tevékenységgel kapcsolatos feladatokat, és ismeri a kereskedelmi tevékenységre vonatkozó alapvető jogi szabályozásokat. 								
<p><i>Képesség:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Elméleti, fogalmi és módszertani ismeretei felhasználásával a feladatának ellátásához szükséges tényeket, adatokat összegyűjti, rendszerezi; egyszerűbb oksági összefüggéseket feltár és következtetéseket von le, javaslatokat fogalmaz meg a szervezet rutin folyamataiban. - Képes egyéni, illetve kisvállalkozói tevékenységet megtervezni, önállóan végezni. - Eredményesen működik együtt a projektfeladatok és munkafeladatok megoldása során munkatársaival és vezetőivel. 								
<p><i>Attitűd:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Elkötelezett a minőségi munkavégzés iránt, betartja a vonatkozó szakmai, jogi és etikai szabályokat, normákat. - Törekszik a kereskedelmi és marketing tevékenység fejlesztésére és a változó gazdasági és jogi környezethez igazítására. 								
<p><i>Autonómia és felelősség:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Felelősséget vállal, illetve visel saját munkájáért, döntéseit - Munkaköri feladatát önállóan végzi, szakmai beszámolóit, jelentéseit, kisebb prezentációit önállóan készíti. Szükség esetén munkatársi, vezetői segítséget vesz igénybe. - Általános szakmai felügyelet, irányítás és ellenőrzés mellett munkaköri leírásában szereplő feladatait tudatosan tervezi, önállóan szervezi, és munkáját rendszeresen ellenőrzi. 								
<p>A kurzus rövid tartalma, témakörei</p>								
<p>Jogi alapfogalmak, személyi jog, dologi jog, kötelmi jog, gazdasági társaságok és egyéb vállalkozási formák, bírósági és közigazgatási eljárások, munkajogi ismeretek.</p>								
<p>Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek</p> <p>Összefoglaló tankönyvből önálló tanulás, előadásokon a fontosabb témakörök elméleti magyarázata.</p>								

Értékelés

Az írásbeli vizsgáztatás jelenléti oktatás esetén papír alapú, előre nyomtatott, online oktatás esetén az e-learning rendszerben feltöltött kérdéssor kitöltésével történik. A vizsgadolgozat maximális pontszáma 15, az egyes érdemjegyek az alábbiak szerint érhetők el:

0-7 pont: *elégtelen (1)*

8-9 pont: *elégséges (2)*

10-11 pont: *közepes (3)*

12-13 pont: *jó (4)*

14-15 pont: *jeles (5)*

A szóbeli vizsgáztatás értékelési szempontjai:

elégtelen (1): fogalmak ismeretének hiánya

elégséges (2): fogalmak általános, lényegi ismerete és helyes alkalmazása

közepes (3): fogalmak pontos ismerete és helyes alkalmazása, néhány fontos részletszabály ismerete az egyes jogintézményekhez

jó (4): fogalmak pontos ismerete és helyes alkalmazása, részletszabályok többségének ismerete és helyes alkalmazása az egyes jogintézményekhez

jeles (5): fogalmak pontos ismerete és helyes alkalmazása, részletszabályok ismerete és helyes alkalmazása az egyes jogintézményekhez, összefüggések értelmezése

Kötelező szakirodalom:

Helmeczi András: Gazdasági jogi alaptan, Debrecen 2015 (ISBN 978-963-12-1855-8)

Ajánlott szakirodalom:

Hatályos jogszabálysövegek: www.njt.hu, net.jogtar.hu

Petrik Ferenc (szerk.): Polgári jog I-IV. – Kommentár a gyakorlat számára, Budapest (HVG-Orac) 2020 (ISBN 963 9203 96 3)

tematika	
1.	A jog mint társadalmi norma, a jogrendszer tagozódása, a jogforrások. TE*: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
2.	A jogviszony fogalma, alanyai, tárgya, szerkezete. A jogalanyok csoportosítása. TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
3.	A polgári jog alapelvei. Személyi jog. TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
4.	A tulajdonjog és a használati jogok, birtokjog. Az ingatlan-nyilvántartás. TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
5.	Kötelmi jog általános rész TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
6.	Egyes szerződések. Kártérítés. TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
7.	A jogi személyek általános szabályai. A gazdasági társaságok általános szabályai. TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
8.	Közkereseti társaság, betéti társaság, korlátolt felelősségű társaság, részvénytársaság. TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
9.	Egyéb jogi személyek és az egyéni vállalkozás. A gazdasági élet eljárásai. TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
10.	Munkajogi alapismeretek. TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Közigazgatási alapismeretek				Kódja:	GT_AVIL014-17 GT_AVILS014-17 GT_AVILP014-17	
	angolul:	Basics of Administrative Law						
Felelős oktatási egység:		GTK Közgazdaságtan és Világgazdaságtan Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:		-				Kódja:	-	
Típus	Óraszámok					Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
	Előadás		Gyakorlat					
Nappali	-	Heti	-	Heti	-	kollokvium	3	magyar
Levelező	X	Féléves	15	Féléves	0			
Tantárgyfelelős oktató		neve:		Dr. Helmeczi András		beosztása:	adjunktus	
<p>A kurzus célja, hogy a hallgatók az állam felépítésével, feladatmegosztásával, működési rendszerinek sajátosságaival kapcsolatos legfontosabb jogszabályok között eligazodjanak, valamint segítséget nyújt a közigazgatási szakmai alapfogalmak megértéséhez és helyes alkalmazásához.</p>								
<p>Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</p>								
<p><i>Tudás:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Rendelkezik a vidékfejlesztés és mezőgazdaság szakterületén az alapvető jogi és etikai szabályok ismeretével. - Ismeri az agrárgazdaságot és vidékfejlesztést működtető intézményhálózatot, valamint a hozzá kapcsolódó hazai és nemzetközi jogszabályi hátteret. 								
<p><i>Képesség:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Képes vidékfejlesztési programok megtervezésére, lebonyolítására, erőforrások elosztására, szakmai döntéseket megalapozó javaslatok kidolgozásában való részvételre, következtetések levonására, nemcsak operatív szinten. 								
<p><i>Attitűd:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Elkötelezett a minőségi munkavégzés iránt, betartja a vonatkozó szakmai, jogi és etikai szabályokat, normákat. - Törekszik a kereskedelmi és marketing tevékenység fejlesztésére és a változó gazdasági és jogi környezethez igazítására. 								
<p><i>Autonómia és felelősség:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Felelősséget vállal, illetve visel saját munkájáért, döntéseiért - Munkaköri feladatát önállóan végzi, szakmai beszámolóit, jelentéseit, kisebb prezentációit önállóan készíti. Szükség esetén munkatársi, vezetői segítséget vesz igénybe. - Általános szakmai felügyelet, irányítás és ellenőrzés mellett munkaköri leírásában szereplő feladatait tudatosan tervezi, önállóan szervezi, és munkáját rendszeresen ellenőrzi. 								
<p>A kurzus rövid tartalma, témakörei</p>								
<p>Az állam: típusai, funkciói, berendezkedése. A közigazgatási eljárás.</p>								
<p>Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek</p> <p>A kiadott jegyzetből önálló tanulás, előadásokon a fontosabb témakörök elméleti magyarázata.</p>								
<p>Értékelés</p> <p><u>Kollokvium:</u></p> <p>Az írásbeli vizsgáztatás papír alapú, előre nyomtatott kérdéssor kitöltésével történik. A vizsgadolgozat maximális pontszáma 15, az egyes érdemjegyek az alábbiak szerint érhetők el:</p> <p>0-7 pont: <i>elégtelen (1)</i> 8-9 pont: <i>elégséges (2)</i> 10-11 pont: <i>közepes (3)</i> 12-13 pont: <i>jó (4)</i> 14-15 pont: <i>jeles (5)</i></p> <p>A szóbeli vizsgáztatás értékelési szempontjai: <i>elégtelen (1):</i> fogalmak ismeretének hiánya</p>								

elégéses (2): fogalmak általános, lényegi ismerete és helyes alkalmazása

közepes (3): fogalmak pontos ismerete és helyes alkalmazása, néhány fontos részletszabály ismerete az egyes jogintézményekhez

jó (4): fogalmak pontos ismerete és helyes alkalmazása, részletszabályok többségének ismerete és helyes alkalmazása az egyes jogintézményekhez

jeles (5): fogalmak pontos ismerete és helyes alkalmazása, részletszabályok ismerete és helyes alkalmazása az egyes jogintézményekhez, összefüggések értelmezése

Kötelező szakirodalom:

Magyarország Alaptörvénye

2016. évi CL. törvény az általános közigazgatási rendtartásról

2018. évi CXXV. törvény a kormányzati igazgatásról

Ajánlott szakirodalom:

Hatályos jogszabályszovegek: www.njt.hu, net.jogtar.hu

Lőrincz Lajos: A közigazgatás alapintézményei (harmadik, átdolgozott kiadás), Budapest (HVG-Orac) 2010

Petrik Ferenc (szerk.): Az általános közigazgatási rendtartás magyarázata, Budapest (HVG-Orac) 2017

tematika
Alkotmányos és jogi ismeretek, az alkotmányos állam
TE*: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
A közigazgatás szervezetrendszere; A Kormány
TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
Az Országgyűlés és a köztársasági elnök
TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
A bíróságok és az Alkotmánybíróság, Ügyészség
TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
Az alapvető jogok biztosa, helyi önkormányzatok
TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
A közigazgatási eljárás általános szabályai 1.: eljárási alapelvek, tárgyi hatály, eljárási képesség és képviselő, ügyfél, kizárás.
TE: vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
A közigazgatási eljárás általános szabályai 2.: hatáskör, illetékesség, megkeresés, kapcsolattartás, adatkezelés
TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
Az elsőfokú hatósági eljárás
TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
A hatóság döntései
TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
Jogorvoslat
TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
Végrehajtás
TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
Az ingatlan-nyilvántartási eljárás különös szabályai.
TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
Az építéssel kapcsolatos eljárások különös szabályai
TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
Közszolgálat
TE: vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Kertészet				Kódja:	GT_AVIL015-17 GT_AVILS015-17 GT_AVILP015-17	
	angolul:	Horticulture						
Felelős oktatási egység:		DE MÉK Kertészettudományi Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:		-				Kódja:	-	
Típus	Óraszámok					Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
	Előadás		Gyakorlat					
Nappali		Heti		Heti		kollokvium	5	magyar
Levelező	x	Féléves	10	Féléves	10			
Tantárgyfelelős oktató		neve:	Dr. Sipos Mariann			beosztása:	egyetemi tanársegéd	
<p>A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerjék a gyümölcsstermesztés alapjait. Ismeretek szereznek hazánk és a világ gyümölcsstermesztésének helyzetéről, a fontosabb termesztett gyümölcsfajok perspektíváiról. Ismeretek birtokába jutnak a gyümölcsfajok morfológiájáról, ökológiai igényeiről, hazai termesztettségéről, illetve az ültetvények alkalmazott művelési rendszereiről.</p> <p>Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</p> <p><i>Tudás:</i> Képes kertészeti ágazati szakmai problémák megfogalmazására, a várható trendek felismerésére, önálló szakmai álláspont kialakítására, és annak megvédésére a viták során.</p> <p><i>Képesség:</i> Képes a kertészeti ágazatok területén működő vállalkozások, vállalatok, termelőüzemek, valamint kis-és közép-vállalkozások mérnöki szintű irányítására és ezek gazdálkodásának szakszerű működtetésére, figyelembe véve a környezetgazdálkodási és környezetvédelmi előírásokat is.</p> <p><i>Attitűd:</i> Szakmai felelősségtudattal és együttműködési készséggel rendelkezik. Minőség iránti igény jellemzi.</p> <p><i>Autonómia és felelősség:</i> Felelősségtudat jellemzi a munkával és magatartással kapcsolatos szakmai, jogi, etikai normákat, szabályokat illetően.</p>								
A kurzus rövid tartalma, témakörei								
<ul style="list-style-type: none"> • A kertészet ágazatai, nemzetközi és hazai helyzete, fejlődésének irányai • A gyümölcsstermesztés hazai és nemzetközi helyzete, fejlődésének irányai • A gyümölcsstermő növények rendszertana, gyakorlati csoportosítása • A gyümölcsstermő növények alaktani és biológiai jellemzői • Ültetvénylétesítés • A gyümölcsstermesztésben alkalmazott koronaformák • Termésvédelem • A gyümölcsstermesztés gazdaságossági mutatói 								
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek								
Interaktív előadások, videós bemutatók								
Értékelés								
Félév végi kollokvium								
Kötelező szakirodalom:								
<ul style="list-style-type: none"> • Gonda I. – Csíhón Á. (2018): A gyümölcsstermesztés alapjai. Egyetemi jegyzet. 198. p. 								
Ajánlott szakirodalom:								
<ul style="list-style-type: none"> • Papp J. (2003): Gyümölcsstermesztési alapismeretek. Mezőgazda Kiadó, Budapest. 472. p. 								

tematika
A gyümölcsstermesztés nemzetközi helyzete, fejlődésének irányai
TE*
A gyümölcsstermesztés hazai helyzete, fejlődésének irányai
TE
A gyümölcsstermő növények rendszertana
TE
A gyümölcsstermő gyakorlati csoportosítása
TE
A gyümölcsstermő növények alaktani és biológiai jellemzői - A gyökérrendszer
TE
A gyümölcsstermő növények alaktani és biológiai jellemzői - A fa és cserje testalakulása
TE
A gyümölcsstermesztés ökológiai alapjai - Hőigény és fényigény
TE
A gyümölcsstermesztés ökológiai alapjai – Vízigény és talajigény
TE
Ültetvénylétesítés - Előzetes feladatok
TE
Ültetvénylétesítés - Alany- és fajtamegválasztás
TE
Ültetvénylétesítés – Kivitelezési munkálatok
TE
A gyümölcsstermesztésben alkalmazott hagyományos koronaformák
TE
A gyümölcsstermesztésben alkalmazott intenzív koronaformák
TE
Termésvédelem, a gyümölcsstermesztés gazdaságossági mutatói
TE

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Növénytermesztés természettudományi alapjai (növényélettan, növénytan)				Kódja:	GT_AVIL002-17 GT_AVILS002-17 GT_AVILP002-17	
	angolul:	Fundamentals of natural science in plant production (plant physiology, botany)						
Felelős oktatási egység:		DE TTK, BÖI, Növénytani Tanszék						
Kötelező előtanulmány neve:						Kódja:		
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		kollokvium	4	magyar
Levelező	x	Féléves	10	Féléves	5			
Tantárgyfelelős oktató		neve:	Dr. Vasas Gábor			beosztása:	egyetemi tanár	
<p>A kurzus célja, hogy a hallgatók a növénytermesztés növénytani alapjait elsajátítsák. A kurzus a növényrendszertani és anatómiai ismeretanyagon túl részleteiben tárgyalja a növényi fiziológia legfontosabb ismereteit. Áttekinti a megporzásbiológia, ökofiziológia legfontosabb alapjait. A klasszikus növénybiológiai ismeretanyagon túl a növényi hatóanyagtan valamint a növénybiológia alapfogalmait és legfontosabb ismereteit foglalja magába. A tantárgy a legfontosabb növénytani ismereteit a mindennapi életben jól ismert gazdasági növényeken valamint a mezőgazdasági modellnövényeken keresztül mutatja be.</p>								
<p>Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</p> <p>A hallgató a tárgy elvégzése után alkalmas a természetbe vont növények azonosítására, azok morfológiai-fiziológia alapon történő potenciális hasznosítására, a környezeti elemek és paraméterek helyes felismerésére, amelyek alapján optimalizált növényi struktúrák létrehozása megtörténik. A hallgató ismeri és alkalmassá válik a növényi hatóanyagtan tudásanyagát felhasználva a megfelelő növényi részek, komponensek helyes alkalmazására. A biotechnológiai ismeret tükrében a legalapvetőbb mikroszaporítási technikák alkalmazására és engedélyezett biotechnológiai módszerek felismerésére.</p>								
<p>A kurzus rövid tartalma, témakörei</p> <p>A növényi sejtek az anyagcsere szempontjából kiemelten fontos alkotói és ezek működése, szövetek, szervek nevezéktana, szerkezetük. A gazdasági szempontból hasznos növényfajok felismerése, termesztésükhöz és felhasználásukhoz szükséges biológiai ismeretek</p>								
<p>Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek</p> <p>Fotókkal illusztrált előadás, az előadás anyagok otthoni tanulása, részletes tantárgyi jegyzet hozzáolvasása, kontakt órai fajfelismerés gyakorlatok, gyakorló növényi anyag tanulmányozása kontakt gyakorlaton.</p>								
<p>Értékelés</p> <p>szóbeli, írásbeli számonkérés, 1-5 skálán értékelés</p>								
<p>Kötelező szakirodalom:</p> <p>Baloghné Nyakas A., Trócsányiné Kiss Zs.: A Mezőgazdasági növénytan alapjai. Egyetemi jegyzet. Debrecen. 2015.</p>								
<p>Ajánlott szakirodalom:</p> <p>Haraszty Á. (szerk.): Növény szervezeten és növényélettan. Nemzeti Tankönyvkiadó, 2004.</p>								

tematika	
1.	Szerveződési szintek. A növényi sejt felépítése, a sejtalkotók szerkezete, szerepük a sejtben. TE* Növényi sejtani ismeretek
2.	Tartaléktápanyagok, anyagcsere mellék- és végtermékek halmozódási formái és helyei a sejtben: Zárványok, kristályzárványok. TE Funkcionális növényi sejtani ismeretek
3.	A feldolgozhatóságot és a fogyaszthatóságot befolyásoló sejtani jellemzők: Sejtfal és vastagodási formái, rostok, kősejtek. TE Funkcionális növényi sejtani ismeretek
4.	Növényi szövetek általános bemutatása. Kiválasztó és váladéktartó szövetek, mirigyek. TE Növényi szövettani ismeretek
5.	Vegetatív és generatív szervek szöveti felépítése, termések és magvak szövettana. TE Növényi szövettani ismeretek
6.	Növényi fő anyagcsere folyamatok. Szerepük, kapcsolatuk a minőségi és mennyiségi szervesanyag termeléssel. A fotoszintézis, mint szervesanyag termelő alapfolyamat alapreakciói, sejtlegzés, ökofiziológiai perspektívák: környezeti tényezők befolyása. TE Növényélettani ismeretek
7.	Egyed, szerv és sejszintű vízgazdálkodás, a termés vízháztartása és kapcsolata a minőséggel. Növények tápanyag-gazdálkodása. A növények tápanyagfelvétel mechanizmusai, akkumuláció és hiperakkumuláció. TE Növényélettani ismeretek
8.	Hormonok jelentősége, hatásmechanizmusai, szállítódása a növényekben. A termésképzés, termésérés, termésleválás élettani vonatkozásai. A megporzás által indukált változások, a termésképzés. TE Növényélettani ismeretek
9.	Mohák, harasztok, magvas növények, nyíltvatermő és zárvatermő növények jellemzői. Egyszikűek, pázsitfűfélék: gabonanövények. TE Növényismeret
10.	A legjelentősebb gazdasági növények részletes jellemzése rendszertani sorrendben. A mákféléktől a keserűfűfélékig. TE Növényismeret
11.	A legjelentősebb gazdasági növények részletes jellemzése. A bükkféléktől a csalánfélékig. TE Növényismeret
12.	A legjelentősebb gazdasági növények részletes jellemzése. Ribiszkefélék, rózsafélék, pillangósvirágúak. TE Növényismeret
13.	A legjelentősebb gazdasági növények részletes jellemzése. A lenféléktől a burgonyafélékig. TE Növényismeret
14.	A legjelentősebb gazdasági növények részletes jellemzése. Az arankaféléktől a fészkesekig. TE Növényismeret

A tantárgy neve:		magyarul:		Állattenyésztés természettudományi alapjai (állatélettan)		Kódja:	GT_AVIL045-17 GT_AVILS045-17 GT_AVILP045-17		
		angolul:							
Felelős oktatási egység:				DE MÉK Állattudományi, Biotechnológiai és Természetvédelmi Intézet					
Kötelező előtanulmány neve:				---		Kódja:	---		
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
		Előadás		Gyakorlat					
Nappali		Heti		Heti		kollokvium	2	magyar	
Levelező	X	Féléves	5	Féléves	5				
Tantárgyfelelős oktató				neve:	Dr. Pálfyné Dr. Vass Nóra, PhD		beosztása:	egyetemi adjunktus	
A kurzus célja, hogy a hallgatók									
A tárgy oktatásának általános célja, hogy megismertesse a hallgatókat az emlősállatok bonyolult szervezetének oly részletességű felépítésével és működésével, amely a termelés szakszerű befolyásolásához elengedhetetlenül szükséges.									
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul									
<i>Tudás:</i>									
<ul style="list-style-type: none"> - Ismeri az állatélettan alap szakmai szókincsét, a használatos alapfogalmakat. - Ismeri szakterülete fő elméleteinek ismeretszerzési és probléma-megoldási módszereit. - Birtokában van azon ismeretek körének, amelyek szükségesek az adott és más képzési területen folyó mesterképzésbe való belépéshez. - Az elméleti és gyakorlati tudása rendszerbe szerveződik. 									
<i>Képesség:</i>									
<ul style="list-style-type: none"> - Fejleszti tudását, és ehhez alkalmazza a tudásszerzés, önfejlesztés különböző módszereit - Megfelelő kommunikációs képességgel rendelkezik, amely alkalmassá teszi szakmai véleménye, álláspontjának megfogalmazására és –vita esetén- annak megvédésére. - Megérti és használja szakterületének jellemző online és nyomtatott szakirodalmát magyar és idegen nyelven, rendelkezik a hatékony információkeresés és -feldolgozás ismereteivel a szakterülete vonatkozásában. 									
<i>Attitűd:</i>									
<ul style="list-style-type: none"> - Nyitott az adott szakterület új eredményei, innovációi iránt, törekszik azok megismerésére, megértésére és alkalmazására. - Folyamatos önképzésre törekszik. - Önállóan végzi feladatait. 									
<i>Autonómia és felelősség:</i>									
<ul style="list-style-type: none"> - Képzettségi szintjének megfelelő felelősségtudattal rendelkezik és reflektál saját tevékenységének következményeire. - Véleményét önállóan, szakmailag megalapozottan és felelőssége tudatában fogalmazza meg. 									
A kurzus rövid tartalma, témakörei									
Csontok, testtájak, nagy testüregek. A légzőkészülék. A vér és nyirokér-keringés. Az emésztőkészülék. Az endokrin rendszer Az izomműködés élettani alapjai. Az idegrendszer felosztása, felépítése, működése. Az érzékszervek. A kiválasztó szervek. A női és hím ivarszervek anatómiája és működésük hormonális irányítása.									
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek									
Konzultáció.									
Értékelés									
Félév végi kollokvium.									
Kötelező szakirodalom:									
<ol style="list-style-type: none"> 1. Novotniné Dankó Gabriella (szerk.) (2019): Állatélettan. Debreceni Egyetemi Kiadó. ISBN:978 963 318 8415 2. Husvéth Ferenc: Gazdasági állatok anatómiájának és élettanának alapjai. Mezőgazda Kiadó, Budapest, 2007. 589 p. ISBN: 978-963-286-369-6 3. Az előadások anyagai az http://elearning.unideb.hu oldalon letölthetők 									
Ajánlott szakirodalom:									
<ol style="list-style-type: none"> 1. Rudas- Frenyó: Az állatorvosi élettan alapjai. Springer Hungarica Kiadó, Budapest, 1995. 610 p. ISBN: 963-8455-08-X 									

tematika	
1.	Testtájak. A nagy testüregek. A törzs és a végtagok csontjai. A homeosztázis. TE* A vonatkozó anyag legfontosabb ismeretének elsajátítása.
2.	A vér és nyirokér-keringés. A szív felépítése, vérkörök. TE A vonatkozó anyag legfontosabb ismeretének elsajátítása.
3.	Az érzékszervek működése. A légzőszervek. A légzés élettana TE A vonatkozó anyag legfontosabb ismeretének elsajátítása.
4.	Az emésztőcső felépítése, az emésztőkészülék működése TE A vonatkozó anyag legfontosabb ismeretének elsajátítása.
5.	Az endokrin rendszer működése. A stressz. TE A vonatkozó anyag legfontosabb ismeretének elsajátítása.
6.	Az izomszövet felépítése, az izomműködés élettani alapjai. TE A vonatkozó anyag legfontosabb ismeretének elsajátítása.
7.	Az idegrendszer felosztása, felépítése, működése TE A vonatkozó anyag legfontosabb ismeretének elsajátítása.
8.	A kiválasztó szervek. A kiválasztás folyamata. TE A vonatkozó anyag legfontosabb ismeretének elsajátítása.
9.	A női ivarszervek anatómiája és működésük hormonális irányítása TE A vonatkozó anyag legfontosabb ismeretének elsajátítása.
10.	A hím ivarszervek anatómiája és működésük hormonális irányítása TE A vonatkozó anyag legfontosabb ismeretének elsajátítása.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Állattenyésztés természettudományi alapjai (állattan)				Kódja:	GT_AVIL046-17 GT_AVILS046-17 GT_AVILP046-17
	angolul:						
Felelős oktatási egység:		Állattudományi, Biotechnológiai és Természetvédelmi Intézet					
Kötelező előtanulmány neve:						Kódja:	
Típus	Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
	Előadás		Gyakorlat				
	Heti		Heti		Kollokvium	2	magyar
Levelező	X	Féléves	5	Féléves			
Tantárgyfelelős oktató		neve:	Dr. Gyüre Péter			beosztása:	adjunktus
<p>A kurzus célja, hogy a hallgatók Az állattan rész során a hallgatók megismerkednek az állatvilág törzseinek anatómiájával és rendszertanával.</p>							
<p>Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</p>							
<p><i>Tudás:</i> Ismeri az állattan alap szakmai szókincsét, a használatos alapfogalmakat. Ismeri szakterülete fő elméleteinek ismeretszerzési és probléma-megoldási módszereit. Birtokában van azon ismeretek körének, amelyek szükségesek az adott és más képzési területen folyó mesterképzésbe való belépéshez. Az elméleti és gyakorlati tudása rendszerbe szerveződik.</p>							
<p><i>Képesség:</i> Fejleszti tudását, és ehhez alkalmazza a tudásszerzés, önfejlesztés különböző módszereit Megfelelő kommunikációs képességgel rendelkezik, amely alkalmassá teszi szakmai véleménye, álláspontjának megfogalmazására és –vita esetén- annak megvédésére. Megérti és használja szakterületének jellemző online és nyomtatott szakirodalmát magyar és idegen nyelven, rendelkezik a hatékony információkeresés és -feldolgozás ismereteivel a szakterülete vonatkozásában.</p>							
<p><i>Attitűd:</i> Nyitott az adott szakterület új eredményei, innovációi iránt, törekszik azok megismerésére, megértésére és alkalmazására. Folyamatos önképzésre törekszik. Önállóan végzi feladatait.</p>							
<p><i>Autonómia és felelősség:</i> Képzetségi szintjének megfelelő felelősségtudattal rendelkezik és reflektál saját tevékenységének következményeire. Véleményét önállóan, szakmailag megalapozottan és felelőssége tudatában fogalmazza meg</p>							
<p>A kurzus rövid tartalma, témakörei</p>							
<p>Az állattan tárgy oktatása során a hallgatók megismerkednek az állatvilág törzseinek anatómiájával és rendszertanával. Bemutatásra kerülnek a hazai fontosabb állatcsoportok, az tanórák során a hallgatók megismerik az állatvilág ökológiai és mezőgazdasági jelentőségét és természetvédelmi értékét.</p>							
<p>Állattan tematika: Állatrendszertani alapok A gerinctelen állattörzsek áttekintése Az Ízeltlábúak törzsének anatómiája és rendszertana Rovarok anatómiája és rendszertana A Gerincesek törzsének rendszertani áttekintése Halak, kétélűek és hüllők anatómiája és rendszertana Madarak és emlősök anatómiája és rendszertana</p>							

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek

Előadások, gyakorlatok
e-learning

Értékelés

A vizsga írásbeli és szóbeli formában történhet. A vizsga anyagát a leadott anyagrészek és a kötelező irodalmak képezik.

Kötelező szakirodalom:

Juhász L.- Kozák L.: 2009. Állattani alapismeretek. Bástyá Kiadó. Debrecen

Ajánlott szakirodalom:

Bakonyi, G. (szerk.) (2004): Állattan. Mezőgazda Kiadó. Budapest

tematika	
1.	Állatrendszertani alapok TE* A hallgatók megismerik az állatok rendszertanának alapjait
2.	A gerinctelen állattörzsek áttekintése TE A hallgatók megismerik a laposférgek és a fonálférgek törzsének anatómiáját és rendszertanát
3.	Puhatestűek és gyűrűsférgek törzsének áttekintése TE A hallgatók megismerik a puhatestűek és gyűrűsférgek törzsének anatómiáját és rendszertanát
4.	Ízeltlábúak anatómiája és rendszertana TE A hallgatók megismerik az ízeltlábúak törzsének anatómiáját és rendszertanát
5.	Rovarok anatómiája és rendszertana TE A mezőgazdasági szempontból fontosabb rovarrendek áttekintése (kérészek, szitakötők, tojócsovások, tojókampósok)
6.	Rovarok anatómiája és rendszertana TE A mezőgazdasági szempontból fontosabb rovarrendek áttekintése, poloskák, bogarak
7.	Rovarok anatómiája és rendszertana TE A mezőgazdasági szempontból fontosabb rovarrendek áttekintése, lepkék
8.	Rovarok anatómiája és rendszertana TE A mezőgazdasági szempontból fontosabb rovarrendek áttekintése, hártvásszárnyúak, kétszárnyúak
9.	Gerincesek rendszertani áttekintése TE A hallgatók megismerik a gerincesek törzsének anatómiájával és rendszertanával
10.	Halak anatómiája és rendszertana TE A hallgatók megismerik a fontosabb hazai ingola és halfajokat
11.	Kételtűek anatómiája és rendszertana TE A hallgatók megismerik a fontosabb hazai kételtű fajokat
12.	Hüllők anatómiája és rendszertana TE A hallgatók megismerik a fontosabb hazai hüllőfajokat
13.	Madarak anatómiája és rendszertana TE A hallgatók megismerik a fontosabb hazai madárfajokat
14.	Emlősök anatómiája és rendszertana TE A hallgatók megismerik a fontosabb hazai emlős fajokat

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Agrártermelés természettudományi alapjai (agrokémia)				Kódja:	GT_AVIL047-17 GT_AVILS047-17 GT_AVILP047-17	
	angolul:	Scientific basics of agricultural production (agricultural chemistry)						
Felelős oktatási egység:		DE MÉK Talajtani és Agrokémiai Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:						Kódja:		
Típus	Óraszámok					Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
	Előadás		Gyakorlat					
Nappali		Heti		Heti		gyakorlati jegy	2	magyar
Levelező	X	Féléves	5	Féléves	5			
Tantárgyfelelős oktató		neve:	Erdeiné Dr. Kremper Rita			beosztása:	Egyetemi adjunktus	
A kurzus célja , hogy a hallgatók az alapvető agrokémiai ismereteket elsajátítsák								
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul								
<i>Tudás:</i> Ismeri a mezőgazdasági (növénytermesztési, , kertészeti) ágazatokhoz kapcsolódó természeti és műszaki összefüggéseket								
<i>Képesség:</i> Ismeri, érti és alkalmazza a környezet és természet megóvásának alapelveit, azok vidékfejlesztéssel kapcsolatos előírásait								
<i>Attitűd:</i> Fogékony a környezettudatosság és az emberi egészség iránt és érzékeny a vidékgazdasággal kapcsolatosan felmerülő problémákra								
<i>Autonómia és felelősség:</i> Felelősségtudata a magatartásával kapcsolatos szakmai, jogi, etikai, egészség szempontú normákat, szabályokat illetően is megnyilvánul								
A kurzus rövid tartalma, témakörei								
A fenntartható gazdálkodás alapelvei t , Növényi és állati tápelemek ,A növények kémiai összetétele, talajkémiai alapismeretek, Liebig és Mitscherlich törvény, N körforgalom, N trágyák, szerves trágyák, szaktanácsadás, tápelem hiánytünetek, növényvédőszer kémia								
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek								
Előadás során az információk elhangzása után az elméletet a gyakorlattal összekötő kérdések megbeszélése, Gyakorlaton kísérletezés, számolás, Szaktanácsadás számolásra névre szóló szorgalmi feladat, ezzel kapcsolatos kérdésekre konzultáció								
Értékelés								
A félév során zárthelyi dolgozatok és egy beadandó szorgalmi feladat, ezek összegzése adja a gyakorlati jegyet								
Kötelező szakirodalom:								
Erdeiné Kremper Rita: Az agrártermelés természettudományi alapjai (ejegyzet, elearning olalon)								
Ajánlott szakirodalom:								
Füleky György : Korszerű tápanyaggazdálkodás 2013 Fókusz sorozat, Kiadó: Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Loch Jakab- Kiss Szendille: Agrokémia (2013) egyetemi jegyzet								

tematika	
1.	A fenntartható gazdálkodás alapelvei, A növények kémiai összetétele TE*
2.	TE
3.	A növényi tápelemek, Ionadszorpció a talajban, Talajsavanyúság TE
4.	Vízformák a talajban, A tápanyagellátás és a termés mennyiségének kapcsolata, Tápanyagformák a talajban, N a talajban TE
5.	Tápanyagformák a talajban, N a talajban, műtrágyázási szaktanácsadás TE
6.	Szerves és műtrágyák, növényvédőszeres, talajjavítás TE
7.	Szerves és műtrágyák, növényvédőszeres, talajjavítás TE

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Agrártermelés természettudományi alapjai				Kódja:	GT_AVIL048-17 GT_AVILS048-17 GT_AVILP048-17	
	angolul:	(Talajtan) Natural sciences in agricultural production (Soil Science)						
Felelős oktatási egység:		DE MÉK Agrokémiai és Talajtani Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:						Kódja:		
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		gyakorlati jegy	2	magyar
Levelező	X	Féléves	5	Féléves	5			
Tantárgyfelelős oktató		neve:	Dr. Tállai Magdolna			beosztása:	adjunktus	
<p>A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerjék a talaj környezeti szerepét, a talajban zajló folyamatokat megismerjék és megértsék. Cél továbbá a mezőgazdasági tevékenység talaj-víz-környezet rendszerre gyakorolt hatásának megismerése. Alkalmazhatja a fenntartható mezőgazdasági tevékenység elveit. A talajvédelem, a környezetvédelem és az élelmiszer-minőség követelményeinek ismereteire alapozva képes termelő tevékenységre.</p> <p>Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</p> <p><i>Tudás:</i> Megismeri és megérti, a talaj környezeti szerepét, talajban lejátszódó folyamatokat. Megismeri a mezőgazdasági tevékenység hatását a talaj-víz-környezet rendszerére. Ismeri és alkalmazni tudja a fenntartható mezőgazdasági tevékenység alapelveit.</p> <p><i>Képesség:</i> A termelő tevékenységében képes szemmel tartani: - a talajvédelem, - a környezet védelme és az - élelmiszer minőség követelményeit.</p> <p><i>Attitűd:</i> - Fogékony a környezettudatosság és az emberi egészség iránt, és érzékeny a vidékgazdasággal kapcsolatosan felmerülő problémákra. - Nyitott a vidékfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviselőjére.</p> <p><i>Autonómia és felelősség:</i> Felelősségtudata a magatartásával kapcsolatos szakmai, jogi, etikai, egészség szempontú normákat, szabályokat illetően is megnyilvánul.</p>								
A kurzus rövid tartalma, témakörei								
<p>A talaj fogalma, és annak alkotórészei. A talaj funkciói. A talajképző ásványok és kőzetek. Talajképző tényezők, talajképződési folyamatok. A talaj szerves anyagai. A humusz. A humusz szerepe a talajban. A talaj kémiai tulajdonságai. Oldható sók a talajban. A talaj kolloid méretű alkotórészei. A talaj kémhatása. A talaj fizikai tulajdonságai. A talaj szemcseösszetétele, a talajok osztályozása textúrájuk alapján. A talaj szerkezete. A talaj pórus rendszere. A talajok vízgazdálkodása. Nedvességformák a talajban. A talajosztályozás elvei és módszerei. Talajtípusok.</p>								
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek								
<p>Előadás, gyakorlat. Talajok nedvességtartalmának gyakorlati számolása, házi feladat. Talajtípusok, folyamatok szemléltetése, megbeszélés. Részben önálló munkavégzés, konzultáció.</p>								

Értékelés

0-49% elégtelen (1)

50-62% (2)

63-75% (3)

76-87% (4)

87-100% (5)

Kötelező szakirodalom:

Talajtan: Stefanovits – Filep – Füleký 1999. Talajtan, Mezőgazda Kiadó, Bp. ISBN 963 9239 13 5.

https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_521_Talajtan/adatok.html

Talajtan 2021. Szerk: Kátai J. Egyetemi Jegyzet. DE MÉK ATI. ISBN978-963-318-936-8

Ajánlott szakirodalom:

Alkalmazott talajtan: Kátai J. 2011. <https://docplayer.hu/26212772-Alkalmazott-talajtan-katai-janos.html>

tematika		
	Előadás	Gyakorlat
1.	A talaj fogalma, és annak alkotórészei. A talaj funkciói.	Talajszelvény definíciója, jellemzése, leírása, helyszíni vizsgálatok: szín, szerkezet, textúra, Na_2CO_3 , CaCO_3 kimutatása, fenoltalein lúgosság vizsgálat, kémhatás helyszíni meghatározása.
	TE* az adott szakterületre vonatkozó fogalmak, elméletek ismertetése, szemléltetés, megbeszélés, környezetvédelem, talajvédelem elveinek elsajátítása.	A hallgató megismeri a talajszelvényt, és képes annak jellemzésére, leírására, elkülönítésére, alapvető laboratóriumi vizsgálatok elsajátítása. Talajfunkciók felismerése.
2.	A talajképző ásványok és kőzetek. Talajképző tényezők, talajképződési folyamatok.	Talajtextúra meghatározása laboratóriumi módszerekkel ($\text{LI}\%$; K_A ; hy ; 5h kapillaris vízemelés vizsgálatok).
	TE* az adott szakterületre vonatkozó fogalmak, elméletek ismertetése, folyamatok megismerése a fenntartható mezőgazdaság rendszerében.	Laboratóriumi eszközök megismerése, alkalmazása, a tudás gyakorlatba ültetése, textúracsoportok elkülönítése a gyakorlatban.
3.	Talajok fizikai tulajdonságai (szín, textúra, szerkezet, térfogattömeg, sűrűség, összporozitás)	Talaj térfogattömeg, és sűrűség meghatározása laboratóriumban. Pórusviszonyok jellemzése a talajban.
	TE* az adott szakterületre vonatkozó fogalmak, elméletek ismertetése.	Laboratóriumi eszközök további ismerete, alkalmazása, feladatok megoldása, módszerek alkalmazása, gyakorlás.
4.	Talajok vízgazdálkodása, nedvesség a talajban.	Talajnedvesség számolása különböző mértékegységekben. Öntözővíz számítás.
	TE* az adott szakterületre vonatkozó fogalmak, elméletek ismertetése.	Az adott tudományterületen számítási feladat megoldása, kalkuláció, gyakorlás, képletek alkalmazása a talajtanban.
5.	Talajok kémiai tulajdonságai (sók a talajban, kolloid méretű alkotórészek, kémhatás, savanyúságformák a talajban)	Kémhatás mérése laboratóriumi módszerrel, savanyúságformák tanulmányozása.
	TE* az adott szakterületre vonatkozó fogalmak, elméletek ismertetése.	Laboratóriumi eszközök új ismerete, alkalmazása, a tudás gyakorlatba ültetése, mérési feladatok a laboratóriumban.
6.	A talaj szerves anyagai. A humusz. A humusz szerepe a talajban.	Humusz mérése laboratóriumi vizsgálattal. Standard sor készítés, görbe rajzolása, számolás.
	TE* az adott szakterületre vonatkozó fogalmak, elméletek ismertetése, szerves anyag-talaj-növény és egészséges étel-miszer összefüggés feltárása.	Laboratóriumi eszközök új ismerete, alkalmazása, a tudás gyakorlatba ültetése, laborgyakorlat szerzése.
7.	Főbb talajtípusok, alapvető, jellemző folyamatok, talajtípusok jellemzése.	Na_2CO_3 , CaCO_3 kimutatása laboratóriumi módszerekkel.
	TE* az adott szakterületre vonatkozó fogalmak, elméletek ismertetése, talajok jellemzése a fenntartható növénytermesztés szolgálatában.	Laboratóriumi eszközök új ismerete, alkalmazása, a tudás gyakorlatba ültetése, feladatok megoldása, környezettudatosság elsajátítása a talaj – növény rendszerben.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Növénytermesztés				Kódja:	GT_AVIL020-17 GT_AVILS020-17 GT_AVILP020-17	
	angolul:	Crop Production						
Felelős oktatási egység:		DE MÉK Növénytudományi Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:						Kódja:		
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		Kollokvium	4	magyar
Levelező	X	Féléves	10	Féléves	10			
Tantárgyfelelős oktató		neve:		Dr. Pepó Péter		beosztása:	egyetemi tanár	
<p>A kurzus célja, hogy a hallgatók Elsajátítsák a szántóföldi növénytermesztés alapjait, fontosabb technológiai elemei, valamint néhány modell növénytermesztéstechnológiai folyamatát.</p> <p>Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</p> <p><i>Tudás:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Ismeri a mezőgazdasági termelési és a szántóföldi növénytermesztési alapfogalmakat, tényeket, főbb jellegzetességeket és összefüggéseket hazai és nemzetközi szinten. – Ismeri a növénytermesztés alapvető összefüggéseit. – Ismeri a növénytermesztésben végbemenő folyamatok agronómiai és közgazdasági összefüggéseit, kölcsönhatásait. – Ismeri a növénytermesztésben alkalmazható menedzsmentismereteket a gazdálkodó egység méretétől függetlenül. – Ismeri a növénytermesztés szakmai szókincsét, annak sajátosságait, a hatékony kommunikáció formáit, módszereit és eszközeit. – Ismeri a fenntartható növénytermesztés termelési feladatok egészség szempontú meghatározó megoldásait. – Ismeri a növénytermesztési, állattenyésztési, kertészeti ágazatok tervezéséhez kapcsolódó természeti és műszaki összefüggéseket. – Ismeri a korszerű vezetélméleti és szervezti irányítási folyamatokat a növénytermesztésben. <p><i>Képesség:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Képes a növénytermesztés területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására. – Képes a növénytermesztés területén komplexen átlátni a szakmai előrelépéshez szükséges feltételrendszert. – Képes növénytermesztési folyamatok megtervezésére, lebonyolítására, erőforrások elosztására, szakmai döntéseket megalapozó javaslatok kidolgozásában való részvételre, következtetések levonására, nemcsak operatív szinten. – Ismeri, érti és alkalmazza a környezet és természet megóvásának alapelveit, azok növénytermesztéssel kapcsolatos előírásait. – Képes a növénytermesztéssel kapcsolatos idegen nyelvű információk megértésére, és speciális szakkifejezéseinek aktív alkalmazására. – Képes az írásbeli és szóbeli kommunikációt segítő eszközök hatékony alkalmazására. – Képes a növénytermesztéssel kapcsolatos agrármérnöki feladatok ellátására és az ehhez szükséges informatikai (adatbázis kezelés, programalkalmazás) ismeretek alkalmazására. – Képes az emberi egészséget, az élelmiszerlánc-biztonságot támogató, környezetbarát megoldások előnyben részesítésére. <p><i>Attitűd:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Nyitott a növénytermesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviselésére. – Kezdeményező, fogékony az újdonságokra a növénytermesztésben. – Befogadó mások véleménye, a növénytermesztés ágazati, regionális, nemzeti és európai értékei iránt. – Fogékony a környezettudatosság és az emberi egészség iránt, és érzékeny a növénytermesztéssel kapcsolatosan felmerülő problémákra. – Nyitott a gazdaságok növénytermesztési feladatainak a kezelésére. 								

Autonómia és felelősség:

- Felelősségtudata a magatartásával kapcsolatos szakmai, jogi, etikai, egészség szempontú normákat, szabályokat illetően is megnyilvánul a növénytermesztés területén.
- Önállóan tervezi meg saját szakmai előmenetelét.
- A termelés-szervezeti egységek középszintjén önállóan gyakorolja a növénytermesztési feladatokat, döntéseiért felelősséget vállal.
- Felelősséget vállal a saját és az irányítása alatt álló munkatársak munkájáért.
- Felelősséggel vállalja nyilatkozatainak, véleményének következményeit.
- Részletes önálló elemzést, alapvető összefüggések feltárását végzi, önálló következtetéseket von le a növénytermesztési folyamatokban.
- Szakmai irányítás mellett képes növénytermesztési kutatási projektben a projekt részfeladatainak operatív szinten történő, közvetlen irányítására.
- Önállóan képes a növénytermesztési folyamatok tervezésére, beszerzési, értékesítési folyamatok irányítására.
- Felelősséget vállal a szakvéleményében közölt megállapításokért és szakmai döntéseiért, az általa, illetve irányítása alatt végzett munkafolyamatokért.

A kurzus rövid tartalma, témakörei

A szántóföldi növénytermesztés ökológiai, biológiai-genetikai, agrotechnikai elemei. A növénytermesztési folyamatok kreatív elemzése, értékelése. A fontosabb modell növények termesztéstechnológiájának megismerése.

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek

Előadás, gyakorlat, növény- és magfelismerés, szántóföldi tanulmányút

Értékelés

Kollokvium

Kötelező szakirodalom:

Dr. Pepó Péter (szerk.): Integrált növénytermesztés 1. Általános növénytermesztési ismeretek ISBN 978-963-615-048-8 (tankönyv, 2022)

Dr. Pepó Péter (szerk.): Integrált növénytermesztés 2. Alapnövények ISBN 978-963-615-051-8 (tankönyv, 2022)

Ajánlott szakirodalom:

Dr. Pepó Péter (szerk.): Integrált növénytermesztés 3. Alternatív növények ISBN 978-963-615-052-5 (tankönyv, 2022)

tematika	
1.	A szántóföldi növénytermesztés helye a diszciplínák között, története, fejlődése, a növénytermesztés jelentősége a nemzetgazdaságban TE*
2.	Termesztéstechnológiai modellek, azok agronómiai és ökonómiai értékelése TE
3.	A növénytermesztés ökológiai, biológiai és agrotechnikai feltételrendszere, hatásuk a termésképződési folyamatokra TE
4.	A növénytermesztés speciális ágazati ökonómiai szempontjai, fejlesztési lehetőségek a jövőben TE
5.	A búza termesztés jelentősége a világon és hazánkban, az ökológiai feltételek szerepe, a termőhelyspecifikus technológiák TE
6.	A búza termesztés genetikai alapjai, a fajtahasználat szempontjai, fajtaspecifikus technológiák TE
7.	A búza termesztés agrotechnikai elemei, eltérő intenzitású modellek TE
8.	A kukorica termesztés jelentősége a világon és hazánkban, az ökológiai feltételek szerepe, termőhelyspecifikus technológiák TE
9.	A kukorica termesztés biológiai alapjai, hibridportfólió, hibridspecifikus technológiák TE
10.	A kukorica termesztés agrotechnikai elemei, eltérő intenzitású technológiai modellek TE
11.	Az olajnövények agronómiai jelentősége, szerepük a gazdálkodásban. A napraforgó termesztés jelentősége, ökológiai feltételek TE
12.	A napraforgó termesztés biológiai alapjai, agrotechnikai tényezők a termesztéstechnológiában TE
13.	A takarmánynövények termesztésének országos és üzemi jelentősége. A lucerna termesztés ökológiai és biológiai feltételei TE
14.	A lucerna termesztés agrotechnikai elemei, azok interaktív feltételrendszere TE

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Állattenyésztés				Kódja:	GT_AVIL021-17 GT_AVILS021-17 GT_AVILP021-17	
	angolul:	Animal breeding						
Felelős oktatási egység:		Állattenyésztési Tanszék						
Kötelező előtanulmány neve:						Kódja:		
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		kollokvium	4	magyar
Levelező	x	Féléves	10	Féléves	10			
Tantárgyfelelős oktató		neve:	Dr. Czeglédi Levente			beosztása:	egyetemi tanár	
<p>A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerjék a főbb gazdasági állatfajok tenyésztését, tartástechnológiáját, a termék-előállítás folyamatát. A tantárgy sikeres abszolválása után olyan ágazati, termelési ismerettel rendelkeznek, melyet mind a termelésben, mind a közgazdaságban hasznosítani tudnak.</p> <p>Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</p> <p><i>Tudás:</i> Ismeri az állattenyésztési ágazat tervezéséhez kapcsolódó természeti és műszaki összefüggéseket.</p> <p><i>Képesség:</i> Képes a vidékfejlesztéshez kapcsolatos agrármérnöki feladatok ellátására. Ismeri, érti és alkalmazza a környezet és természet megóvásának alapelveit, azok vidékfejlesztéssel kapcsolatos előírásait.</p> <p><i>Attitűd:</i> Nyitott a vidékfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviseletére. Nyitott a (családi) gazdaságok menedzsmentjére.</p> <p><i>Autonómia és felelősség:</i> A termelés-szervezeti egységek középszintjén önállóan gyakorolja a menedzsment funkciókat, döntéseiért felelősséget vállal. Felelősséget vállal a szakvéleményében közölt megállapításokért és szakmai döntéseiért, az általa, illetve irányítása alatt végzett munkafolyamatokért.</p> <p>A kurzus rövid tartalma, témakörei A tantárgy keretein belül ismertetésre kerülnek a hazai állattenyésztési ágazat jellemzői, volumene, illetve ezt nemzetközi kitekintésben is pozicionáljuk. A szarvasmarha, juh, sertés és baromfitenyésztés területein az állatok tartástechnológiája, takarmányozása, a világfajták és hazai genotípusok, szaporodásbiológiai tulajdonságok jelentik a diszciplína meghatározó vázát.</p> <p>Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek Előadások tartása ppt és video file-ok segítségével.</p> <p>Értékelés Kollokvium</p> <p>Kötelező szakirodalom: Szabó F. (szerk.) (2006): Állattenyésztés (BSc). Mezőgazda Kiadó, 1-285.</p> <p>Ajánlott szakirodalom: Novotniné Dankó Gabriella (szerk.) (2015): Sertésenyésztés. Szaktudás Kiadó Ház, Budapest. ISBN:978-615-5224-62-1 Jávor András (szerk.) (2014): Juhtenyésztés. Mezőgazda Kiadó, Budapest ISBN/ISSN 978-963-286-558-4 Holló I. – Szabó F. szerk. (2016): Szarvasmarha tenyésztés. Mezőgazda Kiadó, Budapest, 257.p. ISBN: 9789632867205.</p>								

tematika	
1.	Az ágazat hazai és nemzetközi helyzetének bemutatása, termelési volumenek, trendek. TE*: A hallgató képes lesz elhelyezni állattenyésztésünk méretét, pozícióját, intenzitását, jellegét.
2.	Szarvasmarha-tenyésztésünk helyzete. A fajták szerepe a termék-előállításban. TE: A hallgató megismeri a tej és hústermelés hazai viszonyait, és a fontosabb fajtákat.
3.	A tej- és hústermelő-képesség, valamint a másodlagos értékmérők szerepe a minőségi termék-előállításban. TE: A hallgató megismeri a szarvasmarha főbb értékmérő tulajdonságait.
4.	Szarvasmarha-tenyésztésünkben jelenleg alkalmazott tenyésztési és takarmányozási elemek hatása a termékek minőségére. TE: A hallgató megismeri a szarvasmarha tenyésztését és takarmányozását.
5.	Szarvasmarha-tenyésztésünkben jelenleg alkalmazott technológiai elemek hatása a termékek minőségére. TE A hallgató megismeri a szarvasmarha tartástechnológiáját.
6.	A vágósertés előállítás táplálkozási, nemzetgazdasági és külpiaci jelentősége. A küllem és a típus ismertetése és jelentősége. TE A hallgató megismeri sertéshúst, mint terméket, jelentőségét.
7.	A sertés fontosabb értékmérő tulajdonságai (szaporaság, növekedési erély, takarmányhasznosítás, vágóérték, örökítő képesség). TE A hallgató megismeri a sertés fontosabb értékmérő tulajdonságait.
8.	A sertésenyésztésben alkalmazott tenyésztési eljárások. A hibridsertések kialakítása. A sertés takarmányozása. Sajátosságai (emésztés, felszívódás, értékesülés). TE A hallgató megismeri a főbb sertésenyésztési eljárásokat.
9.	A juhtenyésztés hazai és világgazdasági helyzete, jelentősége. A fejlesztés irányjai. A juhtenyésztés alapismeretei, domesztikáció és annak hatása. TE A hallgató megismeri a juhtenyésztésünk helyzetét és világgazdasági jelentőségét.
10.	A juh értékmérői és a közöttük fennálló kapcsolatrendszer. Tenyésztési eljárások elmélete és gyakorlata a juhtenyésztésben. A juh szaporítása, a szaporulat és szaporaság növelésének biológiai alapjai, elméleti és gyakorlati lehetőségei. TE A hallgató megismeri a juh értékmérő tulajdonságait, szaporaságát, tenyésztését.
11.	A juh takarmányozásának biológiai, élettani sajátosságai, a juhok takarmányozásának alapelvei és gyakorlata a termékminőség függvényében. TE A hallgató megismeri a juh takarmányozását és annak minőségbefolyásoló szerepét.
12.	Ágazati helyzetkép, a baromfi termékei. TE A hallgató megismeri a baromfitenyésztés jelentőségét és főbb termékeit.
13.	A baromfitermékek biológiai jellemzői, a termékek minősítésének szempontjai, a minőség feltételei. TE A hallgató megismeri a baromfi minőségi termék-előállítását.
14.	Tenyésztési módszerek a baromfi fajoknál, tartás- és takarmányozástechnológia a termékminőség függvényében. TE A hallgató megismeri a tenyésztési, tartási és takarmányozási módszereket.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Műszaki alapismeretek				Kódja:	GT_AVIL012-17 GT_AVILS012-17 GT_AVILP012-17	
	angolul:	Introduction to Agricultural Machinery						
Felelős oktatási egység:		Földhasznosítási, Műszaki és Precíziós Technológiai Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:						Kódja:		
Típus	Óraszámok					Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
	Előadás		Gyakorlat					
Nappali		Heti		Heti		kollokvium	5	magyar
Levelező	X	Féléves	10	Féléves	10			
Tantárgyfelelős oktató		neve:	Dr. Tamás András			beosztása:	adjunktus	
<p>A kurzus célja, hogy a hallgatók Rendelkezzenek az agrártermeléshez szükséges műszaki ismeretekkel, ismerjék meg a mezőgazdasági gépesítés alapjait: a gépek felépítését, működési elvét, a mezőgazdasági erőgépek és munkagépek típusait, alkalmazási területeit és feltételeit. A hallgatók szerezzenek ismereteket a precíziós gazdálkodással kapcsolatosan is, tekintettel arra, hogy napjainkban – de főként a jövőben – a termelőtevékenység korszerűsége, a versenyképesség, valamint a fenntarthatóság szempontjából az ilyen ismeret nagy jelentőséggel bír.</p> <p>Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</p> <p><i>Tudás:</i> - Ismeri a mezőgazdasági (növénytermesztési, állattenyésztési, kertészeti) ágazatok termeléséhez kapcsolódó természeti és műszaki összefüggéseket.</p> <p><i>Képesség:</i> - Képes a vidékfejlesztés és az agrárium területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására. - Képes vidékfejlesztési programok megtervezésére, lebonyolítására, erőforrások elosztására, szakmai döntéseket megalapozó javaslatok kidolgozásában való részvételre, következtetések levonására, nemcsak operatív szinten. - Ismeri, érti és alkalmazza a környezet és természet megóvásának alapelveit, azok vidékfejlesztéssel kapcsolatos előírásait. - Képes a vidékfejlesztéshez kapcsolatos agrármérnöki feladatok ellátására és az ehhez szükséges informatikai (adatbázis-kezelés, programalkalmazás) ismeretek alkalmazására. - Képes az emberi egészséget, az élelmiszerlánc-biztonságot támogató, környezetbarát megoldások előnyben részesítésére.</p> <p><i>Attitűd:</i> - Nyitott a vidékfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviselésére. - Vidékfejlesztési kérdésekben kezdeményező, fogékony az újdonságokra. - Fogékony a környezettudatosság és az emberi egészség iránt, és érzékeny a vidékgazdasággal kapcsolatosan felmerülő problémákra. - Együttműködési szándékkal közeledik a felmerülő vidékfejlesztési, minőségbiztosítási problémák megoldásához.</p> <p><i>Autonómia és felelősség:</i> - Felelősségtudata a magatartásával kapcsolatos szakmai, jogi, etikai, egészség szempontú normákat, szabályokat illetően is megnyilvánul. - Felelősséget vállal a saját és az irányítása alatt álló munkatársak munkájáért. - Felelősséggel vállalja nyilatkozatainak, véleményének következményeit.</p> <p>A kurzus rövid tartalma, témakörei Az agrártermeléshez – ezen belül a növénytermesztéshez és az állattenyésztéshez – szükséges műszaki ismeretek: az épületek jellemzői, a gépek felépítése, működési elve, a mezőgazdasági erőgépek és munkagépek típusai, alkalmazási területei és feltételei, valamint a precíziós gazdálkodással kapcsolatos alapvető ismeretek Bevezetés, követelményrendszer Belső égésű motorok Traktorok I. - Erőátviteli rendszer Traktorok II. - Traktor-munkagép kapcsolat elemei, vezetőfülke, szerviz Precíziós mezőgazdaság alapjai Talajművelés gépei Tápanyaggazdálkodás gépei Szarvasmarhatartás gépei, berendezései, épületei</p>								

<p>Vetés gépei Növényvédelmi műszaki ismeretek Gabonafélék és olajnövények betakarításának gépei Sertéstartás gépei, berendezései, épületei Szalastakarmányok betakarításának gépei</p>
<p>Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek Előadások: a tananyag oktatása Gyakorlatok: a tanszéki gépek, berendezések bemutatása; számítási példák megoldása; műszaki videó részletek vetítése</p>
<p>Értékelés A tárgyhoz írásbeli vizsga kapcsolódik.</p>
<p>Kötelező szakirodalom: Pepó Péter (2019): Integrált növénytermesztés 1. Általános növénytermesztési ismeretek, Mezőgazda Lap- és Könyvkiadó, Budapest, ISBN 978-963-286-740-3, 9. – 10. fejezetek. (191-215. old.) (Σ25 old.)</p> <p>Ajánlott szakirodalom: Szendrő Péter (2003): Géptan, Mezőgazda Kiadó, Budapest, ISBN: 963 286 021 7; 4.1-4.3 fejezet (96-133. old.), 6.1-6.3.5 fejezet (166-238. old.), 6.4-6.5 fejezet (250-302. old.), 7.1-7.2 fejezet (339-414. old.), 9.2-9.3 fejezet (569-622. old.), 9.6.1.-9.6.2 fejezet (642-651. old.), 12.2-12.3 fejezet (752-770. old.) (Σ356 old.) Pakurár Miklós (2000): Mezőgazdasági alapismeretek. Egyetemi jegyzet, Debreceni Egyetem; I.2-3 fejezet (9-19. old.), II.1-4, 7-8 fejezet (28-86. old., 102-110. old.), III.1, 2, 6. fejezet (113-166. old., 199-205. old.), IV.1, IV.3. fejezetek (209-221., 232-236. old.) (Σ151 old.) Milics Gábor – Szabó Szilárd (2017): Zérótól a precíziós gazdálkodásig, cikksorozat. 80 p.: https://issuu.com/agronaplo/docs/zerotol_a_precizios_gazdalkodasig_2 Előadáson, gyakorlaton vetített videók kiadott jegyzéke.</p>

tematika	
1.	Belső égésű motorok TE: Megismerni a belsőégésű motorok jellemzőit, típusait
2.	Traktorok I. Erőátviteli rendszer, járószerkezet elemei TE: Ismeretszerzés a traktorok erőátviteli rendszeréről, a járószerkezet-talaj kapcsolatáról
3.	Traktorok II. Traktor-munkagép kapcsolat elemei, vezetőfülke, szervíz TE: A traktor és a munkagép kapcsolatának típusai, a fülke jellemzői, a szervíz elemei
4.	Precíziós növénytermesztés és precíziós állattartás TE: A termelőtevékenység precíziós módszerei, a szükséges tényezők és az előnyök
5.	Talajművelés gépei TE: A talajművelő gépek megismerése, és a klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodás
6.	Vetés gépei TE: A különböző típusú vetőgépek ismerete, és a vetőgépek korszerűségének főbb jellemzői
7.	Tápanyag utánpótlás gépei TE: Az istállótrágya, a hígtrágya és a műtrágya kijuttatás gépeinek megismerése
8.	Növényvédelmi műszaki ismeretek TE: A különböző növényvédelmi gépek felépítése, használatuk módja a termelés során
9.	Gabonafélék és olajnövények betakarításának gépei TE: A betakarító gépek alapvető felépítése, és eltérései különböző növényfajok esetén
10.	Szálaskarmányok betakarításának gépei TE: A kaszaszerkezetek, rendezelők, bálázók, bálacsomagolók felépítése és típusai
11.	Szarvasmarhatartás gépei, berendezései, épületei I. TE: A szarvasmarhatartás épületei, berendezései
12.	Szarvasmarhatartás gépei, berendezései, épületei II. TE: A fejés, tejkezelés, takarmányozás, kitrágyázás-almozás, ápolás és szállítás gépei
13.	Sertéstartás gépei, berendezései, épületei TE: Az épületek típusai, valamint az etetés, itatás és klímaszabályozás gépei és berendezései
14.	Félévi összefoglaló előadás, a követelmények meghatározása TE Elővizsga

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Víz- és környezetgazdálkodás				Kódja:	GT_AVIL044-17 GT_AVILS044-17 GT_AVILP044-17	
	angolul:	Water- and environmental management						
Felelős oktatási egység:		DE MÉK Földhasznosítási, Műszaki és Precíziós Technológiai Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:		-				Kódja:	-	
Típus	Óraszámok					Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
	Előadás		Gyakorlat					
Nappali		Heti		Heti		kollokvium	3	magyar
Levelező	x	Féléves	10	Féléves	0			
Tantárgyfelelős oktató		neve:	Dr. Juhász Csaba			beosztása:	egyetemi docens	
<p>A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerjék és készség szintjén elsajátítsák a mezőgazdasági termeléssel összefüggő környezet- és vízgazdálkodási általános és részben speciális ismereteket. A hallgatók környezeti és vízgazdálkodási szemléletének kialakítása, fejlesztése.</p>								
<p>Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</p>								
<p><i>Tudás:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ismeri az élelmiszerlánc-biztonság alapvető összefüggéseit. - Ismeri a vidékfejlesztési problémák megoldásához szükséges fenntartható agrárgazdálkodási termelési feladatok egészség szempontú meghatározó megoldásait. - Ismeri a mezőgazdasági (növénytermesztési, állattenyésztési, kertészeti) ágazatok tereléséhez kapcsolódó természeti és műszaki összefüggéseket. 								
<p><i>Képesség:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Képes a vidékfejlesztés és az agrárium területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására. - Képes a vidékfejlesztés, az agrárium és a környezetvédelem területén komplexen átlátni a szakmai előrelépéshez szükséges feltételrendszert. - Ismeri, érti és alkalmazza a környezet és természet megóvásának alapelveit, azok vidékfejlesztéssel kapcsolatos előírásait. - Képes az emberi egészséget, az élelmiszerlánc-biztonságot támogató, környezetbarát megoldások előnyben részesítésére. 								
<p><i>Attitűd:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Nyitott a vidékfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviselőjére. - Fogékony a környezettudatosság és az emberi egészség iránt, és érzékeny a vidékgazdasággal kapcsolatosan felmerülő problémákra. 								
<p><i>Autonómia és felelősség:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Felelősségadata a magatartásával kapcsolatos szakmai, jogi, etikai, egészség szempontú normákat, szabályokat illetően is megnyilvánul. - Vidékfejlesztésre vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes önálló elemzést, alapvető összefüggések feltárását végzi, önálló következtetéseket von le. 								
<p>A kurzus rövid tartalma, témakörei</p>								
<p>A környezetgazdálkodás alapfogalmainak ismerete. A fenntartható fejlődés fogalma, alapelvei, környezeti, gazdasági és szociális aspektusai. Az emberi társadalmak történelmének jellemzői, hatásuk a környezetre. A környezetszennyezés folyamata, elemei, védekezési lehetőségek. A mezőgazdasági termelés környezeti aspektusai. Természeti erőforrásokkal történő gazdálkodás (talaj, víz, levegő). A víz szerepe a társadalomban, a gazdaságban. Hidrológiai körfolyamat. A rendelkezésünkre álló vízkészletek minőségi és mennyiségi jellemzői. vízminőségvédelem. Vízkárelhárítás. Vízhatalmasítás. Öntözés.</p>								
<p>Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek</p> <p>Előadás, frontális csoportmunka.</p>								
<p>Értékelés</p> <p>Írásbeli, szóbeli vizsga</p>								

Kötelező szakirodalom:

Juhász Cs.: (2019). Környezetgazdálkodás. Oktatási segédlet. Mezőgazdasági mérnöki BSc szakos hallgatók számára. Készült „A Debreceni Egyetem fejlesztése a felsőfokú oktatás minőségének és hozzáférhetőségének együttes javítása érdekében” című EFOP-3.4.3-16-2016-00021 azonosítójú projekt keretében. Debreceni Egyetem.

<https://dtk.tankonyvtar.hu/handle/123456789/2851>

Juhász Cs.: (2019). Vízgazdálkodás. Oktatási segédlet. Mezőgazdasági mérnöki BSc szakos hallgatók számára. Készült „A Debreceni Egyetem fejlesztése a felsőfokú oktatás minőségének és hozzáférhetőségének együttes javítása érdekében” című EFOP-3.4.3-16-2016-00021 azonosítójú projekt keretében. Debreceni Egyetem.

<https://dtk.tankonyvtar.hu/handle/123456789/2889>

Ajánlott szakirodalom:

Thyll Sz. (szerk.): (2004). Környezetgazdálkodás a mezőgazdaságban. Mezőgazda Kiadó. Budapest. 426. pp. ISBN: 9789639121973.

Vermes L. (szerk.): (2001). Vízgazdálkodás. Mezőgazdasági Szaktudás Kiadó. Budapest. 396. pp. ISBN 9633563348.

tematika	
1.	<p>A környezetgazdálkodással kapcsolatos alapvető fogalmak. A fenntartható fejlődés.</p> <p>TE*</p> <p>Ismeri a vidékfejlesztési problémák megoldásához szükséges fenntartható agrárgazdálkodási termelési feladatok egészség szempontú meghatározó megoldásait.</p> <p>Képes a vidékfejlesztés és az agrárium területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására.</p> <p>Képes a vidékfejlesztés, az agrárium és a környezetvédelem területén komplexen átlátni a szakmai előrelépéshez szükséges feltételrendszert.</p>
2.	<p>A természeti erőforrások.</p> <p>TE</p> <p>Ismeri a vidékfejlesztési problémák megoldásához szükséges fenntartható agrárgazdálkodási termelési feladatok egészség szempontú meghatározó megoldásait.</p> <p>Képes a vidékfejlesztés és az agrárium területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására.</p>
3.	<p>A társadalmak környezetre gyakorolt hatásai.</p> <p>TE</p> <p>Ismeri a mezőgazdasági (növénytermesztési, állattenyésztési, kertészeti) ágazatok tereléséhez kapcsolódó természeti és műszaki összefüggéseket.</p>
4.	<p>Globális környezeti problémák, nemzetközi környezetvédelem.</p> <p>TE</p>
5.	<p>A környezet szennyezése.</p> <p>TE</p> <p>Ismeri a vidékfejlesztési problémák megoldásához szükséges fenntartható agrárgazdálkodási termelési feladatok egészség szempontú meghatározó megoldásait.</p> <p>Ismeri az élelmiszerlánc-biztonság alapvető összefüggéseit.</p> <p>Ismeri a mezőgazdasági (növénytermesztési, állattenyésztési, kertészeti) ágazatok tereléséhez kapcsolódó természeti és műszaki összefüggéseket.</p> <p>Képes a vidékfejlesztés, az agrárium és a környezetvédelem területén komplexen átlátni a szakmai előrelépéshez szükséges feltételrendszert.</p> <p>Ismeri, érti és alkalmazza a környezet és természet megóvásának alapelveit, azok vidékfejlesztéssel kapcsolatos előírásait.</p> <p>Képes az emberi egészséget, az élelmiszerlánc-biztonságot támogató, környezetbarát megoldások előnyben részesítésére.</p>
6.	<p>A mezőgazdasági termelés környezeti hatásai. A növénytermesztés és az állattenyésztés környezetgazdálkodási feladatai.</p> <p>TE</p> <p>Ismeri a vidékfejlesztési problémák megoldásához szükséges fenntartható agrárgazdálkodási termelési feladatok egészség szempontú meghatározó megoldásait.</p> <p>Ismeri az élelmiszerlánc-biztonság alapvető összefüggéseit.</p> <p>Ismeri a mezőgazdasági (növénytermesztési, állattenyésztési, kertészeti) ágazatok tereléséhez kapcsolódó természeti és műszaki összefüggéseket.</p> <p>Képes a vidékfejlesztés, az agrárium és a környezetvédelem területén komplexen átlátni a szakmai előrelépéshez szükséges feltételrendszert.</p> <p>Ismeri, érti és alkalmazza a környezet és természet megóvásának alapelveit, azok vidékfejlesztéssel kapcsolatos előírásait.</p> <p>Képes az emberi egészséget, az élelmiszerlánc-biztonságot támogató, környezetbarát megoldások előnyben részesítésére.</p>
7.	<p>Talajvédelem</p> <p>TE</p> <p>Ismeri a vidékfejlesztési problémák megoldásához szükséges fenntartható agrárgazdálkodási termelési feladatok egészség szempontú meghatározó megoldásait.</p> <p>Ismeri az élelmiszerlánc-biztonság alapvető összefüggéseit.</p> <p>Ismeri a mezőgazdasági (növénytermesztési, állattenyésztési, kertészeti) ágazatok tereléséhez kapcsolódó természeti és műszaki összefüggéseket.</p> <p>Ismeri, érti és alkalmazza a környezet és természet megóvásának alapelveit, azok vidékfejlesztéssel kapcsolatos előírásait.</p> <p>Képes az emberi egészséget, az élelmiszerlánc-biztonságot támogató, környezetbarát megoldások előnyben részesítésére.</p>
8.	<p>Levegőminőség védelem</p>

	<p>TE</p> <p>Ismeri a vidékfejlesztési problémák megoldásához szükséges fenntartható agrárgazdálkodási termelési feladatok egészség szempontú meghatározó megoldásait.</p> <p>Ismeri az élelmiszerlánc-biztonság alapvető összefüggéseit.</p> <p>Ismeri a mezőgazdasági (növénytermesztési, állattenyésztési, kertészeti) ágazatok tereléséhez kapcsolódó természeti és műszaki összefüggéseket.</p> <p>Ismeri, érti és alkalmazza a környezet és természet megóvásának alapelveit, azok vidékfejlesztéssel kapcsolatos előírásait.</p> <p>Képes az emberi egészséget, az élelmiszerlánc-biztonságot támogató, környezetbarát megoldások előnyben részesítésére.</p>
9.	<p>A vízgazdálkodás jelentősége.</p> <p>TE</p> <p>Ismeri a mezőgazdasági (növénytermesztési, állattenyésztési, kertészeti) ágazatok tereléséhez kapcsolódó természeti és műszaki összefüggéseket.</p> <p>Ismeri az élelmiszerlánc-biztonság alapvető összefüggéseit.</p>
10.	<p>A hidrológia alapjai, a víz természeti körforgása, vízháztartási vizsgálatok. Magyarország vízgazdálkodása.</p> <p>TE</p> <p>Ismeri az élelmiszerlánc-biztonság alapvető összefüggéseit.</p>
11.	<p>Felszíni-, felszínalatti vízformák. A talaj vízgazdálkodása.</p> <p>TE</p> <p>Ismeri az élelmiszerlánc-biztonság alapvető összefüggéseit.</p> <p>Ismeri a mezőgazdasági (növénytermesztési, állattenyésztési, kertészeti) ágazatok tereléséhez kapcsolódó természeti és műszaki összefüggéseket.</p> <p>Ismeri, érti és alkalmazza a környezet és természet megóvásának alapelveit, azok vidékfejlesztéssel kapcsolatos előírásait.</p> <p>Képes az emberi egészséget, az élelmiszerlánc-biztonságot támogató, környezetbarát megoldások előnyben részesítésére.</p>
12.	<p>Vízminőségvédelem</p> <p>TE Ismeri a vidékfejlesztési problémák megoldásához szükséges fenntartható agrárgazdálkodási termelési feladatok egészség szempontú meghatározó megoldásait.</p> <p>Ismeri az élelmiszerlánc-biztonság alapvető összefüggéseit.</p> <p>Ismeri a mezőgazdasági (növénytermesztési, állattenyésztési, kertészeti) ágazatok tereléséhez kapcsolódó természeti és műszaki összefüggéseket.</p> <p>Ismeri, érti és alkalmazza a környezet és természet megóvásának alapelveit, azok vidékfejlesztéssel kapcsolatos előírásait.</p> <p>Képes az emberi egészséget, az élelmiszerlánc-biztonságot támogató, környezetbarát megoldások előnyben részesítésére.</p>
13.	<p>Sík- és dombvidéki vízrendezés</p> <p>TE</p> <p>Ismeri a mezőgazdasági (növénytermesztési, állattenyésztési, kertészeti) ágazatok tereléséhez kapcsolódó természeti és műszaki összefüggéseket.</p> <p>Képes a vidékfejlesztés és az agrárium területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására.</p>
14.	<p>Az öntözés alapfogalmai, öntözésfejlesztési lehetőségek hazánkban. Öntözési módok.</p> <p>TE</p> <p>Ismeri az élelmiszerlánc-biztonság alapvető összefüggéseit.</p> <p>Ismeri a mezőgazdasági (növénytermesztési, állattenyésztési, kertészeti) ágazatok tereléséhez kapcsolódó természeti és műszaki összefüggéseket.</p> <p>Képes a vidékfejlesztés és az agrárium területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására.</p>

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Föld és birtokpolitika				Kódja:	GT_AVIL039-17 GT_AVILS039-17 GT_AVILP039-17	
	angolul:	Land policy						
Felelős oktatási egység:		Gazdálkodástudományi Intézet,						
Kötelező előtanulmány neve:		-				Kódja:	-	
Típus	Óraszámok					Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
	Előadás		Gyakorlat					
Nappali		Heti		Heti		kollokvium	3	magyar
Levelező	X	Féléves	10	Féléves	0			
Tantárgyfelelős oktató		neve:	Dr. Posta László			beosztása:	egyetemi docens	
A kurzus célja,								
<p>hogy a hallgatók megismerjék a föld és birtokpolitika változásait, valamint a változások célját. Ismerjék meg a birtokpolitika törvényi hátterét, valamint a földhasználat és a birtokszerkezet kapcsolatát. Tudják az ingatlan-nyilvántartás felépítését, a rendszer részeit és működését, valamint ismerjék a földhasználati nyilvántartás létrehozásának célját és annak működését.</p>								
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul								
<i>Tudás:</i>								
<p>Ismeri a vidékfejlesztésben és az agráriumban végbemenő folyamatok közgazdasági, pénzügyi összefüggéseit, kölcsönhatásait. Tájékozott az agrár- és vidékfejlesztési politika hazai és nemzetközi funkcióiban és összefüggéseiben. Ismeri a vidéki társadalmi változásokat, azok összefüggéseit és a vidék-társadalom-mezőgazdaság egymásra hatásának aspektusait. Digitális kompetenciája fejlesztésre kerül, mivel a tantárgy elméleti anyagát digitális formában is megkapja, amit a felkészülés során használhat.</p>								
<i>Képesség:</i>								
<p>Képes a vidékfejlesztés és az agráriumban területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására. Ismeri, érti és alkalmazza a környezet és természet megóvásának alapelveit, azok vidékfejlesztéssel kapcsolatos előírásait. Képes a vidékfejlesztéshez kapcsolatos agrármérnöki feladatok ellátására és az ehhez szükséges informatikai (adatbázis kezelés, programalkalmazás) ismeretek alkalmazására.</p>								
<i>Attitűd:</i>								
<p>Nyitott a vidékfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviselőjére. Vidékfejlesztési kérdésekben kezdeményező, fogékony az újdonságokra. Nyitott a (családi) gazdaságok menedzsmenijére.</p>								
<i>Autonómia és felelősség:</i>								
<p>Felelősséggel vállalja nyilatkozatainak, véleményének következményeit. Vidékfejlesztésre vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes önálló elemzést, alapvető összefüggések feltárását végzi, önálló következtetéseket von le. Felelősséget vállal a szakvéleményében közölt megállapításokért és szakmai döntéseiért, az általa, illetve irányítása alatt végzett munkafolyamatokért. Digitális kompetenciája fejlődik.</p>								
A kurzus rövid tartalma, témakörei								
<p>A Kataszter és a Telekkönyv intézménye, történelmi áttekintés. Birtokpolitika, birtokrendezés a két világháború között, a szocializmusban, és a rendszerváltás után. A földhasználat és a birtokszerkezet kapcsolata, a birtokrendezés alternatívái. A birtokpolitika törvényi háttere. Az ingatlan-nyilvántartás kialakulása és mai rendszere, alapelvei, a nyilvántartást végző szervezet. Az ingatlan-nyilvántartás tárgya, tartalma, részei és módja, az ingatlan-nyilvántartási eljárás. A földhasználati nyilvántartás.</p>								
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek								
<p>A tantárgy oktatása előadások keretében zajlik, aminek során projektort veszünk igénybe. A hallgatók a félév során digitális formában is megkapják a tananyagot.</p>								

Értékelés

A félév végén a hallgatók zárthelyi dolgozat formájában adnak számot tudásukról, aminek eredményeként kollokviumi jegyet kapnak. Az értékelés ötfokozatú.

Kötelező szakirodalom:

1. Posta László (szerk.): Földgazdaságtan Debrecen 2022. Debreceni Egyetemi Kiadó 1 – 162.p.
2. Fenyő György et al.: Közhitelű nyilvántartás az ingatlanokról 1. kötet Nyugat-magyarországi Egyetem, Földmérési és Földrendezői Főiskolai Kar, Székesfehérvár 2000. 1 – 216.p.
3. Az 1994. évi LV. törvény, valamint a 2013. évi CXXII. törvény.

Ajánlott szakirodalom:

1. Fenyő György et al.: Közhitelű nyilvántartás az ingatlanokról 2. kötet Nyugat-magyarországi Egyetem, Földmérési és Földrendezői Főiskolai Kar, Székesfehérvár 2000. 1 – 201. p.
2. Dömsödi János: Földhasználat Dialóg Campus Kiadó 2006. 134 – 207. p.

Részletes tematika
Történelmi áttekintés – a Kataszter és a Telekkönyv intézménye, céljai
Birtokpolitika, birtokrendezés Magyarországon a két világháború között
Birtokpolitika, birtokrendezés (tagosítás) a szocializmusban
A rendszerváltással kezdődő új birtokpolitika és következményei, a kárpótlás
A földhasználat és birtokszerkezet kapcsolata
A birtokrendezés alternatívái, fejlesztési lehetőségei
A birtokpolitika törvényi háttere, változások az egyes földforgalmi törvények alakulásában
Az ingatlan-nyilvántartás kialakulása, és mai rendszere
Az ingatlan-nyilvántartás alapelvei, a nyilvántartást végző szervezet
Az ingatlan-nyilvántartás tárgya és tartalma (adatok, jogok, tények)
Az ingatlan-nyilvántartás részei és módja – a tulajdoni lap szerkezete
Az ingatlan-nyilvántartási eljárás (beadvány, bejelentés, kérelem, megkeresés)
A földhasználati nyilvántartás bevezetésének célja, részei, működése

A tantárgy neve:	magyarul:	Pénzügyi alapismeretek				Kódja:	GT_AVIL024-17 GT_AVILS024-17 GT_AVILP024-17	
	angolul:	Introduction to Finance						
Felelős oktatási egység:		Számviteli és Pénzügyi Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:		-				Kódja:	-	
Típus	Óraszámok					Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
	Előadás		Gyakorlat					
Nappali		Heti		Heti		3	magyar	
Levelező	kötelező	Féléves	10	Féléves	10			
Tantárgyfelelős oktató		neve:		Dr. Darabos Éva		beosztása:	egyetemi docens	
<p>A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerjék a bankrendszer működését, a pénzügyi szolgáltatásokat, a bankügyleteket, a belföldi és a nemzetközi elszámolásokban használatos fizetési módokat, az értékpapírok működésének jellemzőit, valamint elsajátítsák a pénz időértékével kapcsolatos számításokat, gyakorlati alkalmazásokat.</p>								
<p>Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</p>								
<p>Tudás:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ismeri a bankrendszer működését, a pénzforgalom lebonyolításának formáit, főbb jellegzetességeit, alkalmazásukat. - Ismeri a jegybank törvény és a hitelintézeti törvény fontosabb szabályzásait. - Ismeri az agrárgazdaságot és vidékfejlesztést működtető intézményhálózatot, valamint a hozzá kapcsolódó hazai és nemzetközi jogszabályi hátteret. - Ismeri a vidékfejlesztésben és az agráriumban végbemenő folyamatok pénzügyi összefüggéseit, kölcsönhatásait. 								
<p>Képesség:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Képes a vidékfejlesztés és az agrárium területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására. - Képes vidékfejlesztési programok pénzügyi folyamatainak megtervezésére, lebonyolítására, erőforrások elosztására, szakmai döntéseket megalapozó javaslatok kidolgozásában való részvételre, következtetések levonására. 								
<p>Attitűd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fogékony a pénzügyi elszámolások, a pénzforgalom és az értékpapírügyletek területén az új információk befogadására, az új szakmai ismeretekre. - Követi és értelmezi a világgazdasági, nemzetközi üzleti folyamatokat, a gazdaságpolitika és a szakterület szerint releváns, kapcsolódó szakpolitikák, jogszabályok változásait, azok hatásait, ezeket figyelembe veszi elemzése, javaslatai, döntései során. - Nyitott a bankügyletek, a pénzforgalom az agrárgazdaság és a vidékfejlesztés területén, illetve az adott gazdálkodó szervezetet érintő változások megismerésére, ezek hatásainak megértésére, az új szakmai ismeretek és módszertanok alkalmazására. 								
<p>Autonómia és felelősség:</p> <ul style="list-style-type: none"> - A termelés-szervezeti egységek középszintjén önállóan gyakorolja a pénzügyi feladatok ellátását, döntéseiért felelősséget vállal. - Vidékfejlesztésre vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes pénzügyi elemzést, alapvető összefüggések feltárását végzi, önálló következtetéseket von le. - Önállóan képes a gazdálkodási, a pénzügyi folyamatok tervezésére, beszerzési, értékesítési folyamatok irányítására. 								
<p>Levelező képzésen az órákon való részvétel: az oktatás hibrid formában, személyes jelenléttel és online (Webex) csatlakozással, online csatlakozás esetén a hallgató számára kötelező a kamara és mikrofon használata, az előadásokon nem kötelező a részvétel, de ajánlott, a gyakorlatokon kötelező a részvétel levelező képzésen is, Elearning jelenléti ív 5-5 órás blokkonként.</p>								
<p>Az órák menete:</p>								

A tananyaghoz kapcsolódó előadás- és gyakorlati anyagok, irodalom elérhető az E-learning rendszerben a tárgy alatt.
Számonkérés: A tárgy gyakorlati jeggyel zárul, legfeljebb 3 alkalommal lesz lehetősége a hallgatónak számot adni tudásáról.

Dolgozatírás időpontja:

Levelező képzés:

a szorgalmi időszakban a hallgatókkal egyeztetett időpontban (2 alkalom) és a vizsgaidőszak 1-3. hetében (1 alkalom) az előadás és a gyakorlat anyagából.

A gyakorlat és az előadás anyagából a levelező hallgatók egyszerre írnak, minimum 50-50 %-os teljesítés szükséges, legfeljebb 2-szer lehet javítani.

Gyakorlati jegy feltétele:

az órákon való rendszeres, aktív részvétel és sikeres írásbeli dolgozat.

Értékelés:

0 - 50,0 %	Megtagadva
50,0- 62,5%	elégséges
62,5 - 75,0%	közepes
75,0.- 87,5	jó
87,5 -100 %	jeles

Alírási megtagadása:

ha dolgozat eredménye nem éri el az 50-50%-ot.

Amennyiben a hallgató a gyakorlati jegy feltételét nem teljesíti, a következő tanévben újból fel kell venni a tárgyat, vizsgakurzus nincs gyakorlati jeggyel záruló tárgyból a TVSZ szerint.

Kötelező szakirodalom:

Az előadások és a gyakorlat anyaga. (E-learningben elérhető)

Darabos Éva: Pénzügyi ismeretek. In: Fenyves, Veronika (szerk.) Számviteli és pénzügyi alapismeretek

Debrecen, Debreceni Egyetem (2020) 141 p. pp. 48-99.

Elearningen elérhető Sillybus anyaga.

Ajánlott szakirodalom:

Máté Domicián: A magánélet pénzügyei. Debreceni Egyetem, 2019.

Zeller Gyula-Koltai Zoltán: Pénzügyi alapismeretek. Pécs, 2017. 1-3., 6.1.,8-9.,12-14. fejezet.

Katona Klára (szerk.): A pénzügyi közvetítő rendszer funkciói. Wolters Kluwer 2018. II-III. fejezet.

Jánosi-Madár-Sági-Szabó-Szebellédi- Zeller: Pénzügyek alapjai. BGF 2007.

Brealey-Myers: Modern vállalati pénzügyek (Panem-McGraw-Hill)

KÖZGAZDASÁGI SZEMLE, PÉNZÜGY SZEMLE, HITELINTÉZETI SZEMLE, STATISZTIKAI SZEMLE, KÜLGAZDASÁG, HVG, FIGYELŐ FOLYÓIRATOK AKTUÁLIS CIKKEI.

Előadás (téma)	Gyakorlat/szeminárium
A pénz keletkezése és fejlődése. A pénz időértéke.	A pénz időértéke, jövőérték számítás.
A pénzügyi intézményi rendszer. Az MNB jogállása és feladatai. Pénzügyi szolgáltatások	Jövőérték számítás
A monetáris politika, eszközrendszere.	Jelenérték számítás
Bankügyletek (aktív-, passzív bankügyletek) I.	Egyszerű és növekvő tagú örökjáradék
Bankügyletek (aktív-, passzív bankügyletek) II.	Annuitás jelenértéke
Hitelek csoportosítása, formái, biztosítékok I.	
Factoring, forfait, lízing	Annuitás jelenértéke
Értékpapírok csoportosítása, fajtái, értékpapírok: váltó, kötvény, csekk.	Annuitás jövőértéke
Kárpótlási jegy, állampapír, közraktárjegy, befektetési jegy. A részvény, részjegy.	Annuitás jövőértéke.
Pénzforgalom lebonyolítása. Késpénzes és késpénz helyettesítő fizetési módok.	Váltó, factoring
Pénzforgalom lebonyolítása. fizetési módok. Külkereskedelemben használatos fizetési módok.	Kötvény
Valuta, deviza, konvertibilitás.	Kötvény
Állami költségvetés.	Részvény

A tantárgy neve:	magyarul:	Számvitel alapjai				Kódja:	GT_AVIL031-17 GT_AVILS31-17 GT_AVILP031-17	
	angolul:	Fundamentals of Accounting						
Felelős oktatási egység:		Számviteli és Pénzügyi Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:		-				Kódja:	-	
Típus	Óraszámok					Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
	Előadás		Gyakorlat					
Nappali		Heti		Heti		kollokvium	4	magyar
Levelező	X	Féléves	10	Féléves	10			
Tantárgyfelelős oktató		neve:	Dr. Darabos Éva			beosztása:	egyetemi docens	
A kurzus célja, a számviteli alapfogalmak megismerése, gazdasági események vagyona gyakorolt hatásainak, összefüggéseinek elsajátítása. A vállalkozások számvitelének szabályozása, számviteli törvény, számviteli rendszer, beszámoló készítés rendszerének megismerése, a könyvvizetés gyakorlati feladatainak elsajátítása.								
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul								
Tudás: - Rendelkezik a vidékfejlesztés és mezőgazdaság szakterületén az alapvető jogi és etikai szabályok ismeretével. - Ismeri a vidékfejlesztésben és az agráriumban végbemenő folyamatok közgazdasági, pénzügyi és számviteli összefüggéseit, kölcsönhatásait.								
Képesség: - Képes a vidékfejlesztés és az agrárium területét érintő számviteli-pénzügyi kérdésekben önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására. - Képes vidékfejlesztési programok megtervezésére, lebonyolítására, pénzügyi források elosztására, szakmai döntéseket megalapozó javaslatok kidolgozásában való részvételre, következtetések levonására, nemcsak operatív szinten.								
Attitűd: - Nyitott a vidékfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek (számvitel, pénzügy, adózás) társadalmi szerepének képviselésére. - Vidékfejlesztést érintő pénzügyi-számviteli kérdésekben kezdeményező, fogékony az újdonságokra.								
Autonómia és felelősség: - Vidékfejlesztésre vonatkozó ismeretek és módszerek segítségével a számviteli beszámoló adatai alapján részletes pénzügyi elemzést, alapvető összefüggések feltárását végzi, önálló következtetéseket von le. - Szakmai irányítás mellett képes vidékfejlesztési kutatási projektben a projekt részfeladatainak operatív szinten történő, közvetlen irányítására.								
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek: az előadásokon és a gyakorlatokon való aktív részvétel, a gyakorlatokon az eredményes munkához szükséges tárgyi feltételek: a gyakorlat és az előadás anyaga nyomtatott formában.								
Aláírás: a gyakorlatokon való (aktív) részvétel kötelező, hiányzás TVSZ-ben előírtaknak megfelelően, hiányzás esetén a tananyag elsajátítása.								
Értékelés: A megfelelő felkészülés érdekében elvárt és ajánlott az előadásokon való részvétel. Követelmény a gyakorlati foglalkozásokon való felkészült megjelenés és aktív részvétel. A gyakorlat anyagából írásban a szorgalmi időszakban zárthelyi dolgozat (2 alkalom), minimum 50 % teljesítés szükséges. Javítás a vizsgaidőszak első hetében. Írásbeli kollokvium a gyakorlat az előadás anyagából számítógépen (Elearning) a vizsgaidőszakban megadott időpontokban. Érdemjegy: a zárthelyi dolgozat és az írásbeli kollokvium minimum 50-50%-os teljesítése, a két eredmény számtani átlaga alapján az érdemjegy:								

50,0 - 62,5 % elégséges
62,5 – 75,0 % közepes
75,0 -87,5 % jó
87,5 -100 % jeles

Aki az aláírást megszerezte, de az adott félévben nem teljesíti a tárgyhoz előírt kreditet, a következő félévben vizsgakurzusként veheti fel a tárgyat, a vizsgaidőszakban megadott időpontokban a gyakorlat és az előadás anyagából egyszerre vizsgázik. A vizsgaidőszakban 3 vizsga alkalom kerül meghirdetésre.

Minimum 50% teljesítése szükséges a sikeres érdemjegy eléréséhez.

Kötelező szakirodalom:

Az előadások és a gyakorlat anyaga. (E-learningben elérhető.)

Rózsa Attila: Számviteli ismeretek. In: Fenyves, Veronika (szerk.) Számviteli és pénzügyi alapismeretek

Elearningen elérhető Sillybus anyaga.

Ajánlott szakirodalom:

Dr. Sztanó Imre: A számvitel alapjai. BGF. Perfekt 2015.

Dr. Siklósi Ágnes – Dr. Veress Attila: Könyvvezetés és beszámolóképzítés. Számviteli feladatok a gyakorlatban. Saldo. Budapest 2018.

2000. évi C. törvény a számvitelről

tematika	
1.	A vállalkozó vagyona, a vagyon kimutatása. Könyvviteli alapfogalmak TE Vagyon, eszközök és források értelmezése. Mérlegtételek besorolása
2.	A vállalkozó vagyona, a vagyon kimutatása. A mérleg szerkezete, jellemzői I. TE Gazdasági események típusai, besorolásuk, hatásuk a vagyonra.
3.	A gazdasági műveletek és hatásuk a vagyonra. Könyvviteli alapfogalmak A számviteli munka szakaszai (bizonylatok) TE Gazdasági események típusai, besorolásuk, hatásuk a vagyonra.
4.	Az eredmény fogalma, csoportosítása, kimutatása célja, összeállításának módja, eredmény kategóriák információ tartalma. Könyvviteli számlák, egységes számlakeret TE Könyvviteli számlák, számlák nyitása. Feladat megoldás: gazdasági események könyvelése
5.	Eredménykimutatás összeállítása, összehasonlítás. TE Könyvviteli számlák, főkönyvi számlák nyitása. Feladat megoldás: gazdasági események könyvelése, zárás feladatai.
6.	A vagyonelemek értékelése, értékcsökkenés, bekerülési érték meghatározása. TE Értékcsökkenés számítás, bekerülési érték meghatározása.
7.	A vagyonelemek értékelése, értékcsökkenés, bekerülési érték meghatározása. TE Értékcsökkenés számítás, bekerülési érték meghatározása, könyvelése.
8.	A számviteli munka szakaszai (nyilvántartások, analitikus és szintetikus elszámolások). TE Feladat megoldás: gazdasági események könyvelése, zárással kapcsolatos feladatok.
9.	Általános forgalmi adó tartalma, elszámolása. Társasági adó számítása, elszámolása. TE Eredménykategóriák, eredménykimutatás összeállítása.
10.	A könyvviteli számlák, az eredménykimutatás és a mérleg közötti kapcsolatok bemutatása. TE Feladat megoldás: gazdasági események könyvelése, zárással kapcsolatos feladatok.
11.	A vállalkozások számvitelének szabályozása. A számviteli rendszer. TE Feladat megoldás: gazdasági események könyvelése, zárással kapcsolatos feladatok.
12.	A vállalkozások számvitelének szabályozása. A számviteli rendszer. TE Feladat megoldás: gazdasági események könyvelése, zárással kapcsolatos feladatok, kimutatások összeállítása.
13.	A vállalkozások számvitelének szabályozása. A számviteli rendszer. TE Feladat megoldás: gazdasági események könyvelése, zárással kapcsolatos feladatok, kimutatások összeállítása.
14.	A vállalkozások számvitelének szabályozása. A számviteli rendszer. TE Összefoglalás, gyakorlás.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:	Támogatási és szabályozási rendszerek alkalmazása			Kódja:	GT_AVIL040-17 GT_AVILS040-17 GT_AVILP040-17	
		angolul:	Applied Supsidization and Controlling Systems in Agriculture					
Felelős oktatási egység:		Gazdálkodástudományi Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:						Kódja:		
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		kollokvium	3	magyar
Levelező	x	Féléves	15	Féléves	0			
Tantárgyfelelős oktató		neve:	Dr. Madai Hajnalka			beosztása:	egyetemi adjunktus	
<p>A kurzus célja, hogy a hallgatók hogy megalapozza a hallgatók ismereteit a főbb növénytermesztési, kertészeti és állattenyésztési ágazatok szabályozásával, a szabályozás eszközrendszerével és a főbb támogatási formákkal. A hallgatóknak meg kell ismerniük a Közös Agrárpolitika szerkezetét, a közvetlen és a vidékfejlesztési támogatások rendszerét, valamint ezek hatását a mezőgazdasági termelésre. Továbbá elsajátítják a főbb termékpályák szabályozásával kapcsolatos ismereteket.</p>								
<p>Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</p>								
<p><i>Tudás:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ismeri a mezőgazdasági termelést megalapozó élelmiszerlánc-biztonsági gazdálkodási és gazdasági alapfogalmakat. • Birtokában van mindannak az ismeretnek, amely képessé teszi szabatos szakmai kommunikációra, a mezőgazdasági termelésben való közvetlen részvételre, annak támogatására, továbbá K+F+I projektek gyakorlati megvalósításában való aktív – operatív – szereplésre. 								
<p><i>Képesség:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Képes családi gazdaságot alapítani és vezetni. • Képes a mezőgazdasági termelés folyamatában fellépő rutinszerű problémák felismerésére és annak megszüntetésére. • Mezőgazdasági vállalkozások középvezetőjeként rendelkezik megfelelő kooperációs képességgel, melynek révén a szakmai utasításokat egyértelműen tudja értelmezni, és közvetíteni a beosztottjai felé. <p>Tudja alkalmazni a gyakorlatban, a tantárgy tanulásakor megszerzett ismereteket.</p>								
<p><i>Attitűd:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Szakmai kérdésekhez konstruktívan áll hozzá. • A mezőgazdasági mérnök munkája során önállóan végzi feladatait. • Önállóan tervezi meg életpályáját. 								
<p><i>Autonómia és felelősség:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • A feladatai ellátása során fellépő döntéseiért saját és a rábízott munkaerő munkájáért felelősséget vállal. • Szakmai kommunikációjában felelősen képviseli szakmai meggyőződését. <p>A kurzus hozzásegíti a hallgatót ahhoz, hogy munkájában innovatív, egyben befogadó és hatékony legyen, továbbá szakmai jövőépítéssel kapcsolatos kérdésekben megalapozottan és felelősséggel formáljon véleményt.</p>								
<p>A kurzus rövid tartalma, témakörei</p> <p>A kurzus ismerteti a Közös Agrárpolitika szerkezetét, a közvetlen és a vidékfejlesztési támogatások rendszerét, valamint ezek hatását a mezőgazdasági termelésre. A hallgatók elsajátítják a főbb termékpályák szabályozásával kapcsolatos ismereteket.</p>								
<p>Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek</p> <p>Gyakorlati példákkal alátámasztott, elméleti anyag ismertetése. Projekteredmények, mint esettanulmányok levezetése, bemutatása. Üzleti alapú szaktanácsadásban és pályázatkészítésben jártas szakemberek gyakorlati módszereinek, tapasztalatainak megismerése: a termelő, a szaktanácsadó és a hivatali ügyintézés oldaláról.</p>								

Értékelés

Nappali tagozaton

A tantárgy keretein belül gyakorlati oktatás nincs.

Az előadások látogatására a Debreceni Egyetem Tanulmányi és Vizsgaszabályzatában (TVSZ) foglaltak irányadók. A jelenléte az elearning rendszerben létrehozott jelenléti ívvel ellenőrizzük, illetve adminisztráljuk.

A félévvégi aláírás megszerzésének egyebekben más feltétele nincs.

A tárgy keretében félévközi számonkérés nincs.

A kollokviumi érdemjegy megszerzésére a vizsgaidőszakban írásbeli kollokvium keretében van lehetőség a következő feltételekkel:

- Az írásbeli vizsga módja: az elearning-rendszerben írt, tesztjellegű írásbeli vizsga.
- A kollokvium minősítése: 0-59%: elégtelen; 60-69%: elégséges, 70-79%: közepes; 80-89% jó; 90-100%: jeles.

Levelező tagozaton

A levelező tagozatos hallgatókkal szembeni követelmények nem térnek el a nappali tagozatos hallgatókétól.

Kötelező szakirodalom:

- A tantárgy előadásain elhangzott anyagok, melyek az a kurzus e-learning felületén is elérhetők
- Üzemtan (Szerk.: Szűcs I.) Kiadó: Debreceni Egyetem. Debrecen, 2018. ISBN 978-963-490-139-6. p. 327 (elektronikus tananyag)

Ajánlott szakirodalom:

- NAK - Vidékfejlesztési Program, Kézikönyv
- Vállalati és ágazati gazdaságtani ismeretek – Elméleti jegyzet (Elektronikus tananyag) (Szerk.: Apáti F.) Debreceni Egyetem AGTC, Debrecen, 2013. ISBN 978-615-5183-52-2
- Mezőgazdasági ágazatok gazdaságtana – Elméleti jegyzet (Elektronikus tananyag) (Szerk.: Szűcs I.) Debreceni Egyetem AGTC. Debrecen, 2013. ISBN 978-615-5183-64-5

Fogadóóra: Intézet honlapján félévenként frissítve

Módja:

- Email madai.hajnalka@econ.unideb.hu

- Szóbeli konzultáció esetén (digitális oktatás idején): Webex

- Szóbeli konzultáció esetén (jelenléti oktatás mellett): személyesen a DE GTK Gazdálkodástudományi Intézetben, GVK épület oktatói szoba (014-as iroda).

(A konzultációhoz webex linket előzetes - emailben érkezett - hallgatói kérés, illetve megkeresés alapján az oktató küldi emailben.)

tematika	
1.	A mezőgazdasági vállalkozások versenyképességét meghatározó tényezők.
2.	A mezőgazdasági vállalkozások külső környezete.
3.	A beruházási és közvetlen/normatív támogatások hatása a termelésre, illetve a mezőgazdasági üzemek gazdálkodására. I.
4.	A beruházási és közvetlen/normatív támogatások hatása a termelésre, illetve a mezőgazdasági üzemek gazdálkodására. II.
5.	A támogatási és szabályozási rendszerek kialakulása, működése nemzetközi kitekintés.
6.	A mezőgazdaság támogatási és szabályozási rendszerének áttekintése az EU-ban
7.	A közös piacszervezés és a vidékfejlesztési támogatások rendszere
8.	A Vidékfejlesztési Program (VP) támogatásai és intézkedései
9.	A közvetlen és normatív támogatások rendszere (2014-2020, 2020-2023 és 2024-től)
10.	A szabályozó környezet szerepe a vállalkozások versenyképességnek és működőképességének alakításában. A szabályozó környezet elemei és összetevői.-
11.	A szántóföldi növénytermesztési, kertészeti és állati termékpályák és a termelői szerveződések (TÉSZ, termelői csoport) szabályozása.
12.	A hazai szakigazgatási intézményrendszer felépítése
13.	A támogatási és szabályozási rendszer működése a gyakorlatban: vendégelőadó előadása
14.	Számonkérés – jegymegajánló TESZT

A tantárgy neve:	magyarul:	Üzemtan I.				Kódja:	GT_AVIL025-17 GT_AVILS025-17 GT_AVILP025-17	
	angolul:	Farm Business Management I.						
Felelős oktatási egység:		DE GTK Gazdálkodástudományi Intézet Üzemtani és Vállalati Tervezés Tanszék						
Kötelező előtanulmány neve:		-				Kódja:	-	
Típus	Óraszámok					Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali	-	Heti	-	Heti	-	gyakorlati jegy	3	magyar
Levelező	X	Féléves	10	Féléves	5			
Tantárgyfelelős oktató		neve:	Dr. Kovács Krisztián			beosztása:	egyetemi adjunktus	
A kurzus célja,								
<p>hogy a tananyagot abszolváló hallgatók tisztában legyenek az üzemtani alapismeretekkel, ezen belül a vállalkozás működtetéséhez szükséges alapvető gazdasági számításokkal. A tárgy alapozó tárgyként szolgál az Üzemtan II és III. tárgyakhoz.</p>								
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul								
<i>Tudás:</i>								
<p>Ismeri a vidékfejlesztésben és az agráriumban végbemenő folyamatok közgazdasági, pénzügyi összefüggéseit, kölcsönhatásait.</p> <p>Összefüggéseiben átlátja és érti a vállalati gazdálkodás céljait, alapvető törvényszerűségeit.</p> <p>Ismeri a mezőgazdasági (növénytermesztési, állattenyésztési, kertészeti) ágazatok termeléséhez kapcsolódó természeti és műszaki összefüggéseket.</p> <p>Ismeri az agrárgazdaság tervezési, termelésprogramozási, kereskedelmi és logisztikai módszerei, ismeri az élelmiszerlánc folyamatait és szereplőit.</p>								
<i>Képesség:</i>								
<p>Képes a vidékfejlesztés és az agrárium területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására.</p> <p>Képes a vidékfejlesztés, az agrárium és a környezetvédelem területén komplexen átlátni adott vállalkozás indításához, fejlesztéséhez szükséges feltételrendszert.</p> <p>Képes a pénzügyi, befektetési, finanszírozási, beruházási döntések előkészítésére, a hitelkérelmek, pénzügyi tervek, pályázatok készítésére, értékelésére.</p>								
<i>Attitűd:</i>								
<p>A végzett hallgató nyitott a mezőgazdasági vállalkozások menedzsmentjére.</p> <p>Nyitott a (családi) gazdaságok menedzsmentjére.</p> <p>Vidékfejlesztési kérdésekben kezdeményező, fogékony az újdonságokra, érdeklődik az innovációk iránt.</p> <p>Fogékony az új információk befogadására, az új szakmai ismeretekre és módszertanokra, nyitott az új, önálló és együttműködést igénylő feladatok, felelőségek vállalására.</p>								
<i>Autonómia és felelősség:</i>								
<p>A termelés-szervezeti egységek középszintjén önállóan gyakorolja a menedzsment funkciókat, döntéseiért felelősséget vállal.</p> <p>Önállóan képes a gazdálkodásirányítási folyamatok tervezésére, beszerzési, értékesítési folyamatok irányítására.</p> <p>Vidékfejlesztésre vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes önálló elemzést, alapvető összefüggések feltárását végzi, önálló következtetéseket von le.</p>								
A kurzus rövid tartalma, témakörei								
<p>Követelményrendszer ismertetése;</p> <p>Az üzemtan jellege, kialakulása, a vállalat, az üzem, multifunkcionális mezőgazdaság</p> <p>A vállalat, a mezőgazdasági vállalkozás sajátosságai</p> <p>A termelési érték és kategóriái</p> <p>A termelési költség és kategóriái</p> <p>A jövedelem és hatékonyság</p> <p>Zárthelyi dolgozat;</p> <p>Erőforrások: tőke, tőkegazdálkodás</p> <p>Erőforrások: termőföld</p> <p>Erőforrások: munkaerő-gazdálkodás</p> <p>Befektetett eszközök, beruházás gazdaságosság</p>								

Forgóeszközök

Vállalkozási formák a mezőgazdaságban I.

Vállalkozási formák a mezőgazdaságban II.

Zárthelyi dolgozat;

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek

A félévi aláírás feltétele: A gyakorlatok rendszeres látogatása a „Tanulmányi és vizsgaszabályzat” ide vonatkozó előírásai szerint. A jelenlét folyamatosan ellenőrzésre kerül.

A megfelelő előrehaladás ellenőrzését szolgálja a félév során kötelező zárthelyi dolgozat teljesítése. Az aláírás megszerzésének feltétele, a zárthelyi dolgozat gyakorlati részéből 50% teljesítmény elérése.

A zárthelyi dolgozatban szereplő elméleti kérdések és gyakorlati feladatok a kurzus témakörökből kerülnek megfogalmazásra, rövid definíciójellegű kérdések, kifejtő kérdések, valamint számítási feladatok formájában.

Értékelés

A félév során a levelezős hallgatók zárthelyi dolgozatot (ZH) írnak, mely elméleti (60 pont) és gyakorlati (40 pont) részből áll. Az aláírás megszerzésének feltétele, a zárthelyi dolgozat gyakorlati részéből (max 40pont) 50% teljesítmény elérése (20 pont).

A tantárgyfelelős jegymegajánlást tesz lehetővé azon hallgatóknak, akik a zárthelyi dolgozat (ZH) átlagában legalább 60%-ot elérték a félév során (min 60 pont).

Azon hallgatók, akik aláírást szereztek a félév során a vizsgaidőszakban lehetőségük van e félév teljes anyagából írásbeli vizsgát tenniük, melynél legalább 60%-os teljesítmény elérése szükséges az elégséges osztályzathoz.

Ponthatárok:	0-59	(1)
	60-69	(2)
	70-79	(3)
	80-89	(4)
	90-100	(5)

Kötelező szakirodalom:

Nábrádi A.-Pupos T.-Takácsné Gy. K.: Mezőgazdasági üzemtan. BSc jegyzet a gazdasági és vidékfejlesztési, valamint az informatikus és szakigazgatási agrármérnök hallgatók számára. HEFOP 3.3.1. keretében készült tankönyv. Debreceni Egyetem, 2007. e-jegyzet.

Nábrádi A.-Pupos T.-Takácsné Gy. K.: Üzemtan I. kötet, Szaktudás Kiadó Ház, Budapest 2008. ISBN:978-963-9736-92-4

Ajánlott szakirodalom:

Nábrádi A.-Pupos T.-Takácsné Gy. K. (2008): Mezőgazdasági üzemtan I. Szaktudás Kiadó Ház Rt. Budapest

Ertsey I.-Nábrádi A.(szerk): Általános vállalkozási alapok. Campus Kiadó, Debrecen, 2003.1-167.p. ISBN 963 86424 0 8.

Nábrádi A.-Nagy A.(szerk., 2007): Vállalkozások működtetése az Európai Unióban. Szaktudás Kiadó Ház Rt. Budapest. ISBN 978-963-9736-36-8

tematika	
1.	Követelményrendszer ismertetése; Alapfogalmak; TE*: Ismeri az üzemtannal és vállalati gazdaságtannal kapcsolatos alapvető fogalmakat, a különböző elképzeléseket, azok sajátosságait és azok közötti alapvető összefüggéseket.
2.	Az üzemtan jellege, kialakulása, a vállalat, az üzem, multifunk. mg. A vállalat, a mezőgazdasági vállalkozás sajátosságai TE: Ismeri az vállalat, vállalkozás funkcióit és sajátosságait, beleértve a mezőgazdasági vállalkozások specialitásait és multifunkcionális jellegét..
3.	A termelési érték és kategóriái TE: Ismeri a termelési érték meghatározását illetve annak elemeit, valamint, hogy hogyan és milyen területen képes az egyes elemeket módosítani. Továbbá ismeri a termelési érték kategóriáit.
4.	A termelési költség és kategóriái TE: Ismeri a termelési költség meghatározását illetve annak elemeit, valamint, hogy hogyan és milyen területen képes az egyes elemeket módosítani. Továbbá ismeri a termelési költség kategóriáit.
5.	A jövedelem és hatékonyság TE: Ismeri a jövedelem meghatározását illetve annak elemeit, valamint, hogy hogyan és milyen területen képes az egyes elemeket módosítani. Továbbá ismeri a jövedelem kategóriáit és számítási módjait.
6.	GYAKORLÓ FELADATOK TE: Elméleti és gyakorlati feladatok formájában számot ad a félév első felében elsajátított ismereteiről.
7.	Erőforrások: tőke, tőkegazdálkodás TE: Ismeri a tőkével kapcsolatos alapelveket, valamint a saját és idegen tőke jellemzőit (előnyeit és hátrányait).
8.	Erőforrások: termőföld TE: Képes a termőföld értékének meghatározására, ismeri a termőföld sajátosságait illetve használatának módjait és elveit.
9.	Erőforrások: munkaerő-gazdálkodás TE: Ismeri a vállalkozások munkaerő gazdálkodásának főbb elveit illetve a humán erőforrás bérezési és motiválási lehetőségeit. Tisztában van az emberi erőforrás menedzsment főbb területeivel valamint a bérek és azok járulékaival.
10.	Befektetett eszközök, beruházás gazdaságosság TE: Ismeri a befektetett eszközök jellemzőit és csoportjait valamint beruházás gazdaságossági számítások és mutatók kiszámítására képes.
11.	Forgóeszközök TE: Ismeri a forgóeszközök fogalmát és csoportosítási lehetőségeit valamint a készletgazdálkodás és a forgóeszköz körforgás alapjait.
12.	Vállalkozási formák a mezőgazdaságban I. TE: Ismeri az egyes vállalkozási formákat, azok előnyeit, illetve korlátait, továbbá a vezetőik kötelezettségeit illetve alapításának körülményeit. Össze tudja hasonlítani az egyes vállalkozási formákat egymással.
13.	Vállalkozási formák a mezőgazdaságban II. TE: Ismeri az egyes vállalkozási formákat, azok előnyeit, illetve korlátait, továbbá a vezetőik kötelezettségeit illetve alapításának körülményeit. Össze tudja hasonlítani az egyes vállalkozási formákat egymással.
14.	ZÁRTHELYI DOLGOZAT TE: Elméleti és gyakorlati feladatok formájában számot ad a félév második felében elsajátított ismereteiről.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Üzemtan II.				Kódja:	GT_AVIL030-17 GT_AVILS030-17 GT_AVILP030-17	
	angolul:	Farm Business Management II.						
Felelős oktatási egység:		Gazdálkodástudományi Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:		Üzemtan I.				Kódja:	GT_AVIL025-17 GT_AVILS025-17 GT_AVILP025-17	
Típus	Óraszámok					Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
	Előadás		Gyakorlat					
Nappali		Heti	-	Heti	-	Kollokvium	3	magyar
Levelező	X	Féléves	10	Féléves	5			
Tantárgyfelelős oktató		neve:	Dr. Kovács Krisztián			beosztása:	egyetemi adjunktus	
<p>A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerhessék: a költség-, hozam- és jövedelemfüggvényeken keresztül a költségek, a hozam és a jövedelem viselkedésének mezőgazdasági sajátosságait; a mezőgazdasági termelésben felhasznált főbb inputok piacának (műtrágya, növényvédőszer, takarmány, élőmunka, gépi munka, stb.) működési sajátosságait; a növénytermesztési, kertészeti és állattenyésztési ágazatok nemzetközi és hazai gazdasági jelentőségét, a gazdálkodás rendszerébe való illeszkedését, a termékpálya felépítését, jellemzőit és szabályozását, valamint a termelés főbb munkafolyamatait és a munkaszervezésének sajátosságait. A hallgatók a gyakorlatokon – komplex példafeladatokon keresztül (valós helyzeteket szimulálva) – megismerkednek az ágazati ökonómiai kalkulációk elkészítésének módszertanával (adatgyűjtés, adatfeldolgozás, értékelés-elemzés), az ehhez szükséges fogalmak értelmezésével és a gazdasági döntéshozatal mechanizmusával és sajátosságaival.</p>								

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudás:

Ismeri a mezőgazdasági termelést megalapozó élelmiszerlánc-biztonsági gazdálkodási és gazdasági alapfogalmakat. Birtokában van mindannak az ismeretnek, amely képessé teszi szabatos szakmai kommunikációra, a mezőgazdasági termelésben való közvetlen részvételre, annak támogatására, továbbá K+F+I projektek gyakorlati megvalósításában való aktív – operatív – szereplésre.

b) képesség:

Képes családi gazdaságot alapítani és vezetni.

Képes a mezőgazdasági termelés folyamatában fellépő rutinszerű problémák felismerésére és annak megszüntetésére.

Mezőgazdasági vállalkozások középvezetőjeként rendelkezik megfelelő kooperációs képességgel, melynek révén a szakmai utasításokat egyértelműen tudja értelmezni, és közvetíteni a beosztottjai felé.

c) attitűd:

Szakmai kérdésekhez konstruktívan áll hozzá.

A mezőgazdasági mérnök munkája során önállóan végzi feladatait.

Önállóan tervezi meg életpályáját.

d) autonómia és felelősség:

A feladatai ellátása során fellépő döntéseiért saját és a rábízott munkaerő munkájáért felelősséget vállal.

Szakmai kommunikációjában felelősen képviseli szakmai meggyőződését.

Véleményét önállóan, szakmailag megalapozottan és felelőssége tudatában fogalmazza meg.

A kurzus rövid tartalma, témakörei

A tantárgy magában foglalja a hozam-, költség- és jövedelem-függvényekkel, a mezőgazdasági inputok piacával, és a termelési erőforrásokkal összefüggő ismereteket, a vállalkozás üzleti környezetét, a növénytermesztés, állattenyésztés és kertészet szervezését, ezen termékpályák felépítését és működését.

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek

Az előadások keretében kerül sor az elméleti ismeretek elsajátítására, különös tekintettel azok logikai összefüggéseire. Az előadások tartása PowerPoint prezentációs anyagra alapszik. A ppt előadásmagyarázatot elektronikus jegyzet/tankönyv egészíti ki. A gyakorlatokon követelmény az előadáson elhangzott anyag ismerete, ezért ezek rendszeres tanulása eléri, vagy meghaladja az órarendi terhelés időnagyságát. A gyakorlatokon oktatott, és részben otthoni foglalkozás keretében, önállóan elkészítendő kalkulációs feladatok szervesen hozzájárulnak az üzemtani alapismeretek elsajátításához.

Értékelés

A kollokviumi érdemjegy megszerzéséért teljesített írásbeli vizsga 5 fokozatú érdemjeggyel értékelendő. Az írásbeli vizsgán legalább 60%-os teljesítmény elérése szükséges az elégséges (2) érdemjegy megszerzéséhez, 70-80% a közepes, 80-90%: a jó és 90% vagy azt meghaladó teljesítmény eredményez jeles (5) minősítést.

Kötelező szakirodalom:

Üzemtan (Szerk.: Szűcs I.) Kiadó: Debreceni Egyetem. Debrecen, 2018. ISBN 978-963-490-139-6. p. 327 (elektronikus tananyag)

Vállalati és ágazati gazdaságtani ismeretek – Elméleti jegyzet (Elektronikus tananyag) (Szerk.: Apáti F.) Debreceni Egyetem AGTC, Debrecen, 2013. ISBN 978-615-5183-52-2

Az órákon leoktatott tananyag.

Ajánlott szakirodalom:

Vállalati és ágazati gazdaságtani ismeretek – Elméleti jegyzet (Elektronikus tananyag) (Szerk.: Apáti F.) Debreceni Egyetem AGTC, Debrecen, 2013. ISBN 978-615-5183-52-2

Mezőgazdasági ágazatok gazdaságtana – Elméleti jegyzet (Elektronikus tananyag) (Szerk.: Szűcs I.) Debreceni Egyetem AGTC. Debrecen, 2013. ISBN 978-615-5183-64-5

Agrárgazdasági Kutató Intézet éves kiadványai; KSH kiadványok és tanulmányok; Gazdálkodás folyóirat; Egyéb szakajó; MVH honlapja és tájékoztatói

tematika (előadások)	
1.	Követelményrendszer ismertetése. Az előadások és gyakorlatok tematikájának és tartalmának ismertetése és magyarázata. A termelési költségekkel, a hozammal és a jövedelemmel kapcsolatos alapfogalmak rendszerezése. TE*: Az előadások és gyakorlatok logikájának, egymásra épülésének megértése. Az üzemtani alapfogalmak megértése
2.	A gépi munkák, illetve gépesítés sajátosságai és jellemzői a mezőgazdaságban. TE: A mezőgazdasági gépesítés sajátosságai, költsége
3.	Az öntözési munkák, illetve sajátosságai és jellemzői a mezőgazdaságban. TE: Öntözéssel kapcsolatos ökonómiai és technológiai tényezők ismerete a mezőgazdaságban
4.	A tápanyaggazdálkodás és növényvédelem ökonómiája sajátosságai és jellemzői a mezőgazdaságban. TE: A műtrágyák és növényvédőszer piacának volumene, fejlődési tendenciái, az árakat meghatározó tényezők.
5.	Takarmánygazdálkodás TE: Takarmányozással kapcsolatos gazdasági döntések megismerése
6.	Üzemi és ágazati hatékonyság vizsgálatának ökonómiai kérdései TE: A hatékonyságelemzés módszertanának ismerete
7.	Versenyképesség és innováció TE: A mezőgazdaság versenyképességének tényezői és azok mérések, valamint az innováció feltételrendszerének ismerete
8.	Menedzsment funkciók a vállalatban TE: Tervezés, elemzés és döntés funkciójának ismerete
9.	Mezőgazdasági piacok időbeli aspektusai TE: Tőzsdei ügyletek és raktározási döntések megismerése
10.	Piaci kapcsolatok a mezőgazdaságban (integrációk, szövetkezetek, ellátási láncok) TE: Különböző együttműködések rendszerének ismerete a mezőgazdaságban
11.	Kockázat és kezelése a mezőgazdaságban TE: Kockázatok típusai és menedzselési stratégiáinak ismerete
12.	A magyar mezőgazdaság szerepe a nemzetgazdaságban, szerkezete, tendenciái TE: A magyar mezőgazdaság termelési volumene és értéke, külkereskedelmének szerkezete, az élelmiszeripar súlya, szerepe
13.	ZÁRTHELYI DOLGOZAT

*TE tanulási eredmények

A gyakorlatok párhuzamosan követik az előadások anyagát.

Gyakorlatok tematikája

Hét	Téma
1-2.	Követelményrendszer ismertetése. Az üzemtani alapfogalmak ismertetése
3-4.	Az élelmiszeripari vállalkozások gazdálkodásának sajátosságai, a költség, hozam és jövedelem viselkedése – I. („Pékséges példafeladat”, 1. rész)
5-6.	Az élelmiszeripari vállalkozások gazdálkodásának sajátosságai, a költség, hozam és jövedelem viselkedése – II. („Pékséges példafeladat”, 2. rész)
7-8.	A mezőgazdasági vállalkozások gazdálkodásának sajátosságai, a költség, hozam és jövedelem viselkedése – I. („Paprikás példafeladat”, 1. rész)
9-10.	A mezőgazdasági vállalkozások gazdálkodásának sajátosságai, a költség, hozam és jövedelem viselkedése – II. („Paprikás példafeladat”, 2. rész)
11-12.	Beruházás-gazdaságossági számítások elméleti megközelítése
13-14.	Beruházás-gazdaságossági számítások gyakorlata – példafeladatokon keresztül.

tantárgy neve:	magyarul:	Üzemtan III.	Kódja:	GT_AVIL034-17 GT_AVILS034-17 GT_AVILP034-17
	angolul:	Farm Business Management III		

Felelős oktatási egység: **Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kar Gazdálkodástudományi Intézet**

Kötelező előtanulmány neve:	Üzemtan II.	Kódja:	GT_AVIL030-17 GT_AVILS030-17 GT_AVILP030-17
-----------------------------	--------------------	--------	--

Típus	Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
	Előadás		Gyakorlat				
Nappali	Heti	-	Heti	-	Kollokvium	3	magyar
Levelező	X	Féléves	10	Féléves			

Tantárgyfelelős oktató neve: **Dr. Kovács Krisztián** beosztása: **egyetemi adjunktus**

A kurzus célja,

hogy a hallgatók megismerhessék a növénytermesztés, kertészeti és állattenyésztési ágazatoknak a gazdálkodás rendszerébe való illeszkedését,

az egyes ágazatok nemzetközi és hazai gazdasági jelentőségét,

a termékpálya felépítését és jellemzőit, valamint szabályozását,

az ágazat üzemgazdasági jellemzőit és sajátosságait,

a termelés főbb munkafolyamatait és a munkaszervezésének sajátosságait,

az ágazatok termelési érték, termelési költség és jövedelem viszonyait

Az oktatás a legfőbb ágazatokra szorítkozik (őszi búza, kukorica, napraforgó, őszi káposztarepce, alma, meggy, csemegekukorica, zöldborsó, paradicsom, paprika, szarvasmarha, sertés, baromfi), és célja, hogy a hallgatók ezen ágazatok tekintetében megismerjék és elsajátítsák azon alapvető ágazati sarokszámokat és gazdálkodási jellemzőket, melyekre mind a termelés gyakorlatában, mind az agrobiznisz más területein szükségük van a szakmai eligazodáshoz.

A hallgatók a gyakorlatokon – komplex példafeladatokon keresztül (valós helyzeteket szimulálva) – megismerkednek az ágazati ökonómiai kalkulációk elkészítésének módszertanával (adatgyűjtés, adatfeldolgozás, értékelés-elemzés), az ehhez szükséges fogalmak értelmezésével és a gazdasági döntéshozatal mechanizmusával és sajátosságaival.

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

Tudás:

- Ismeri a mezőgazdasági termelés és az agrárgazdaság egészére vonatkozó vidékfejlesztési térbeli alapfogalmakat, tényeket, főbb jellegzetességeket és összefüggéseket, a releváns agrárgazdasági szereplőket, funkciókat és folyamatokat hazai és nemzetközi szinten.

- Ismeri az élelmiszerlánc-biztonság alapvető összefüggéseit.

- Ismeri a vidékfejlesztésben és az agráriumban végbemenő folyamatok közgazdasági, pénzügyi összefüggéseit, kölcsönhatásait.

- Ismeri a vidékfejlesztési és mezőgazdasági problémák azonosításához szükséges statisztikai módszereket, a releváns információgyűjtési, elemzési és probléma-megoldási metódusokat, marketing folyamatokat.

- Ismeri a vidékfejlesztés szakmai szókincsét, annak sajátosságait, a hatékony kommunikáció formáit, módszereit és eszközeit.

Képesség:

- Képes a vidékfejlesztés és az agrárium területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására.

- Képes a vidékfejlesztés, az agrárium és a környezetvédelem területén komplexen átlátni a szakmai előrelépéshez szükséges feltételrendszert.

- Képes vidékfejlesztési programok megtervezésére, lebonyolítására, erőforrások elosztására, szakmai döntéseket megalapozó javaslatok kidolgozásában való részvételre, következtetések levonására, nemcsak operatív szinten.

Attitűd:

- Nyitott a vidékfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviselőjére.
- Befogadó mások véleménye, a vidékfejlesztés ágazati, regionális, nemzeti és európai értékei iránt.
- Nyitott a (családi) gazdaságok menedzsmentjére.

Autonómia és felelősség:

- A termelés-szervezeti egységek közép szintjén önállóan gyakorolja a menedzsment funkciókat, döntéseiért felelősséget vállal.
- Felelősséget vállal a saját és az irányítása alatt álló munkatársak munkájáért.
- Önállóan képes a gazdálkodásirányítási folyamatok tervezésére, beszerzési, értékesítési folyamatok irányítására.
- Felelősséget vállal a szakvéleményében közölt megállapításokért és szakmai döntéseiért, az általa, illetve irányítása alatt végzett munkafolyamatokért.

A kurzus rövid tartalma, témakörei

A tantárgy magában foglalja a fentiekben felsorolt főbb mezőgazdasági ágazatok vonatkozásában az ágazatoknak a gazdálkodás rendszerébe való illeszkedését, az egyes ágazatok nemzetközi és hazai gazdasági jelentőségét, a termékpálya felépítését és jellemzőit, valamint szabályozását, az ágazat üzemgazdasági jellemzőit és sajátosságait, a termelés főbb munkafolyamatait és a munkaszervezésének sajátosságait, az ágazatok termelési érték, termelési költség és jövedelem viszonyait, valamint a termelés hatékonyságát és versenyképességét meghatározó összefüggések rendszerét.

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek

Az előadások keretében kerül sor a főbb mezőgazdasági ágazatok üzemgazdasági ismereteinek elsajátítására, különös tekintettel azok elméleti háttérére, logikai összefüggéseire. Az előadások tartása PowerPoint prezentációs anyagra alapszik, mely minden egyes oktatott ágazat esetében azonos szerkezetben épül fel a könnyebb tanulhatóság és az ágazatok közötti összehasonlíthatóság végett. A ppt előadási anyagot elektronikus jegyzet/tankönyv egészíti ki.

A gyakorlatokon követelmény az előadáson elhangzott anyag ismerete, ezért ezek rendszeres tanulása eléri, vagy meghaladja az órarendi terhelés időnagyságát. A gyakorlatokon oktatott, és otthoni foglalkozás keretében, önállóan – de a gyakorlatvezető részletes útmutatásai alapján – elkészítendő kalkulációs példafeladatok elkészítésének otthoni munkaidőigénye meghaladja az órai foglalkozás időtartamát. A kalkulációs feladat elkészítéséhez excel alapú komplex üzemgazdasági modellt kapnak a hallgatók, mellyel hozzájárulunk az ágazati kalkulációk módszertani elsajátításához.

Értékelés

A kollokviumi érdemjegy megszerzéséért teljesített írásbeli vizsga 5 fokozatú érdemjeggyel értékelendő. Az írásbeli vizsgán legalább 60%-os teljesítmény elérése szükséges az elégséges (2) érdemjegy megszerzéséhez, 70-80% a közepes, 80-90%: a jó és 90% vagy azt meghaladó teljesítmény eredményez jeles (5) minősítést.

Kötelező szakirodalom:

Üzemtan (Szerk.: Szűcs I.) Kiadó: Debreceni Egyetem. Debrecen, 2018. ISBN 978-963-490-139-6. p. 327 (elektronikus tananyag)

Vállalati és ágazati gazdaságtani ismeretek – Elméleti jegyzet (Elektronikus tananyag) (Szerk.: Apáti F.) Debreceni Egyetem AGTC, Debrecen, 2013. ISBN 978-615-5183-52-2

Az órákon leoktatott tananyag.

Ajánlott szakirodalom:

Vállalati és ágazati gazdaságtani ismeretek – Elméleti jegyzet (Elektronikus tananyag) (Szerk.: Apáti F.) Debreceni Egyetem AGTC, Debrecen, 2013. ISBN 978-615-5183-52-2

Mezőgazdasági ágazatok gazdaságtana – Elméleti jegyzet (Elektronikus tananyag) (Szerk.: Szűcs I.) Debreceni Egyetem AGTC. Debrecen, 2013. ISBN 978-615-5183-64-5

Agrárgazdasági Kutató Intézet éves kiadványai; KSH kiadványok és tanulmányok; Gazdálkodás folyóirat; Egyéb szakajtó; MVH honlapja és tájékoztatói

tematika (előadások)	
1.	Követelményrendszer ismertetése. Az előadások és gyakorlatok tematikájának és tartalmának ismertetése és magyarázata. A mezőgazdasági piacok működési mechanizmusa. TE* A mezőgazdasági piacok működési mechanizmusa, törvényszerűségei
2.	Üzemtani tervezés és elemzés TE: Az ágazati tervezés és elemzés alapjainak ismerete és gyakorlati hasznosíthatósága
3.	Gabona ágazat (búza, kukorica, árpa, zab, tritikálé) ökonómiája TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
4.	Olajos- és fehérje növények (repce, napraforgó, szója, borsó) ökonómiája TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
5.	Ipari növények (burgonya, cukorrépa) ökonómiája TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
6.	Zöldség-gyümölcs és bor ágazat ökonómiája TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
7.	Tej ágazat ökonómiája TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
8.	Marhahústermelés gazdaságtana TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
9.	Sertés ágazat ökonómiája TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
10.	Baromfihús és tojás előállítás ökonómiai kérdései TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
11.	Juh és kecske ágazat ökonómiája TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
12.	Halászat és akvakultúra ökonómiája TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
13.	ZÁRTHELYI DOLGOZAT

*TE tanulási eredmények

Gyakorlatok tematikája

	Téma
1-2.	Követelményrendszer ismertetése. Az üzemtani alapfogalmak ismételése
3-4.	A gyakorlatokon megoldandó komplex szántóföldi növénytermesztési példafeladat elméleti háttérének áttekintése. Adatgyűjtés módja a szántóföldi növénytermesztési ágazatok költség-haszon elemzéséhez.
5-6.	Az adatfeldolgozás módja a szántóföldi növénytermesztési ágazatok költség-haszon elemzéséhez, az erre alkalmas kalkulációs modell alkalmazásának elsajátítása.
7-8.	Az üzemgazdasági elemzés és értékelés módszertana a komplex szántóföldi növénytermesztési példafeladat mintáján.
9-10.	A gyakorlatokon megoldandó komplex állattenyésztési példafeladat elméleti háttérének áttekintése. Adatgyűjtés módja az állattenyésztési ágazatok költség-haszon elemzéséhez.
11-12.	Az adatfeldolgozás módja az állattenyésztési ágazatok költség-haszon elemzéséhez, az erre alkalmas kalkulációs modell alkalmazásának elsajátítása.
13-14.	Az üzemgazdasági elemzés és értékelés módszertana a komplex állattenyésztési példafeladat mintáján.

A tantárgy neve:	magyarul:	Szaktanácsadás				Kódja:	GT_AVIL033-17 GT_AVILS033-17 GT_AVILP033-17	
	angolul:	Agricultural extension						
Felelős oktatási egység:		Vidékfejlesztés, Regionális Gazdaságtan és Turizmusmenedzsment Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:		-				Kódja:	-	
Típus	Óraszámok					Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
	Előadás		Gyakorlat					
Nappali		Heti		Heti		kollokvium	3	magyar
Levelező	x	Féléves	10	Féléves	10			
Tantárgyfelelős oktató		neve:	Godáné Dr. Sőrés Anett			beosztása:	adjunktus	
<p>A kurzus célja, hogy a hallgatók</p> <p>A tantárgy célkitűzése, hogy a tananyagot abszolváló hallgatók tisztában legyenek a hazai agrár-szaktanácsadási rendszer felépítésével, működésével, a szaktanácsadásban alkalmazható legfontosabb módszertani ismeretekkel.</p>								
<p>Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</p> <p><i>Tudás:</i> Ismeri a mezőgazdasági termelés és az agrárgazdaság egészére vonatkozó vidékfejlesztési térbeli alapfogalmakat, tényeket, főbb jellegzetességeket és összefüggéseket, a releváns agrárgazdasági szereplőket, funkciókat és folyamatokat hazai és nemzetközi szinten. Ismeri a vidékfejlesztés szakmai szókincsét, annak sajátosságait, a hatékony kommunikáció formáit, módszereit és eszközeit.</p> <p><i>Képesség:</i> Képes az írásbeli és szóbeli kommunikációt segítő eszközök hatékony alkalmazására, felismeri az IT nyújtotta lehetőségek használatának előnyeit és hátrányait, ha szükséges, képes ezek tudatos és szakszerű használatára.</p> <p><i>Attitűd:</i> Vidékfejlesztési kérdésekben kezdeményező, fogékony az újdonságokra. Nyitott a (családi) gazdaságok menedzsmentjére.</p> <p><i>Autonómia és felelősség:</i> Vidékfejlesztésre vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes önálló elemzést, alapvető összefüggések feltárását végzi, önálló következtetéseket von le.</p>								
<p>A kurzus rövid tartalma, témakörei</p> <p>A szaktanácsadás alapjai A mezőgazdasági szaktanácsadás fogalma, a rendszer felépítése A szaktanácsadás menedzsmentje Szaktanácsadói etika</p>								
<p>Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek előadás, esszé, magyarázat</p>								
<p>Értékelés Évközben az elkészített házi dolgozat vagy prezentáció és Írásbeli kollokvium.</p>								
<p>Kötelező szakirodalom: Michael Bungay Stanier (2022): A tanácsadás csapdája, HVG Kiadói Rt., Budapest Kozári József: Szaktanácsadás a mezőgazdaságban, Dinasztia Kiadó, Budapest, 2000. Alan W. van den Ban – H. S. Hawkins: Mezőgazdasági szaktanácsadás, Mezőgazda Kiadó, 1996</p> <p>Ajánlott szakirodalom: Poór József: Menedzsment tanácsadási kézikönyv. Akadémia Kiadó, 2010 Nemzeti Agrárgazdasági Kamara honlapja: www.nak.hu</p>								

tematika	
1.	<p>A szaktanácsadás fogalmi lehatárolása, kialakulása, célja. A mezőgazdasági szaktanácsadás szerepe a vidékfejlesztésben</p> <p>A szaktanácsadó feladata, kötelezettsége, a tanácsadóktól elvárt jellemzők, a szaktanácsadói munkavégzés irányelvei, a hatékony szaktanácsadói rendszer kialakításának prioritásai</p> <p>A mezőgazdasági szaktanácsadás változatai, A szaktanácsadói névjegyzék I. (névjegyzékbe kerülés feltételei)</p> <p>Szaktanácsadói névjegyzék II. (névjegyzékben maradás feltételei, évenkénti értékelés folyamata, a névjegyzékből való törlés)</p> <p>Az agrárszaktanácsadás átalakítása (okai, alapelvei, az átalakított rendszer struktúrája)</p> <p>Az agrár-szaktanácsadás támogatása (2007-2013)</p> <p>Az agrár-szaktanácsadás támogatása (2014-2020)</p> <p>Döntéstámogatás</p> <p>Válság-előrejelzés, a vállalkozások reorganizációja</p> <p>A szaktanácsadás menedzsmentje I. (a szaktanácsadói menedzsment alapjai, önmenedzselés)</p> <p>A szaktanácsadás menedzsmentje II. (a tanácsadói szervezet menedzselése, marketingje)</p> <p>A tanácsadói munka tervezése, szervezése, a szaktanácsadás folyamata (a problémamegoldó szaktanácsadás folyamatának modellje és elemei, a problémamegelőző szaktanácsadás folyamatának modellje és elemei)</p> <p>A tanácsadói módszerek</p> <p>Szaktanácsadói etika</p>
	TE*
2.	A házi dolgozatok prezentálása és értékelése
	TE

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Agrárkereskedelmi ismeretek				Kódja:	GT_AVIL010-17 GT_AVILS010-17 GT_AVILP010-17	
	angolul:	Agricommercial Studies						
Felelős oktatási egység:		Közgazdaságtan és Világ gazdaságtan Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:						Kódja:		
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		kollokvium	3	magyar
Levelező	X	Féléves	10	Féléves	0			
Tantárgyfelelős oktató		neve:		Dr. Csapó Zsolt		beosztása:	Egyetemi docens	
<p>A kurzus célja, hogy a hallgatók</p> <p>A tantárgy oktatásának célja, hogy a hallgatók az agrárszektor területén működő gazdasági társaságok kereskedelmi tevékenységének átfogó ismeretét, a külkereskedelmi ügyletek lebonyolításának, kapcsolódó okmányok kitöltését elsajátítsák.</p>								
<p>Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</p> <p><i>Tudás:</i> Átfogóan ismeri a kereskedelem tárgykörének alapvető tényeit, irányait és határait, gazdasági, szakterületi szervezetek struktúráját, működését és kapcsolat-rendszerét, a szereplők viselkedését, az azt meghatározó külső és belső környezeti, viselkedési, döntési információs és motivációs tényezőket. Ismeri az értékesítési, üzletkötési tevékenység folyamatait, jogi, etikai követelményeit. Ismeri a kereskedelmi vállalatok működését és szervezetét, a kereskedelmi tevékenység főbb munkafolyamatait és technikáit. Birtokában van a gazdaságtudomány alapvető szakmai szókincsének anyanyelvén.</p> <p><i>Képesség:</i> Gazdasági tevékenységet, projektet tervez, szervez, kisebb vállalkozást, gazdálkodó szervezetet, irányít és ellenőriz. A tanult elméletek és módszerek alkalmazásával tényeket és alapvető összefüggéseket tár fel, rendszerez és elemez, önálló következtetéseket, kritikai észrevételeket fogalmaz meg, döntés-előkészítő javaslatokat készít, döntéseket hoz rutin- és részben ismeretlen - hazai, illetve nemzetközi - környezetben is. Követi és értelmezi a nemzetközi üzleti folyamatokat, a gazdaságpolitika és a szakterület szerint releváns kapcsolódó szakpolitikák, jogszabályok változásait, azok hatásait, ezeket figyelembe veszi elemzései, javaslatai, döntései során. Képes a fogalmi és elméleti szempontból szakszerűen megfogalmazott szakmai javaslatot, álláspontot szóban és írásban a szakmai kommunikáció szabályai szerint prezentálni. Képes más tudásterületekkel és társadalmi-gazdasági alrendszerekkel való együttműködésre.</p> <p><i>Attitűd:</i> Fogékony az új információk befogadására, az új szakmai ismeretekre és módszertanokra, nyitott az új, önálló és együttműködést igénylő feladatok, felelőségek vállalására. Törekszik tudásának és munkakapcsolatainak fejlesztésére. Törekszik arra, hogy önképzése szakmai céljai megvalósításának egyik eszközévé váljon. Komplex megközelítést kívánó, illetve váratlan döntési helyzetekben is törekszik a jogszabályok és etikai normák teljes körű figyelembevételével meghozni döntését.</p> <p><i>Autonómia és felelősség:</i> Általános szakmai felügyelet mellett, önállóan végzi és szervezi a munkaköri leírásban meghatározott feladatokat. Az elemzésekért, következtetéseiért és döntéseiért felelősséget vállal. Felelősséget vállal a munkával és magatartásával kapcsolatos szakmai, jogi, etikai normák és szabályok betartása terén. Önállóan és felelősséggel vesz részt a gazdálkodó szervezeten belüli és azon kívüli szakmai fórumok munkájában.</p>								
<p>A kurzus rövid tartalma, témakörei</p> <p>Az agrárkereskedelmi folyamatok rendszerezése. A kereskedelmi ügylet résztvevői kapcsolatrendszerének áttekintése. Az ajánlat, rendelés és szerződés kapcsolatrendszere. Az okmányok kereskedelemben betöltött szerepe. Az export ügyletek vizsgálata. Az import ügyletek vizsgálata. Az Európai Unió belüli ügyletek vizsgálata.</p>								
<p>Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek</p> <p>Előadások és gyakorlatok</p>								

Értékelés

A félévvégi aláírásnak követelménye, előfeltétele nincs. Vizsga jegy: írásbeli vizsga (kollokvium). A vizsgázók egy konkrét külkereskedelmi ügyletet oldanak meg, ajánlatot és rendelést készítenek, kitöltik az ügylethez kapcsolódó okmányokat.

- 59 %-ig	elégtelen
60 % - 69 %-ig	elégséges
70% - 79%-ig	közepes
80% - 89%-ig	jó
90% – 100%	jeles

Kötelező szakirodalom:

Constantinovits Milán – Sipos Zoltán: Nemzetközi üzleti technikák, Akadémiai Kiadó, 2014
Csapó Zsolt: Nemzetközi kereskedelempolitika, Debreceni Egyetemi Kiadó, 2010

Ajánlott szakirodalom:

Kozár László: Nemzetközi áru- és tőzsdei kereskedelmi ügyletek. Szaktudás Kiadó Ház, Budapest, 2011
Dr. Kárpáti László – Dr. Lehota József (szerk.): Kereskedelmi ismeretek. Szaktudás Kiadó Ház Zrt, Budapest, 2010

tematika	
1.	Bevezetés a nemzetközi kereskedelemben TE: alapfogalmak megismerése
2.	Külkereskedelmi ügyletek rendszerzése TE: eligazodás a külkereskedelmi ügyletekben
3.	Az agrárkereskedelmi ügylet résztvevőinek (eladó, vevő, áru, pénz, okmányok) kapcsolatrendszerének áttekintése TE: Az agrárkereskedelmi ügylet összefüggésrendszerének megismerése
4.	Okmányok a külkereskedelemben TE: különböző okmányok és azok fontosságának megismerése
5.	Európai Unióból 3. országba történő agrár külkereskedelmi ügylet (export) vizsgálata 1. TE: export ügylet specialitásának megismerése
6.	Európai Unióból 3. országba történő agrár külkereskedelmi ügylet (export) vizsgálata 2. TE: export ügylet specialitásának megismerése
7.	3. országból az Európai Unióba történő agrár külkereskedelmi ügylet vizsgálata 1. TE: import ügylet specialitásának megismerése
8.	3. országból az Európai Unióba történő agrár külkereskedelmi ügylet vizsgálata 2. TE: import ügylet specialitásának megismerése
9.	Európai Unión belüli külkereskedelmi ügylet vizsgálata 1. TE: EU- belüli ügylet szakmai megismerése
10.	Európai Unión belüli külkereskedelmi ügylet vizsgálata 2. TE: EU- belüli ügylet szakmai megismerése
11.	Európai Unión belüli külkereskedelmi ügylet vizsgálata 3. TE: EU- belüli ügylet szakmai megismerése
12.	Különleges külkereskedelmi ügylet vizsgálata TE: speciális ismeretek az agrár külkereskedelemben
13.	Összefoglalás TE
14.	Vizsga TE

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Marketing alapjai				Kódja:	GT_AVIL005-17 GT_AVILS005-17 GT_AVILP005-17	
	angolul:							
Felelős oktatási egység:		Marketing és Kereskedelem Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:						Kódja:		
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		Kollokvium	3	magyar
Levelező	X	Féléves	10	Féléves	0			
Tantárgyfelelős oktató		neve:		Dr. Soós Mihály		beosztása:	egyetemi docens	
<p>A kurzus célja, megismertetni a hallgatókat a marketing alapvető összefüggéseivel, különös tekintettel a szegmentációra, a célpiacok kiválasztására és a pozicionálásra. Kiemelt figyelmet szentelünk a marketing eszközrendszerének elemzésére, így részletesen tárgyaljuk a termék-, az ár-, az elosztási csatorna- és a marketingkommunikációs stratégiákat és eszközöket.</p>								
<p>Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</p>								
<p><i>Tudás:</i> Ismeri a mezőgazdasági termelés és az agrárgazdaság egészére vonatkozó vidékfejlesztési térbeli alapfogalmakat, tényeket, főbb jellegzetességeket és összefüggéseket, a releváns agrárgazdasági szereplőket, funkciókat és folyamatokat hazai és nemzetközi szinten.</p>								
<p><i>Képesség:</i> Képes a vidékfejlesztés és az agrárium területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására.</p>								
<p><i>Attitűd:</i> Nytott a vidékfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviselésére.</p>								
<p><i>Autonómia és felelősség:</i> Önállóan tervezi meg saját szakmai előmenetelét.</p>								
<p>A kurzus rövid tartalma, témakörei</p>								
<p>A kurzus a következő témaköröket öleli fel: A marketing alapfogalmai, A vállalati piacorientáció típusai, Vevőérték, vevőelégedettség, A modern marketing folyamata, A marketing-információ rendszer (MIR) és a marketingkutatás, A fogyasztói magatartás elemzése, A stratégiai marketing alapjai: szegmentáció, A stratégiai marketing alapjai: célcsoport kiválasztás és pozicionálás, Termék-életciklusok menedzselése, a piacfejlődés elmélete, A termékstratégia alapjai, Az árstratégia alapjai, Az elosztási stratégia alapjai, A marketingkommunikációs stratégia alapjai, Az online marketing alapjai</p>								
<p>Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek Előadások, megbeszélés, otthoni felkészülés a kötelező irodalomból.</p>								
<p>Értékelés Írásbeli vizsga</p>								
<p>Kötelező szakirodalom: Az előadások anyaga és az elektronikus jegyzet. Keller, K. L., Kotler, P.: Marketingmenedzsment. Akadémiai Kiadó, 2008, 1-986.</p>								
<p>Ajánlott szakirodalom: Bauer A., Berács J.: Marketing. Aula Kiadó, 2006, 1-658.</p>								

Féléves bontott tematika	
1.	<p>A marketing alapfogalmai</p> <p>A vállalati piacorientáció típusai</p> <p>Vevőérték, vevőelégedettség</p> <p>A modern marketing folyamata</p> <p>A marketing-információ rendszer (MIR) és a marketingkutatás</p> <p>A fogyasztói magatartás elemzése</p> <p>A stratégiai marketing alapjai: szegmentáció</p>
2.	<p>A stratégiai marketing alapjai: célcsoport kiválasztás és pozicionálás</p> <p>Termék-életciklusok menedzselése, a piacfejlődés elmélete</p> <p>A termékstratégia alapjai</p> <p>Az árstratégia alapjai</p> <p>Az elosztási stratégia alapjai</p> <p>A marketingkommunikációs stratégia alapjai</p> <p>Az online marketing alapjai</p>

A tantárgy neve:	magyarul:	Logisztika				Kódja:	GT_AVIL016-17 GT_AVILS016-17 GT_AVILP016-17	
	angolul:	Logistics						
Felelős oktatási egység:		Alkalmazott Informatika és Logisztika Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:		-				Kódja:	-	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		kollokvium	3	magyar
Levelező	x	Féléves	10	Féléves	0			
Tantárgyfelelős oktató		neve:		Dr. Felföldi János		beosztása:	egyetemi docens	
<p>A kurzus célja, hogy a hallgatók a legújabb felfogás szerint ismerjék meg a korszerű logisztika interdiszciplináris tudományos alapjait a reálfolyamatok tárgyalásától, vagyis az anyagáramlási rendszerektől kiindulva az ellátási lánc szemléletmódjáig. Továbbá a tantárgyi követelményeket teljesítő hallgatók az egységesült Európai Unió gyakorlatának megfelelően tudják alkalmazni a szállítmányozás területein (közúti, vasúti, vízi, légi, kombinált, gyűjtő) a tanult ismereteket.</p> <p>Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</p> <p><i>Tudás:</i> Alapvető fogalmak ismerete és helyes használata. A szakterületet jellemző folyamatok ismerete és felismerése. Értékelő elemzése a beszerzés, gyártás, szolgáltatás, disztribúció, raktározás alapelemeinek, továbbá termelékenységi mutatók számítása, az áruszállítás menedzsmentfolyamatainak elemzése. Birtokában van a legalapvetőbb logisztikai feladatok megvalósításához szükséges információgyűjtési, elemzési, feladat-, illetve probléma-megoldási módszereknek. Kapcsolódik mindehhez az aktuális digitális eszközök alkalmazásának állapota, főbb jellemzőinek ismerete.</p> <p><i>Képesség:</i> Elméleti, fogalmi és módszertani ismeretei felhasználásával a feladatának ellátásához szükséges tényeket, adatokat összegyűjti, rendszerezi; egyszerűbb oksági összefüggéseket feltár és következtetéseket von le, javaslatokat fogalmaz meg a szervezet rutin folyamataiban. Így a termelés eredményének a kiszámolása, Az egységköltség kiszámítása, Szállító értékelési módszerek, számítások, Folyamat-elrendezés tervezése: pl. blokk diagram módszer. Szállítmányozási döntéselemzési eszközök alapjainak alkalmazása pl.: szállítmányozási modell. Előrejelzés idősoros módszerek alapján. Felismeri a digitalizáció adta lehetőségekre támaszkodva a lehetséges vagy szükséges fejlesztési pontokat.</p> <p><i>Attitűd:</i> A hallgató olyan attitűdfejlődésen menjen keresztül, ami pozitív hozzáállást alakít ki a logisztika, mint szakterület és ismeret iránt. Mindezen keresztül inspirálja a hallgatót az ismeretek autonóm módon történő bővítésére és elmélyítésére. Kritikusan tudja szemlélni saját munkáját. Törekedni fog tudásának és munkakapcsolatainak fejlesztésére.</p> <p><i>Autonómia és felelősség:</i> A tárgy fejleszti a hallgató logikai képességét, összefüggés értelmező képességét, ami fejleszti az autonóm felelősségvállaló képességet. A hallgató képes lesz autonóm módon értékelni szakmai környezetét, feladatait. Növekszik objektív döntési autonómia képessége is. Felelősséget vállal, illetve visel saját munkájáért, döntéseiért. Fel tudja mérni, hogy képes-e egy rá bízott feladatot elvégezni. Ugyanakkor munkaköri feladatát önállóan végzi, szakmai beszámolóit, jelentéseit, kisebb prezentációit önállóan készíti. Szükség esetén munkatársi, vezetői segítséget vesz igénybe.</p> <p>A kurzus rövid tartalma, témakörei Logisztika alapfogalmai, logisztikai rendszerek, ellátási lánc, beszerzés, készletezés és raktározás alapjai, disztribúció, teljesítménymutatók és teljesítménymérés.</p> <p>Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek Előadáson frontális oktatási mód, itt PowerPoint alkalmazása és egy-egy témát aktuálisan tárgyaló anyagok, cikkek kerülnek kiadásra, tanulmányozásra.</p> <p>Értékelés A kollokviumi jegyet a vizsgaidőszakban tett írásbeli vizsga érdemjegye adja. Az előadást rendszeresen látogatók (2/3) és aktívan részt vevők megajánlott jegyet kaphatnak a félév végén a szorgalmi időszakban megírt dolgozat alapján.</p>								

Kötelező szakirodalom:

Szegedi Z. - Prezenszki J.: Logisztika-menedzsment Kossuth Kiadó, Budapest, 2008. ISBN: 9789630959124

Körmendi L.- Pucsek (2009): Logisztika Példatár, SALDO Pénzügyi Tanácsadó és Informatikai ZRt. Budapest, ISBN: 978 963 638 291 9

Némond Z. –Sebestyén L. –Vörösmarty Gy. (2006): Logisztika, folyamatok az ellátási láncban., Példatár, Kereskedelmi és Idegenforgalmi továbbképző Kft. Budapest, ISBN: 963 637 247 0

Ajánlott szakirodalom:

Russel-Taylor (2003): Operations Management, Prentice Hall, USA, , ISBN 0-13-049363-5

Chikán Attila - Demeter Krisztina: Az értékteremtő folyamatok menedzsmentje AULA KIADÓ KFT, Budapest, 2006. ISBN: 9789639585218

Peter R. Attwood - Nigel Attwood (1992): Logistics of a distribution system. in Aldershot by Gower

Benson, D. - Bugg, R. – Whitehead, G. (1994): Transport and logistic. Woodhead-Faulkner (Publishers) Limited, Hertfordshire.

Emmett, S. (2009): Excellence in Freight Transport: How to Better Manage Domestic and International Logistics Transport Cambridge Academic, ISBN: 1903499496

tematika	
1.	EA.: A logisztika- menedzsment alapjai; a logisztika a vállalati gazdálkodás rendszerében; teljes költség-koncepció. Produktivitás és versenyképesség: termelékenységi mutatók számítása TE* készség szintű termelékenységi mutatók számítása, logisztika helye a gazdálkodásban
2.	EA: A termelés eredményének a kiszámolása, Az egységköltség kiszámítása, TE készség szintű egységköltség kiszámítása
3.	EA.: Logisztikai rendszerek, teljesítménymutatók TE készség szintű teljesítménymutató számítások
4.	EA: Termelésirányítás: termelésszervezés és irányítás, TE készség szintű
5.	EA.: A beszerzés menedzsmentje: feladatai, beszállítás-irányítási rendszerek TE készség szintű MRP I. számítások
6.	EA.: A beszerzés menete, lépései, a beszerzés gyakorlata, a megrendelő levél, visszaigazoló levél, átvételező okmányok TE okmány ismeret
7.	EA.: Az áruszállítás menedzsmentje; Közúti áruszállítás, vasúti áruszállítás, vízi áruszállítás, légi áruszállítás, csővezetékes áruszállítás, kombinált áruszállítási rendszerek, Folyamat-elrendezés tervezése: blokk diagram módszer, Muther's grid módszer TE készség a folyamat-elrendezés tervezéshez
8.	EA: Szállítványozási döntéselemzési eszközök: szállítványozási modell TE döntési módszerek ismerete, döntési képességek fejlesztése
9.	EA.: Készletezés-raktározás; fizikai folyamatok irányítása, Szállítványozási döntéselemzési eszközök: átrakodási modell TE ismeret szintű tudás a szállítványozási döntési folyamatokról
10.	EA Előrejelzés: idősoros módszerek TE kockázat-felismerés javulása
11.	EA.: Készletezés-raktározás; fizikai folyamatok irányítása, Készletértékelés TE készség szintű készletérték számítások
12.	EA: ABC elemzés, módszerismeret TE képesség szintű készletelemzés
13.	EA.: Az ellátási-lánc menedzsment: folyamatok és jellemzők az ellátási-láncban I.: Raktárgazd. Mutatószámok, TE készség szintű mutatószám ismeret
14.	Ea: Az ellátási-lánc menedzsment: folyamatok és jellemzők az ellátási-láncban II.: TE készség szintű logisztikai rendszerismeret és gondolkodás

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	EU ismeretek				Kódja:	GT_AVIL009-17 GT_AVILS009-17 GT_AVILP009-17	
	angolul:	EU Studies						
Felelős oktatási egység:		Közgazdaságtan és Világgazdaságtan Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:		-				Kódja:		
Típus	Óraszámok					Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
	Előadás		Gyakorlat					
Nappali	-	Heti	-	Heti	-	kollokvium	3	magyar
Levelező	X	Féléves	10	Féléves	0			
Tantárgyfelelős oktató		neve:		Dr. Tóké Tibor		beosztása:	egyetemi docens	
A kurzus célja,								
<p>hogy az alapképzésben résztvevő hallgatók megismerkedjenek az Európai Unió kialakulásával, történetével, intézményrendszerével, működésével. Cél még annak elérése, hogy a hallgatók később a gyakorlatban is képesek legyenek ezen ismeretek alapján eligazodni az Európai Unióval kapcsolatos történésekben, emellett képesek legyenek a felmerülő problémákat értelmezni, elemezni, azokról önálló véleményt alkotni</p>								
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul								
<i>Tudás:</i>								
<p>A hallgató a stúdium sikeres teljesítése után rendelkezik az Európai Unióhoz kapcsolódó alapvető fogalmak, elméletek, tények, ismeretével, elsajátította az EU-val kapcsolatos szaknyelvet, az integrációval és annak intézményrendszerével kapcsolatos legfontosabb összefüggéseket. Ismeri az Unióval kapcsolatos legfontosabb történelmi eseményeket az intézményrendszer kialakulását és működését. Ismeri az EU bővítésével kialakult kihívások során felmerült problémákat, és azok megoldásait. Tisztában van az intézményrendszer átalakításával és fejlődésével összefüggő tényekkel, problémákkal és az azokra adott válaszok sikerességével.</p>								
<i>Képesség:</i>								
<p>Az elsajátított alapismeretek segítségével képes tájékozódni az integrációval kapcsolatos folyamatokban értékelni és elemezni azokat. A tanult elméletek és ismeretek alkalmazásával tényeket és alapvető összefüggéseket képes feltárni, rendszerezni és elemezni, önálló következtetéseket, kritikai észrevételeket fogalmaz meg az integrációval illetve annak fejlődésével kapcsolatban. Követi és értelmezi az EU-val kapcsolatos legfontosabb világgazdasági, nemzetközi folyamatokat, a gazdaságpolitika és a szakterület szerint releváns, kapcsolódó szakpolitikák, jogszabályok változásait, azok hatásait, ezeket figyelembe veszi elemzései, javaslatai, döntései során.</p>								
<i>Attitűd:</i>								
<p>Tevékenysége során képes az EU-val kapcsolatos változások illetve újdonságok befogadására illetve szakterületébe való beépítésére. Törekszik az elsajátított ismeretek figyelembevételére illetve a szakterületéhez szükséges az integrációval kapcsolatos információk figyelemmel kísérésére és ezen információk fölhasználására.</p>								
<i>Autonómia és felelősség:</i>								
<p>Önállóan képes az elsajátított ismeretek alapján az Európai Unióval kapcsolatos véleményalkotásra. Döntései későbbi munkája során ezeket az ismereteket felhasználja illetve képes azokat önállóan fölhasználni szakterületével kapcsolatban.</p>								
A kurzus rövid tartalma, témakörei								
<p>Integrációs alapismeretek: a világgazdasági integrációk kialakulása, története, jelentősége, integrációkkal kapcsolatos alapfogalmak. Az Európai Integráció története: az EU kialakulása és fejlődése a kezdetektől napjainkig. Integrációs törekvések Európában 1945 előtt. Az Európai Közösségek megalakulása: ESZAK, EGK, EURATOM, 1945-1957. Az EK története 1957-től az első bővítésig. Az EK története 1973-tól a Maastrichti Szerződésig. Az EU 1993 és 2004 között. A megabővítéstől napjainkig tartó időszak eseményei. Az EU intézményrendszere. Az egységes belső piac. A GMU kialakítása. Regionális politika és CAP. Kül- és biztonságpolitika, bel- és igazságügyi együttműködés, és a Schengeni Acquis. Bővítéspolitika, reformfolyamat az EU-ban, az integráció jövője. Az Európai Unió és Magyarország</p>								

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek

A félév során a témával kapcsolatban hallgatók számára előadások megtartására kerül sor, az előadásokból készült anyagokat hallgatók a félév során megkapják, azokat a félév során a szakirodalommal együtt felhasználhatják a felkészüléshez.

Értékelés

A félév írásbeli vizsgával zárul. A hallgatók ezen a vizsgán adnak számot a félévben megszerzett tudásukról. Az érdemjegy megállapítása: 0-50% elégtelen (1), 51-63% elégséges (2), 64-76% közepes (3), 77-88% jó (4), 89-100% jeles (5).

Kötelező szakirodalom:

Az előadáson elhangzottak, illetve az azokon kiadott anyagok

Horváth Zoltán (2011): Kézikönyv az Európai Unióról. 8. kiadás, HVG-Orac Kiadó, Budapest, p. 684. ISBN 978 963 258 129 3 (a könyvből a fenti témákat lefedő fejezetek)

Ajánlott szakirodalom:

Kende Tamás – Szűcs Tamás (2005)(szerk.): Bevezetés az Európai Unió politikáiba. Complex Kiadó, Budapest, p.1359, ISBN 963 224 848 1

Kengyel Ákos (2010): Az Európai Unió közös politikái, Akadémiai Kiadó, Budapest, p.555. ISBN 978 963 05 8748 8

Palánkai Tibor: Az európai integráció gazdaságtana. Aula Kiadó, 2004, p. 502, ISBN: 9639478903

tematika	
1.	Integrációs Alapismeretek
	TE: A hallgatók az előadás során megismerkednek az integráció alapfogalmaival.
	Az Európai Unió története I. Előzmények-Alapszerződések
	TE: Az előadás során bemutatásra kerülnek az Európa egyesítésére tett történelmi próbálkozások illetve az egységes Európa gondolata. Bemutatásra kerül az EU alapszerződéseinek kialakulása, a hallgatók megismerik az alapszerződéseket (ESZAK, EGK, EURATOM) és képesek eligazodni azokkal kapcsolatban.
	Az Európai Unió története II., Az 1960-as évektől 1993-ig
	TE: A hallgatók megismerik az Unió 1960 és 1993 közötti történetét. Az első időszak sikereitől a bővítéssel illetve az olajválságokkal kapcsolatos nehézségektől az első szerződésmódosításon át a Közösség egységes belső piacának megteremtéséig, azaz az Európai Unió kialakításáig.
	Az Európai Unió története IV. Az 1990-es évek és az új évezred
	TE: A kilencvenes évek folyamatai új kihívások elé állították az Uniót, megtörtént a keleti nyitás, a szerződések több sikeres vagy éppen sikertelen reformja, Magyarország belép a közösségbe. Az előadás után a hallgatók átláthatják az EU-val kapcsolatos reformfolyamatot és a 90-es évek átalakulását
	Az Európai Unió intézményrendszere I. A Tanács, a Bizottság és a Parlament. A Bíróság, a Számvevőszék, Régiók Bizottsága, Gazdasági és Szociális Bizottság, Európai Beruházási Bank, A Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank, Európai Ombudsman, Europol, Európai Közösségi Ügynökségek
	TE: Az előadás során a hallgatók megismerik EU intézményeit és azok szerepét a jogalkotásban és a döntéshozatalban
	Az Európai Unió intézményrendszere II. Döntéshozatali eljárás az Európai Unióban
	TE: A hallgatók az előző előadásra alapozva az előadás után képesek átlátni az EU döntéshozatalát az egyes jogalkotási eljárásokat
	Az Európai Unió közös belső piaca és a négy alapszabadság. A gazdasági és monetáris unió, EGT
	TE: A hallgatók az előadás után tisztában lesznek az egységes belső piac működésével, alapelveivel valamint a gazdasági és monetáris unió kialakulásával és működésével
2.	Az Európai Unió Regionális Politikája
	TE: Az előadás után a hallgatók átláthatják a gazdasági-társadalmi-területi kohézió politikáját és annak folyamatait
	Az Európai Unió Közös Agrárpolitikája. Az Európai Unió Vidékfejlesztési politikája
	TE: Az előadás után a hallgatók átláthatják az Unió Közös Agrár- és Vidékfejlesztési Politikáját és annak folyamatait
	A közös kül- és biztonságpolitika
	TE: Az előadás után a hallgatók átláthatják az EU közös kül- és biztonságpolitikáját és az azzal kapcsolatos kihívásokat.
	Bel- és igazságügyi együttműködés az Európai Unióban
	TE: Az előadás után a hallgatók átláthatják az Unió bel- és igazságügyi politikáját és a szabadság a biztonság és a jog érvényesülésének térségére tett erőfeszítéseit. Tisztában lesznek a Schengeni Rendszer működésével illetve az EU ezzel kapcsolatos kihívásaival
	Bővülési folyamat az Európai Unióban 1973, 1981, 1986, 1995, 2004, 2007, 2013
	TE: Az előadás után a hallgatók átlátják az integráció bővülésének folyamatát illetve az azzal kapcsolatos kihívásokat és nehézségeket valamint az arra adott válaszokat. Látni fogják hogyan lett a hatokból huszonnyolc. Megismerik az elmélyülés-kibővülés dilemmáját.
	Kérdések az Európai Unió további fejlődésével kapcsolatban, (Eurozóna, Alkotmány, Alapjogi Charta, Törökország, bevándorlás, Schengen, Reformfolyamat, BREXIT).
	TE: A hallgatók az előadás után átlátják az EU előtt álló jelenlegi kihívásokat és kritikai véleményt alkothatnak az ezekkel kapcsolatos válaszokról, illetve a szükséges lépésekről.
	Az Európai Unió és Magyarország
	TE: Az előadás után a hallgatók tisztán látják majd Magyarországot és az EU kapcsolatrendszerét. Az elhangzottak alapján mérlegelhetik a tagságunk előnyeit és hátrányait és erről képesek lesznek önálló véleményt alkotni.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Agrárgazdaságtan alapjai				Kódja:	GT_AVIL017-17 GT_AVILS017-17 GT_AVILP017-17	
	angolul:	Agricultural economic						
Felelős oktatási egység:		Vidékfejlesztés, Regionális Gazdaságtan és Turizmusmenedzsment Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:		--				Kódja:		
Típus	Óraszámok					Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali	-	Heti	-	Heti	-	Kollokvium	4	magyar
Levelező	x	Féléves	10	Féléves	10			
Tantárgyfelelős oktató		neve:		Prof. Dr. Rákos Mónika		beosztása:	egyetemi tanár	
<p>A kurzus célja, hogy a hallgató megismerje a mezőgazdaság nemzetgazdaságban betöltött szerepét, a tárgyalt témaköröket nemzetközi kitekintésben is el tudja helyezni. A hallgatók a képzés során szerezzék meg az alapfogalmak használatának készségét.</p> <p>Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</p> <p><i>Tudás:</i> - Tisztában van azzal, hogy a primer szektorban előállított termékek az élelmiszerlánc részét képezik, ezzel kapcsolatban tudja és érti az élelmiszerlánc-biztonság alapvető fogalmait, összefüggéseit és folyamatait. - Ismeri a mezőgazdasági termelés és az agrárgazdaság egészére vonatkozó tényeket, főbb jellegzetességeket és összefüggéseket, a releváns agrárgazdasági folyamatokat. - Ismeri az agrárpolitika és a szakpolitikák (támogatási, adózási stb.) alapvető funkcióit és összefüggéseit. - Tisztában van a K+F+I tevékenység betöltött szerepével. - Rendelkezik az ágazatok problémáinak azonosításához szükséges ismeretekkel és a releváns információgyűjtés, elemzés és problémamegoldás módszereivel.</p> <p><i>Képesség:</i> - Az ágazatok területén képes a termelést előkészítő és szolgáló eljárások megtervezésére, lebonyolítására, az erőforrások szakszerű elosztására, szakmai döntéseket megalapozó javaslatok kidolgozásában való részvételre, következtetések levonására, nemcsak operatív szinten. - Képes az egyes ágazati szakmai problémák megfogalmazására, a várható trendek felismerésére, önálló szakmai álláspont kialakítására, és annak megvédésére a viták során. - Képes az agrárgazdaság szereplőinek viselkedését, az agrárium intézményi hátterének formális és informális kapcsolatrendszerét értelmezni, és azt munkája során felhasználni. - Képes a szakterületre vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes elemzésre, alapvető összefüggések feltárására, önálló következtetések levonására. Szakmai irányítás mellett képes kutatási projektben a projekt részfeladatainak operatív szinten történő közvetlen irányítására.</p> <p><i>Attitűd:</i> - Fogékony az új információk befogadására, az új szakmai ismeretekre, nyitott az új, önálló és együttműködést igénylő feladatok, felelőségek vállalására.</p> <p><i>Autonómia és felelősség:</i> - Az elemzésekért, következtetéseiért és döntéseiért felelősséget vállal.</p>								
<p>A kurzus rövid tartalma, témakörei A tantárgy célja, hogy a hallgató megismerje a mezőgazdaság nemzetgazdaságban betöltött szerepét, nem csak hagyományos értelemben, hanem az agribusiness és a többfunkciós mezőgazdaság megközelítésében is. A tárgyalt témaköröket nemzetközi kitekintésben is el tudja helyezni, a képzés során szerezzék meg az alapfogalmak használatának készségét. Rendelkezzenek azokkal az információkkal a mezőgazdaságról, amelyek segítik őket a rendszer megismerésében és jövőjük építésében. Ismerjék meg a mezőgazdaság termékpályán betöltött szerepét, információt nyerjenek az élelmiszer előállítás folyamatáról, kapcsolati rendszeréről. Tájékoztódnak a főbb ágazatok helyzetéről, működéséről, valamint az új, modern technológiákról.</p>								

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek

Az előadások interaktív voltából kifolyólag a hallgatók folyamatosan be vannak vonva az előadásba, ezzel is fejlesztve készségeiket. Az előadások keretén belül neves, kutatóintézetből érkező vendégelőadók szélesítik a látókörüket a hallgatóknak.

Az előadáshoz tartozó gyakorlatokon a szakmai ismereteik elmélyítése mellett a hallgatók prezentációkat tartanak, előre kijadott témakörökből.

Értékelés

A vizsgakérdéseket minden témakör végén megkapják a hallgatók. Az előadás anyagok a hozzájuk tartozó írásos anyagokkal együtt a hallgatók rendelkezésére van bocsájtva.

A vizsga írásban történik, ahol a fogalmak kerülnek számonkérésre, illetve felsorolós és rövid esszé jellegű kérdéseken kívül igaz-hamis, teszt kérdésekre kell számítani. Ha a hallgató az „A” vizsgát nem tudta teljesíteni. „B” és „C” vizsgára jöhet, az egész éves anyagot átfogó szóbeli felelet kerül értékelésre eredménye.

Kötelező szakirodalom:

Mizik Tamás (szerk.) (2017): Agrárgazdaságtan II. – Az agrárfejlesztés mikro- és makroökonómiája. Akadémia Kiadó, ISBN: 978 963 05 9908 5, 446 p.

Fertő Imre – Mizik Tamás (szerk.), 2016: Agrárgazdaságtan I. – Mezőgazdasági árak és piacok, ISBN: 978 630597272, 334 p.

Ajánlott szakirodalom:

Szabó Gábor: Élelmiszer-gazdaságtan (Egyetemi jegyzet) DE MTK AVI – Kaposvári Egyetem ÁTK, Debrecen, 2001

További irodalmak folyamatosan a gyakorlatokon kerülnek bemutatásra, illetve feltöltésre kerül az e-learning rendszerbe.

tematika	
1.	Alapfogalmak ismertetése, a mezőgazdaság nemzetgazdasági szerepe TE: Megismeri az agrobusinesshez tartozó fogalmakat és azok jellemzőit.
2.	Az élelmiszergazdaság társadalmi-gazdasági szerkezete TE: Ismereteket szerez a fontosabb összefüggésekről társadalmi és gazdasági szinten egyaránt.
3.	Erőforrások a mezőgazdaságban I. – Földpiac, Földbirtok politika TE: Ismereteket szerez a mezőgazdaság egyes forrásairól.
4.	Erőforrások a mezőgazdaságban II. – Mezőgazdasági tőkepiac TE: Ismereteket szerez a mezőgazdaság egyes forrásairól.
5.	Erőforrások a mezőgazdaságban III. – Mezőgazdasági munkaerőpiac TE: Ismereteket szerez a mezőgazdaság egyes forrásairól.
6.	A főbb mezőgazdasági ágazatok bemutatása – Növénytermesztés TE: Megismeri a mezőgazdaság főbb ágazatait.
7.	A főbb mezőgazdasági ágazatok bemutatása – Állattenyésztés TE: Megismeri a mezőgazdaság főbb ágazatait.
8.	Mezőgazdasági üzemszervezetek TE: Megismeri a mezőgazdaság üzemi struktúráját, gazdaságszerkezetét.
9.	Költség – Jövedelem változásai az agrártermelésben TE: Megismeri a mezőgazdaság árának változására ható főbb jellemzőket.
10.	Az agrár-külkereskedelem főbb jellemzői TE: Megismeri az agrárkülkereskedelem jellemzőit az EU-csatlakozást követően.
11.	A mezőgazdaságot érintő globális kihívások TE: Megismeri milyen kihívásokkal kell szembenéznie a mezőgazdaságnak.
12.	Modern technológiák a mezőgazdaságban – Precíziós mezőgazdaság TE: Ismeretanyagot kap a precíziós mezőgazdaság legfontosabb jellemzőiről.
13.	Modern technológiák a mezőgazdaságban – Bioüzemanyagok TE: Megismeri az energetikához kapcsolódó fontosabb területeket.
14.	Összefoglalás TE: Az elhangzott előadásanyagok szintetizálása.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	EU Agrár- és környezetpolitika				Kódja:	GT_AVIL049-17 GT_AVILS049-17 GT_AVILP049-17	
	angolul:	EU Agricultural and Environmental Policy						
Felelős oktatási egység:		DE GTK Vidékfejlesztés, Regionális Gazdaságtan és Turizmusmenedzsment Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:		--				Kódja:		
Típus	Óraszámok					Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
	Előadás		Gyakorlat					
Nappali	-	Heti	-	Heti	-	Kollokvium	3	magyar
Levelező	X	Féléves	10	Féléves	5			
Tantárgyfelelős oktató		neve:	Prof. Dr. Rákos Mónika			beosztása:	egyetemi tanár	
<p>A kurzus célja, hogy a hallgatók rendelkezzenek azokkal az információkkal az EU-ról, amelyek segítik őket jövőjük építésében. Ismerjék meg az agrár-politikának az integrációban kezdetektől betöltött szerepét, információt nyerjenek a nemzetközi agrárpiacon, elméleti háttéréről. Tájékozódjanak a környezetpolitika térnyeréséről, alapelveiről, mely tudás alapja lehet a környezettudatos gondolkodás formálásának.</p> <p>Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</p> <p><i>Tudás:</i> - Tisztában van a nemzetközi agrár- és vidékpolitika jelentőségével, ezzel kapcsolatban tudja és érti a szakpolitikák alapvető fogalmait, összefüggéseit és folyamatait. - Ismeri a szakpolitikák egészére vonatkozó tényeket, főbb jellegzetességeket és összefüggéseket, a releváns döntéshozatali folyamatokat. - Ismeri az agrárpolitika és a szakpolitikák (támogatási, adózási stb.) alapvető funkcióit és összefüggéseit.</p> <p><i>Képesség:</i> - Képes a szakpolitikai problémák megfogalmazására, a várható trendek felismerésére, önálló szakmai álláspont kialakítására, és annak megvédésére a viták során. - Képes a szakpolitikák intézményi háttérének formális és informális kapcsolatrendszerét értelmezni, és azt munkája során felhasználni. - Képes a szakterületre vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes elemzésre, alapvető összefüggések feltárására, önálló következtetések levonására. Szakmai irányítás mellett képes kutatási projektben a projekt részfeladatainak operatív szinten történő közvetlen irányítására.</p> <p><i>Attitűd:</i> Fogékony az új információk befogadására, az új szakmai ismeretekre, nyitott az új, önálló és együttműködést igénylő feladatok, felelősségek vállalására.</p> <p><i>Autonómia és felelősség:</i> Az elemzésekért, következtetéseikért és döntéseikért felelősséget vállal.</p>								
<p>A kurzus rövid tartalma, témakörei A tantárgy célja, hogy a hallgató megismerje az Európai Unió szerepét, nem csak hagyományos értelemben, hanem a különböző szakpolitikák esetében is. A tárgyalt témaköröket nemzetközi kitekintésben is el tudja helyezni, a képzés során szerezzék meg az alapfogalmak használatának készségét. Rendelkezzenek azokkal az információkkal az EU-ról, amelyek segítik őket jövőjük építésében. Ismerjék meg az agrárpolitikának az integrációban kezdetektől betöltött szerepét, információt nyerjenek a nemzetközi agrárpiacon, elméleti háttéréről. Tájékozódjanak a környezetpolitika térnyeréséről, alapelveiről, mely tudás alapja lehet a környezettudatos gondolkodás formálásának.</p>								
<p>Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek Az előadások interaktív voltából kifolyólag a hallgatók folyamatosan be vannak vonva az előadásba, ezzel is fejlesztve készségeiket. Az előadások keretén belül neves, kutatóintézetből érkező vendégelőadók szélesítik a látókörüket a hallgatóknak.</p>								

Értékelés

A vizsgakérdéseket minden témakör végén megkapják a hallgatók. Az előadás anyagok a hozzájuk tartozó írásos anyagokkal együtt a hallgatók rendelkezésére van bocsájtva.

A vizsga írásban történik, ahol a fogalmak kerülnek számonkérésre, illetve felsorolás és rövid esszé jellegű kérdéseken kívül igaz-hamis, teszt kérdésekre kell számítani. Ha a hallgató az „A” vizsgát nem tudta teljesíteni. „B” és „C” vizsgára jöhet, az egész éves anyagot átfogó szóbeli felelet kerül értékelésre eredménye.

Kötelező szakirodalom:

Popp József – Oláh Judit (szerk.) (2016): Közös Agrárpolitika

Popp József (2004) Az EU Közös Agrárpolitikájának elmélete és nemzetközi mozgástere. Kiadó: Európai Agrárpolitika Kft. ISBN 963 217 735 5

Az előadások anyaga, mely a kar e-learning felületén elérhető lesz.

Az Unió honlapjáról kijelölt fejezetek <http://europa.eu>

Ajánlott szakirodalom:

Horváth Zoltán (2007) Kézikönyv az Európai Unióról. Hetedik, átdolgozott, bővített kiadás HVGorac Lap- és Könyvkiadó Kft

Blahó András szerk. (2007): Európai integrációs alapismeretek. Aula Kiadó

További irodalmak az előadások során folyamatosan kerülnek bemutatásra és feltöltésre az e-learning rendszerbe.

tematika	
1.	EU története, jogrendszere, integrációs formák TE: Megismeri az EU kialakulásának fontosabb mérföldköveit, az integráció mélyülésének folyamatát.
2.	Az Európai Uniót működtető intézmények TE: Megismeri az EU-t működtető intézményeket.
3.	Gazdasági és Monetáris Unió TE: Megismeri a gazdasági és monetáris unió kialakulásának lépéseit, mérföldköveit.
4.	Az Európai Unió költségvetésének általános jellemzői és az aktuális költségvetés bemutatása TE: Bemutatásra kerül az EU költségvetésének kialakításának feltételei, főbb bevételi és kiadási tényezői.
5.	Közös Agrárpolitika (KAP) 50 éve TE: Megismerik a KAP kialakulását és fontosabb mérföldköveit.
6.	Közös Agrárpolitika (KAP) 2014-2020 és 2020 utáni időszak TE: Megismerik a KAP jelenlegi szabályozását és jövőbeli kilátását.
7.	Környezetpolitika kialakulása és működési rendszere. A fenntartható fejlődés fontosabb dokumentumai az EU-ban TE: Megismerik a környezetpolitika kialakulását és fontosabb szabályozását.
8.	Vidékfejlesztési jogszabály 2014-2020 és 2020 utáni időszak TE: Megismerik az EU vidékfejlesztési politikájának jelenlegi és jövőbeli tényezőit.
9.	Energiellátás, energiapolitika TE: Megismerik az EU energiapolitikáját.
10.	EU tagságunk 10 évének agrár- és vidékgazdasági tapasztalatai TE: Bemutatásra kerülnek a fontosabb változások az EU-csatlakozás óta.
11.	Beruházás és az EU kohéziós politikája TE: Megismerik az EU fejlesztési és beruházási politikáját.
12.	Regionális politika TE: Megismerik a regionális politika fontosabb jellemzőit.
13.	WTO TE: Megismerik a WTO működését, fontosabb szabályozásait.
14.	Összefoglalás TE: A félév során leadott anyagok szintetizálása.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Regionális gazdaságtan I.				Kódja:	GT_AVIL018-17 GT_AVILS018-17 GT_AVILP018-17
	angolul:	Regional Economics I.					
Felelős oktatási egység:		Vidékfejlesztés, Regionális Gazdaságtan és Turizmusmenedzsment Intézet					
Kötelező előtanulmány neve:		-				Kódja:	-
Típus	Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
	Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		gyakorlati jegy	4
Levelező	x	Féléves	10	Féléves	10		
Tantárgyfelelős oktató		neve:		Dr. Pető Károly		beosztása:	egyetemi tanár
<p>A kurzus célja, hogy a hallgatók tisztában legyenek a táj-régió fogalmával, a gazdaság általános törvényszerűségei térbeni érvényesülésével, a térben létező gazdaság mozgástörvényeivel mikro- és makroszinten. Ezenkívül a regionális fejlődés erőforrásainak átrendeződésének a területi folyamatokra gyakorolt hatását megismerjék.</p>							
<p>Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</p>							
<p><i>Tudás:</i> Tájékozott az agrár- és vidékfejlesztési politika hazai és nemzetközi funkcióiban és összefüggéseiben. Ismeri a vidéki társadalmi változásokat, azok összefüggéseit és a vidék-társadalom-mezőgazdaság egymásra hatásának aspektusait.</p>							
<p><i>Képesség:</i> Képes a vidékfejlesztés és az agrárium területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására. Képes vidékfejlesztési programok megtervezésére, lebonyolítására, erőforrások elosztására, szakmai döntéseket megalapozó javaslatok kidolgozásában való részvételre, következtetések levonására, nemcsak operatív szinten.</p>							
<p><i>Attitűd:</i> Nyitott a vidékfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviseletére. Nyitott a tértudományok alapvető eredményeinek és jellemzőinek hiteles közvetítésére szakmai és nem szakmai célcsoportok számára egyaránt.</p>							
<p><i>Autonómia és felelősség:</i> Vidékfejlesztésre vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes önálló elemzést, alapvető összefüggések feltárását végzi, önálló következtetéseket von le. Szakmai irányítás mellett képes vidékfejlesztési kutatási projektben a projekt részfeladatainak operatív szinten történő, közvetlen irányítására.</p>							
<p>A kurzus rövid tartalma, témakörei</p>							
<p>Regionális mikroökonómia Regionális makroökonómia A területi fejlődést meghatározó tényezők Regionális versenyképesség</p>							
<p>Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek kooperatív oktatási módszerek, előadás, együttműködés, prezentáció, házi feladat</p>							
<p>Értékelés házi dolgozat leadása és prezentálása, melyek az aláírás feltételei. Aláírást csak az kaphat, aki időben leadta házi dolgozatát és legalább elégséges eredménnyel elkészítette a prezentációt és a dolgozatot. Zárthelyi dolgozat írásával szünetlik meg a gyakorlati jegy.</p>							

Kötelező szakirodalom:

Káposzta József (2007): Regionális gazdaságtan. DE ATC AVK.

Lengyel Imre-Rechnitzer János (2004): Regionális gazdaságtan. Dialóg Campus Kiadó. Budapest-Pécs

Ajánlott szakirodalom:

Kozma Gábor (2003): Regionális gazdaságtan. Kossuth Egyetemi Kiadó. Debrecen

Kopátsy Sándor (2021): Új közgazdaságtan, Pallas Athéné Könyvkiadó Kft

Heti bontott tematika	
1.	<p>Félévkezdés (követelmények, tartalom)</p> <p>A regionális tudomány tartalma és célja, táj, régió fogalmak</p> <p>A regionális gazdaságtan tárgya, regionális mikroökonómia alapkérdései</p> <p>Neoklasszikus telephelyelméletek I.</p> <p>Neoklasszikus telephelyelméletek II.</p> <p>Regionális makroökonómia, a tényezők szerepe a regionális gazdaságban I.</p> <p>Regionális makroökonómia, a tényezők szerepe a regionális gazdaságban II.</p> <p>A területi fejlődést meghatározó társadalmi tényezők</p> <p>A területi fejlődést meghatározó gazdasági tényezők</p> <p>A termelési tényezők és a regionális fejlődés kapcsolata</p> <p>A versenyképesség legfontosabb modelljei</p> <p>Innováció</p> <p>Klaszterek</p> <p>TE: A hallgatók megismerik a tématerületet átfogóan befolyásoló folyamatokat, a szabályozás rendszerét, az alapvető szakkifejezéseket, a regionális tudomány meghatározó szereplőit és elméleteit.</p>
2.	<p>A hallgatói prezentációk előadása és értékelése</p> <p>TE: A hallgatók előadókészsége fejlődik, egyéni kutatómunkájuk során képessé válnak adott témához kapcsolódó információs összegyűjtésére, elemzésére, értelmezésére.</p>

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Regionális gazdaságtan II.				Kódja:	GT_AVIL027-17 GT_AVILS027-17 GT_AVILP027-17	
	angolul:	Regional Economics II.						
Felelős oktatási egység:		Vidékfejlesztés, Regionális Gazdaságtan és Turizmusmenedzsment Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:		Regionális gazdaságtan I.				Kódja:	GT_AVIL018-17 GT_AVILS018-17 GT_AVILP018-17	
Típus	Óraszámok					Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
	Előadás		Gyakorlat					
Nappali		Heti		Heti		kollokvium	4	magyar
Levelező	x	Féléves	10	Féléves	10			
Tantárgyfelelős oktató		neve:	Godáné Dr. Sörös Anett			beosztása:	adjunktus	
A kurzus célja , hogy a hallgatók								
A félév első felében a hallgatók megismerkednek a területi egyenlőtlenségek, területi politika fogalomkörével és szereplőivel. Majd ezt követően a tantárgy célja, hogy bemutassa az Európai Unió regionális politikájának intézményrendszerét, az intézmények és a támogatási politika működését, valamint hogy megismertesse a Strukturális alapokat és a Kohéziós Alapot, valamint a nemzeti fejlesztési terveket.								
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul								
<i>Tudás:</i>								
Tájékozott az agrár- és vidékfejlesztési politika hazai és nemzetközi funkcióiban és összefüggéseiben. Ismeri a vidéki társadalmi változásokat, azok összefüggéseit és a vidék-társadalom-mezőgazdaság egymásra hatásának aspektusait.								
<i>Képesség:</i>								
Képes vidékfejlesztési programok megtervezésére, lebonyolítására, erőforrások elosztására, szakmai döntéseket megalapozó javaslatok kidolgozásában való részvételre, következtetések levonására, nemcsak operatív szinten.								
<i>Attitűd:</i>								
Vidékfejlesztési kérdésekben kezdeményező, fogékony az újdonságokra. Nyitott a tértudományok alapvető eredményeinek és jellemzőinek hiteles közvetítésére szakmai és nem szakmai célcsoportok számára egyaránt.								
<i>Autonómia és felelősség:</i>								
Vidékfejlesztésre vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes önálló elemzést, alapvető összefüggések feltárását végzi, önálló következtetéseket von le. Szakmai irányítás mellett képes vidékfejlesztési kutatási projektben a projekt részfeladatainak operatív szinten történő, közvetlen irányítására.								
A kurzus rövid tartalma, témakörei								
Területi egyenlőtlenségek főbb összefüggései Európai Unió regionális politikája (2000-2006, 2007-2013, 2014-2020): időszakok, költségvetések, célok, források. A magyarországi regionális politika főbb szereplői, Operatív Programok az EU-s csatlakozás óta a különböző programozási időszakokban. A magyar területfejlesztés főbb intézményi szereplői. A regionális politika jövőbeni tervei.								
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek								
kooperatív oktatási módszerek, előadás, együttműködés, prezentáció, házi feladat								
Értékelés								
évközben az elkészített házi dolgozat leadása és védése (prezentáció formájában), Vizsgaidőszakban kollokvium az előadások anyagából								

Kötelező szakirodalom:

Kengyel Ákos (2020): Európai uniós politikák, Akadémiai Kiadó Zrt, Budapest

Lengyel Imre - Rechnitzer János (2004): Regionális gazdaságtan. Dialóg Campus Kiadó. Budapest-Pécs

Ajánlott szakirodalom:

Forman Balázs(2000): Regionális politika az Európai Unióban. VÁTI, Budapest. Pp. 399

Horváth Zoltán (2006): Kézikönyv az Európai Unióról.

Káposzta József (2007): Regionális gazdaságtan. DE ATC AVK.

Fehér A.(2005): A vidékgazdaság és a mezőgazdaság. Agroinform kiadó. Budapest. 21-290. p.

Európai Unió hivatalos honlapja: http://europa.eu/european-union/index_hu

tematika	
1.	<p>A területi egyenlőtlenségek főbb összefüggései I. (tér fogalmak, a területi egyenlőtlenség értelmezései, egyenlőtlenségi mutatók)</p> <p>A területi egyenlőtlenségek főbb összefüggései II. (a területi fejlődés és ahhoz kapcsolódó modellrendszerek)</p> <p>A területi egyenlőtlenségek főbb összefüggései III. (a területi egyenlőtlenségek kezelése, beavatkozás a területi fejlődésbe)</p> <p>Az Európai Unió regionális politikája I. (A gazdasági és társadalmi kohézió politikájának kialakulása, fejlődése, A strukturális és kohéziós alapok működése 2000-2006).</p> <p>Az Európai Unió regionális politikája II. (A strukturális és kohéziós alapok működése 2007-2013)</p> <p>EUROPA 2020</p> <p>Partnerségi megállapodás tartalma</p> <p>Zárthelyi dolgozat</p> <p>Regionális politika 2014-2020</p> <p>TE: A hallgatók megismerik a regionális politika európai keretét, a tervezés módszertanát, a költségvetést a rendelkezésre álló célok megoldására, a főbb intézményeket és felelősöket a tevékenységekért.</p>
2.	<p>A hallgatói prezentációk előadása és értékelése</p> <p>TE: A hallgatók előadókészsége fejlődik, egyéni kutatómunkájuk során képessé válnak adott témához kapcsolódó információk összegyűjtésére, elemzésére, értelmezésére.</p>

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Vidékfejlesztés I				Kódja:	GT_AVIL019-17 GT_AVILS019-17 GT_AVILP019-17	
	angolul:	Rural Development I						
Felelős oktatási egység:		Vidékfejlesztés, Regionális Gazdaságtan és Turizmusmenedzsment Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:		-				Kódja:		
Típus	Óraszámok					Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
	Előadás		Gyakorlat					
Nappali		Heti		Heti		kollokvium	4	magyar
Levelező	X	Féléves	10	Féléves	10			
Tantárgyfelelős oktató		neve:	Prof. Dr. Pető Károly			beosztása:	egyetemi tanár	
<p>A kurzus célja, hogy a hallgatók</p> <p>Ismerjék meg a fejlődés történelmi léptékű legfontosabb tendenciáit; a fejlettség mai kor szerinti jellemzőit; a vidékfejlesztés európai uniós normák szerinti értelmezését; a vidék tudományos igényű jellemzésének szempontjait; a magyar vidék állapotát, változásának jellemzőit; vidékfejlesztési programok tartalmi követelményeit; a helyi erőforrások komplex értékelését;</p> <p>Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</p> <p><i>Tudás:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Tájékozott az agrár- és vidékfejlesztési politika hazai és nemzetközi funkcióiban és összefüggéseiben. - Ismeri a vidékfejlesztés szakmai szókincsét, annak sajátosságait, a hatékony kommunikáció formáit, módszereit és eszközeit. - Ismeri a vidéki társadalmi változásokat, azok összefüggéseit és a vidék-társadalom-mezőgazdaság egymásra hatásának aspektusait. <p><i>Képesség:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Képes a vidékfejlesztés és az agrárium területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására. - Képes a vidékfejlesztés, az agrárium és a környezetvédelem területén komplexen átlátni a szakmai előrelépéshez - Képes vidékfejlesztési programok megtervezésére, lebonyolítására, erőforrások elosztására, szakmai döntéseket megalapozó javaslatok kidolgozásában való részvételre, következtetések levonására, nemcsak operatív szinten szükséges feltételrendszert. - Képes a vidékfejlesztéshez kapcsolatos agrármérnöki feladatok ellátására és az ehhez szükséges informatikai (adatbázis-kezelés, programalkalmazás) ismeretek alkalmazására. <p><i>Attitűd:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Nyitott a vidékfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviselőjére. - Vidékfejlesztési kérdésekben kezdeményező, fogékony az újdonságokra. <p><i>Autonómia és felelősség:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Vidékfejlesztésre vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes önálló elemzést, alapvető összefüggések feltárását végzi, önálló következtetéseket von le. - Szakmai irányítás mellett képes vidékfejlesztési kutatási projektben a projekt részfeladatainak operatív szinten történő, közvetlen irányítására. 								
<p>A kurzus rövid tartalma, témakörei</p> <p>A fejlődés történelmi jellemzői; a fejlettség mai jellemzői; agrárium és vidék kapcsolatrendszere; fejlesztéspolitikai szakterületek és jellemzőik; a vidékpolitika kialakulása és fejlődése; a vidékfogalom, a vidék erőforrás rendszere; a vidék jellemzői 1990 előtt, 1990 után; vidékfejlesztési programok a rendszerváltás előtt és után;</p>								
<p>Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek</p> <p>előadás, gyakorlat, szakmai filmvetítés, egyéni feladatmegoldás, a saját munka prezentációja.</p>								
<p>Értékelés</p> <p>A saját munka megvédése alapján érvényes gyakorlati jegy. A kiadott oktatási anyagokból írásbeli vizsga</p>								

Kötelező szakirodalom:

Bálint J.-Nagy G. (szerk.) (2007): Vidékfejlesztés. „Gyakorlatorientált képzési rendszerek kialakítása és minőségi fejlesztése az agrár-felsőoktatásban” című program keretében készült egyetemi tankönyv, CD. DE ATC AVK, Debrecen. 380. P.

Ajánlott szakirodalom:

Kerek Z. – Marselek S. (2009) A vidékfejlesztés gyakorlata, lehetőségek, intézkedések, Szaktudás Kiadóház, Budapest, 2009., 404. p. ISBN 9789639935075

A vidékfejlesztés finanszírozása az Európai Unióban. AKII tanulmány, 1999.

Falu- város- régió c. folyóirat. Bp. KTM VÁTI

Madarász Imre: Hogyan készítsünk vidékfejlesztési programot? Agroinform Kiadóház, Bp., 2000.

Tér és társadalom c. folyóirat. Bp. MTA kiadvány.

tematika	
1.	Korunk és a területi fejlődés
	TE*Megismerni a fejlődés történelmi gyökereit a mai differenciák okait
2.	Az életminőség összetevői, város vs. vidék
	TE Felismerni az életterek életminőségi különbségeit, meghatározottságukat
3.	A vidék és a vidékfejlesztés fogalma, kialakulása
	TE Belátni a vidékpolitika szükségszerű kialakulását
4.	Vidék, vidékiség, vidékfogalom
	TE A fogalomkör tudományos beágyazódása a mindennepokba
5.	A magyar vidék helyzete 1990 előtti évtizedek
	TE A vidék aranykora még nemzetközi összehasonlításban is
6.	A magyar vidék helyzete 1990 utáni évtizedek
	TE A rendszerváltás vidékre gyakorolt hatása
7.	A vidékfejlesztési programok tartalmi követelményei
	TE Fejlesztési programok alap szintű megismerése
8.	A SAPARD program Magyarországon
	TE Betekintés az európai vidékpolitika eszköztárába
9.	A Vidékfejlesztési Célelőirányzat működése
	TE Kezdő hazai lépések a vidékfejlesztésben
10.	Nemzeti Agrár-környezetvédelmi program
	TE Lehetőség a vidék ökológiai funkciójának működéséhez

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Vidékfejlesztés II.				Kódja:	GT_AVIL026-17 GT_AVILS026-17 GT_AVILP026-17	
	angolul:	Rural Development II.						
Felelős oktatási egység:		Vidékfejlesztés, Regionális Gazdaságtan és Turizmusmenedzsment Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:		Vidékfejlesztés I.				Kódja:	GT_AVIL019-17 GT_AVILS019-17 GT_AVILP019-17	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		gyakorlati jegy	5	magyar
Levelező	x	Féléves	10	Féléves	10			
Tantárgyfelelős oktató		neve:		Prof. Dr. Pető Károly		beosztása:	egyetemi tanár	
<p>A kurzus célja, hogy a hallgatók megismertetni a hallgatókkal az európai vidékpolitika intézkedés és intézmény rendszerét. Az intézkedések tartalmát, feltételeit, gazdasági-, ökológiai- és társadalmi hatásait.</p> <p>Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</p> <p><i>Tudás:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Tájékozott az agrár- és vidékfejlesztési politika hazai és nemzetközi funkcióiban és összefüggéseiben. - Ismeri a vidékfejlesztés szakmai szókincsét, annak sajátosságait, a hatékony kommunikáció formáit, módszereit és eszközeit. - Ismeri a vidéki társadalmi változásokat, azok összefüggéseit és a vidék-társadalom-mezőgazdaság egymásra hatásának aspektusait. <p><i>Képesség:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Képes a vidékfejlesztés és az agrárium területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására. - Képes a vidékfejlesztés, az agrárium és a környezetvédelem területén komplexen átlátni a szakmai előrelépéshez - Képes vidékfejlesztési programok megtervezésére, lebonyolítására, erőforrások elosztására, szakmai döntéseket megalapozó javaslatok kidolgozásában való részvételre, következtetések levonására, nemcsak operatív szinten szükséges feltételrendszert. - Képes a vidékfejlesztéshez kapcsolatos agrármérnöki feladatok ellátására és az ehhez szükséges informatikai (adatbázis-kezelés, programalkalmazás) ismeretek alkalmazására. <p><i>Attitűd:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Nyitott a vidékfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviselőjére. - Vidékfejlesztési kérdésekben kezdeményező, fogékony az újdonságokra. <p><i>Autonómia és felelősség:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Vidékfejlesztésre vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes önálló elemzést, alapvető összefüggések feltárását végzi, önálló következtetéseket von le. - Szakmai irányítás mellett képes vidékfejlesztési kutatási projektben a projekt részfeladatainak operatív szinten történő, közvetlen irányítására. 								
<p>A kurzus rövid tartalma, témakörei</p> <p>A vidékpolitika gazdaságerősítő intézkedései. A vidékpolitika ökológiai funkciót erősítő intézkedései. A vidékpolitika társadalmi funkciót erősítő intézkedései. A vidék gazdasági-, ökológiai és társadalmi erőforrásainak kihasználására irányuló vidékpolitika lehetőségeinek hálóját. A LEADER filozófiája és működése. Tipikus vidékfejlesztési intézkedések: falu-fejlesztés és megújítás, a vidéki örökség megőrzése; a vidéki infrastruktúra fejlesztése; gazdaságdiverzifikáció; helyi termékek, hungarikumok a vidékfejlesztésben.</p>								
<p>Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek</p> <p>előadás, gyakorlat, szakmai filmvetítés, egyéni feladatmegoldás, a saját munka prezentációja.</p>								
<p>Értékelés</p> <p>A saját munka megvédése alapján érvényes gyakorlati jegy. A kiadott oktatási anyagokból évközi beszámoló alapján megajánlott jegy.</p>								

Kötelező szakirodalom:

Bálint J.-Nagy G. (szerk.) (2007): Vidékfejlesztés. „Gyakorlatorientált képzési rendszerek kialakítása és minőségi fejlesztése az agrár-felsőoktatásban” című program keretében készült egyetemi tankönyv, CD. DE ATC AVK, Debrecen. 380. P.

Ajánlott szakirodalom:

Kerek Z. – Marselek S. (2009) A vidékfejlesztés gyakorlata, lehetőségek, intézkedések, Szaktudás Kiadóház, Budapest, 2009., 404. p. ISBN 9789639935075

A vidékfejlesztés finanszírozása az Európai Unióban. AKII tanulmány, 1999.

Falu- város- régió c. folyóirat. Bp. KTM VÁTI

Madarász Imre: Hogyan készítsünk vidékfejlesztési programot? Agroinform Kiadóház, Bp., 2000.

GLATZ FERENC (2010): Vidékpolitika, vidékfejlesztés és új intézményei In. Sikeres vidéki térségek (Glatz F. szerk.)

MTA Történettudományi Intézet

A Tanács 1698/2005/EK rendelete (2005.szeptember 20.) az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési

Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról.

<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:277:0001:0040:HU:PDF>

tematika	
1.	A vidékpolitika gazdaságerősítő intézkedései. TE* A gazdaságsegítő vidékfejlesztés lehetőségei, feltételei
2.	A vidékpolitika ökológiai funkciót erősítő intézkedései TE Az ökológiai környezet javításának vidékfejlesztés lehetőségei, feltételei
3.	A vidékpolitika társadalmi funkciót erősítő intézkedései. TE A társadalmi életet segítő vidékfejlesztés lehetőségei, feltételei
4.	A vidék gazdasági-, ökológiai és társadalmi erőforrásainak kihasználására irányuló vidékpolitika lehetőségeinek hálójára. TE Rendszer szemléletű háló a vidékfejlesztés potenciálokról
5.	A LEADER filozófiája és működése. TE A helyi együttműködés jelentősége a vidékfejlesztésben
6.	Tipikus vidékfejlesztési intézkedések: falufejlesztés és megújítás, TE A lakóhely fejlesztésének lehetőségei
7.	Tipikus vidékfejlesztési intézkedések: a vidéki örökség megőrzése; TE A hagyományok megőrzésének lehetőségei és jelentőségük
8.	Tipikus vidékfejlesztési intézkedések: a vidéki infrastruktúra fejlesztése; TE A vidékpolitika kínálta lehetőségek
9.	Tipikus vidékfejlesztési intézkedések: gazdaságdiverzifikáció; TE Vidéki erőforrásokra alapozott alternatív gazdasági lehetőségek
10.	Tipikus vidékfejlesztési intézkedések: helyi termékek, hungaricumok a vidékfejlesztésben TE A helyi termékek/hungaricumokban rejlő lehetőségek

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Üzleti tervezés				Kódja:	GT_AVIL029-17 GT_AVILS029-17 GT_AVILP029-17	
	angolul:	Business planning						
Felelős oktatási egység:		Gazdálkodástudományi Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:		-				Kódja:	-	
Típus	Óraszámok					Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
	Előadás		Gyakorlat					
Nappali	-	Heti	-	Heti	-	gyakorlati jegy	3	magyar
Levelező	X	Féléves	0	Féléves	10			
Tantárgyfelelős oktató		neve:		Dr. Szöllösi László		beosztása:	egyetemi docens	
A kurzus célja,								
<p>hogy a hallgatók a félév során megismerjék és elsajátítsák az üzleti tervezés lényegét, szükségességét, információszükségletét, szerepét a vállalkozások működésében, illetve gyakorlatorientáltan a tervezői munka részleteit. Ezen túl a hallgatók az oktató iránymutatásai alapján team munkában (3-4 fő) készítik el egy induló vállalkozás üzleti tervét. A kurzus további célja, hogy szintetizálja és a hallgatók összefüggéseiben átlássák és alkalmazni tudják a kurzust megelőzően lehallgatott és elsajátított kurzusok (mikro- és makroökonómia, pénzügytan, marketing, vállalati gazdaságtan) ismereteit.</p>								
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul								
<i>Tudás:</i>								
<p>A végzett hallgató ismeri a vidékfejlesztésben és az agráriumban végbemenő folyamatok közgazdasági, pénzügyi összefüggéseit, kölcsönhatásait.</p> <p>Ismeri az agrárgazdaság tervezési, termelésprogramozási, kereskedelmi és logisztikai módszerei, ismeri az élelmiszerlánc folyamatait és szereplőit.</p> <p>Ismeri a mezőgazdasági (növénytermesztési, állattenyésztési, kertészeti) ágazatok termeléséhez kapcsolódó természeti és műszaki összefüggéseket.</p> <p>Elsajátította a gazdálkodáshoz kapcsolódó reál- és pénzügyi folyamatok tervezésének elméleti alapjait és gyakorlatát, az értékelés technikáit, a vállalkozások üzleti tervezésének alapvető elméleteit, jellemzőit és módszertanát, birtokában van az alapvető információ-gyűjtési és tervezési módszereknek. Ismeri a teamben, munkaszervezetben való együttműködés szabályait és etikai normáit.</p> <p>Összefüggéseiben átlátja és érti a vállalati gazdálkodás céljait, alapvető törvényszerűségeit.</p>								
<i>Képesség:</i>								
<p>A végzett hallgató képes gazdasági tevékenységet, projektet tervezni és elemezni. A tanult elméletek és módszerek alkalmazásával tényeket és alapvető összefüggéseket tár fel, rendszerez és elemez, önálló következtetéseket, kritikai észrevételeket fogalmaz meg, döntés-előkészítő javaslatokat készít és döntéseket hoz vállalati szinten.</p> <p>Képes a pénzügyi, befektetési, finanszírozási, beruházási döntések előkészítésére, a hitelkérelmek, pénzügyi tervek, pályázatok készítésére, értékelésére.</p> <p>Képes a vidékfejlesztés, az agrárium és a környezetvédelem területén komplexen átlátni adott vállalkozás indításához, fejlesztéséhez szükséges feltételrendszert.</p>								
<i>Attitűd:</i>								
<p>A végzett hallgató nyitott a mezőgazdasági vállalkozások menedzsmentjére.</p> <p>Vidékfejlesztési kérdésekben kezdeményező, fogékony az újdonságokra, érdeklődik az innovációk iránt.</p> <p>Fogékony az új információk befogadására, az új szakmai ismeretekre és módszertanokra, nyitott az új, önálló és együttműködést igénylő feladatok, felelőségek vállalására.</p>								
<i>Autonómia és felelősség:</i>								
<p>A végzett hallgató a termelés-szervezeti egységek középszintjén önállóan gyakorolja a menedzsment funkciókat, döntéseiért felelősséget vállal.</p> <p>Vidékfejlesztésre vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes önálló elemzést, alapvető összefüggések feltárását végzi, önálló következtetéseket von le.</p> <p>Önállóan képes a gazdálkodásirányítási folyamatok tervezésére, beszerzési, értékesítési folyamatok irányítására.</p>								
A kurzus rövid tartalma, témakörei								
<ul style="list-style-type: none"> - Követelményrendszer ismertetése; - Alapfogalmak; - Üzleti terv felépítése; 								

- Azonosító adatok;
- Vezetői összefoglaló;
- A vállalkozás bemutatása;
- Iparági elemzés;
- Termék, szolgáltatás bemutatása;
- Működési (termelési, szolgáltatási) terv;
- Marketing terv;
- Vezetőség, szervezeti felépítés;
- Struktúra és tőkésítés;
- Pénzügyi terv;
- Kockázatbecslés;
- Főbb szakaszok ütemezése;
- Zárthelyi dolgozat; Üzleti terv leadása;

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek

A hallgatók 3-4 fős teamekben az adott szak szakterületéhez kapcsolódó üzleti tervet készítenek szabadon választott, de a tantárgyfelelőssel egyeztetett témában. Az üzleti terv legfőbb tartalmi és formai követelményei a tantárgyi programhoz csatolt mellékletben található, amely kiegészül az oktató gyakorlatokon elhangzott előírásaival. A leadási határidő: ..... A dolgozat leadása elektronikusan, a kurzus számára létrehozott e-learning felületen keresztül teljesíthető.

A félévi aláírás feltétele: 1) A gyakorlatok rendszeres látogatása a „Tanulmányi és vizsgaszabályzat” ide vonatkozó előírásai szerint. 2) Az oktató útmutatásai szerint elkészítendő üzleti terv tartalmi és formai követelményeknek megfelelő kidolgozása és határidőre történő leadása. Az üzleti terv tartalmi és formai követelményeknek nem megfelelő elkészítése, valamint a határidő be nem tartása a dolgozat visszautasítását és a félévi aláírás megtagadását vonja maga után. Azonnali aláírás megtagadást von maga után, ha a beadott üzleti terv nem a hallgató(k) saját munkájának eredménye, azaz a karon vagy más intézményben korábban benyújtott dolgozattal azonos, vagy részben azonos dolgozatot nyújt(anak) be. 3) Az elégséges szinthez szükséges minimumkövetelmények teljesítése (lásd Értékelés).

A zárthelyi dolgozatban szereplő elméleti kérdések és gyakorlati feladatok a kurzus témakörökből kerülnek megfogalmazásra, igaz-hamis kérdések, rövid definíciójellelű kérdések, kifejtendő kérdések, valamint számítási feladatok formájában.

Értékelés

A félév gyakorlati jeggyel zárul. A gyakorlati jegybe beleszámít egyrészt az előírások alapján elkészített és határidőre beadott üzleti terv (házi dolgozat) eredménye (max. 20 pont), másrészt a szorgalmi időszak végén megírt zárthelyi dolgozat eredménye (max. 50 pont). Az üzleti terv eredményét annak szakmai minősége, a szöveges részek szakszerűsége, valamint az abban szereplő adatok számszaki pontossága határozza meg. A házi dolgozat (üzleti terv) javítására a beadást követően nincs lehetőség. A zárthelyi dolgozat kétszer pótolható/javítható. Az első pótlásra a szorgalmi időszak utolsó hetében kerül sor, szintén az órarend szerinti gyakorlat időpontjában. A második pótlásra a vizsgaidőszak elején kerül sor. A félév akkor tekinthető sikeresnek, ha mind a beadott üzleti terv, mind a zárthelyi dolgozat sikeresnek ítéltető (külön-külön 60% feletti teljesítmény, ZH esetén legalább 30 pont, házi dolgozat esetén legalább 12 pont).

Ponthatárok:	0-41 pont (0-59%)	(1)
	42-48 pont (60-69%)	(2)
	49-55 pont (70-79%)	(3)
	56-62 pont (80-89%)	(4)
	63-70 pont (90-100%)	(5)

Kötelező szakirodalom:

A félév során elhangzott és kiadott anyagok;

Szóllósi L. – Szűcs I.: Az üzleti tervezés alapjai. Debreceni Egyetem, Debrecen, 2015.

Nábrádi A. – Pupos T. (Szerk.): A stratégiai és üzleti tervezés gyakorlata. Szaktudás Kiadó Ház Zrt., Budapest, 2010.

Szóllósi L. – Kovács K. – Vida V.: Az üzleti tervezés alapjai – munkafüzet. Debreceni Egyetem, Debrecen, 2019.

Ajánlott szakirodalom:

Nagy L. – Szűcs I. (Szerk.): Gyakorlati alkalmazások – Az üzleti tervezés gyakorlata. Campus Kiadó, Debrecen, 2004.

Nábrádi A. – Nagy A. (Szerk.): Vállalkozások működtetése az Európai Unióban. Szaktudás Kiadó Ház, Budapest, 2007.

Bálint J. – Ferenczi T. – Szűcs I. (Szerk.): Üzleti tervezés, HEFOP BSc elektronikus tananyag, DE AMTC AVK, 2006.

Eric S. Siegel – Brian R. Ford – Jay M. Bontsein: Üzleti terv kalauz. CONEX Kft, Budapest, 1996.

Kresalek P.: Tervezés a vállalkozások gyakorlatában. Perfekt Rt. Budapest, 2003.

Részletes tematika	
0+10 óra	<p>Követelményrendszer ismertetése; Alapfogalmak; Üzleti terv felépítése;</p> <p>TE*: Ismeri a tervezéssel kapcsolatos alapvető fogalmakat, a különböző terveket, azok sajátosságait és azok közötti alapvető összefüggéseket, az üzleti tervek készítésének alapvető céljait, célrendszerét, a tervezés főbb folyamatait, a szükséges információkat és azok forrásait, képes üzleti koncepciókat megfogalmazni és ismeri az üzleti tervek főbb tartalmát, felépítését.</p>
	<p>Azonosító adatok; Vezetői összefoglaló;</p> <p>A vállalkozás bemutatása; A stratégiai tervezés alapvető összefüggései;</p> <p>TE: Ismeri a vezetői összefoglaló készítésének alapvető szakmai és tartalmi elemeit. Ismeri a stratégiai tervezés alapvető módszertani és szakmai kérdéseit, képes hosszú vállalati távú víziót, missziót és stratégiai célokat megfogalmazni és ezekhez középtávú célokat, akciókat rendelni. Ismeri egy már működő, vagy induló vállalkozás tényszerű bemutatásának tartalmi és szakmai elemeit.</p>
	<p>Iparági elemzés;</p> <p>TE: Ismeri az ágazati / iparági elemzés legfőbb szakmai és módszertani kérdéseit, képes szekunder adatokat összegyűjteni és azok alapján bemutatni egy iparágat, amelyből kiindulva megállapításokat és következtetéseket tesz a tervezett vállalkozás iparágon belüli helyzetére vonatkozóan.</p>
	<p>Termék, szolgáltatás bemutatása;</p> <p>TE: Ismeri az üzleti koncepció tárgyát képező termék / szolgáltatás és ehhez kapcsolódó piaci igény bemutatásához szükséges szakmai kérdéseket. Képes ezekhez kapcsolódó adatokat gyűjteni és feldolgozni.</p>
	<p>Működési (termelési, szolgáltatási) terv;</p> <p>TE: Ismeri a működési tervben megválaszolandó szakmai kérdéseket. Képes összeállítani és szakmailag átlátni egy adott termelő / szolgáltató / kereskedelmi tevékenység reálfolyamatait. Képes beazonosítani és számszakilag meghatározni az üzleti koncepció megvalósításához szükséges erőforrásokat (befektetett- és forgóeszközök) és azok mennyiségét.</p>
	<p>Marketing terv;</p> <p>TE: Ismeri a marketing tervben megválaszolandó szakmai kérdéseket és annak során alkalmazandó módszereket (PEST, SWOT, Porter-féle öttényező modell). Ez alapján képes önálló adatgyűjtésre és marketing helyzetkép összeállítására. Képes marketing célkitűzések megfogalmazására és ehhez kapcsolódóan a marketing stratégia kidolgozására. Ismeri a piacszegmentálás, a célpiac meghatározás, a célpiaci marketingstratégiák, az árképzés és az eladásösztönzés, valamint a marketing költségvetés összeállításának alapvető szakmai kérdéseit és összefüggéseit.</p>
	<p>Vezetőség, szervezeti felépítés; Struktúra és tőkésítés;</p> <p>TE: Képes a működési tervben levezetett humán erőforrás igény kielégítéséhez / biztosításához kapcsolódó humán erőforrás politika és stratégia kidolgozására és bemutatására. Ismeri a vállalati gazdálkodás finanszírozási alapelveit, közvetlen és közvetett finanszírozás formáit. Képes döntéseket hozni a külső források bevonását illetően, ismeri azok előnyeit és hátrányait. Be tudja mutatni számszakilag egy finanszírozási döntés pénzügyi hatásait, le tudja vezetni azok jövőbeli pénzáramait.</p>
	<p>Pénzügyi terv;</p> <p>TE: Ismeri a vállalkozási tevékenység pénzügyi folyamatainak bemutatására szolgáló kimutatásokat, az azok elkészítéséhez szükséges adatokat, módszereket és a reálfolyamatokkal való összefüggéseket. Képes összeállítani a vállalkozás árbevételi tervét, különböző bontású költségtervét, eredménytervét. Képes ezek szakmai értékelésére, elemzésére. Ismeri a mérlegterv összeállításának szakmai és módszertani összefüggéseit. Képes a pénzforgalmi terv összeállítására és szakmai értékelésére. Ismeri a pénzügyi terv adatainak elemzéséhez használt módszereket és mutatókat: fedezeti pont elemzés, beruházás-gazdaságossági elemzés (nettó jelenérték, belső megtérülési ráta, jövedelmezőségi index, diszkontált megtérülési idő), pénzügyi mutatószámok (vagyon-, pénzügyi- és jövedelmezőségi mutatók). Képes az elemzések alapján döntést előkészíteni és döntést hozni egy üzleti ötlet megvalósíthatóságát illetően.</p>

	Kockázatbecslés; Főbb szakaszok ütemezése; TE: Ismeri a gazdálkodási tevékenység során felmerülő kockázatok formáit, típusait, azok hatásainak kivédésére vagy csökkentésére alkalmazható általános eszközöket, módszereket. Ismeri a kockázatok számszaki kimutatására és elemzésére használható módszerek közül az érzékenységvizsgálatokat. Képes elvégezni a teljes üzleti terv reál- és pénzügyi folyamatainak kritikus-érték és szcenárió-elemzését. Képes összefüggéseiben átlátni és időben ütemezni az üzleti koncepció megvalósításához szükséges feladatokat.
--	--

*TE tanulási eredmények

Az üzleti terv tartalmi és formai követelményei

Az üzleti terv előírt felépítése, tartalmi követelményei:

Fedőlap

Tartalomjegyzék

1. Azonosító adatok
2. Vezetői összefoglaló
3. A vállalkozás bemutatása
4. Iparági elemzés
5. A termék, szolgáltatás bemutatása
6. Működési (termelési / szolgáltatási) terv
7. Marketing terv
8. Vezetőség, szervezeti felépítés
9. Struktúra és tőkésítés
10. Pénzügyi terv
11. Kockázatbecslés
12. Főbb szakaszok ütemezése

Mellékletek

Követelmény, hogy minden egyes fejezet az oktató gyakorlatokon elhangzott iránymutatásai szerint, a témának megfelelő részletettséggel kerüljön kidolgozásra. Az üzleti terv hiányos tartalommal (hiányzó fejezet) történő leadása a dolgozat visszautasítását és a félévi aláírás megtagadását vonja maga után.

Az üzleti terv formai követelményei:

- Terjedelem: legalább 35 oldal;
- Times New Roman, 12 betűméret, 1 (szimpla) sortáv, margó: körben 2,5 cm;
- Oldalszámozás a lap alján, középen;
- A táblázatok és ábrák szerkesztésére, valamint egyéb formai előírásokra a diplomadolgozatok formai követelményei az irányadóak;
- A dolgozat leadása elektronikusan teljesíthető, amely magában foglal két file-t:
  - 1) Az üzleti terv 1 db Word dokumentumban (*.doc, *.docx);
  - 2) Az üzleti tervben bemutatott számadatokat és háttérszámításokat tartalmazó 1 db Excel dokumentum (*.xls, *.xlsx);

A tantárgy neve:	magyarul:	Projekttervezési ismeretek				Kódja:	GT_AVIL041-17 GT_AVILS041-17 GT_AVILP041-17
	angolul:	Project Planning Knowledge					
Felelős oktatási egység:		Gazdálkodástudományi Intézet					
Kötelező előtanulmány neve:		-				Kódja:	-
Típus	Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
	Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti	gyakorlati jegy	3	magyar
Levelező	X	Féléves	5	Féléves			
Tantárgyfelelős oktató				neve:	Prof. Dr. Szűcs István	beosztása:	egyetemi tanár
A kurzus célja,							
<p>hogy a hallgatók megismerjék a projekttervezést, mint projektmenedzsment funkciót, annak gyakorlati módszertanát. A tantárgy elsajátítását követően a hallgatók képesek lesznek vidékfejlesztési projektek előkészítésére és részletes megtervezésére, valamint elsajátítják a vidékfejlesztési pályázatok készítéséhez szükséges alapvető ismereteket. A tantárgy keretein belül a hallgatói team-ek az oktató irányítása mellett elkészítik egy vidékfejlesztési témájú projekt komplex tervét. Elvárás, hogy a kurzus elvégzését követően a hallgatók képesek legyenek egy vidékfejlesztési projekt előkészítésére annak tervezésére.</p>							
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul							
<i>Tudás:</i>							
A hallgató ismeri a projekttervezés elméletét és gyakorlatát és rendelkezik a projektek előkészítéséhez szükséges szakmai ismeretekkel.							
<i>Képesség:</i>							
Képes a más szakterületeken dolgozó szakemberekkel való szakmai együttműködésre egy adott vidékfejlesztési projekt előkészítése és megvalósítása során. Érti a vidékfejlesztési projektek belső strukturális kapcsolatrendszerét. Képes a szakterülethez kapcsolódó projektek/pályázatok előkészítésre és a gyakorlatban is tudja alkalmazni a tantárgy tanulásakor megszerzett ismereteket, különös tekintettel a projekttervezés módszertanára.							
<i>Attitűd:</i>							
A tantárgy elősegíti, hogy a hallgatók, megfelelő és átfogó projektmenedzsment tudás és szemlélet birtokában a későbbi tanulmányaik során az „élethosszig tartó tanulás” koncepciójával azonosulni tudjon. A vidékfejlesztési projektek tervezése és végrehajtása során környezet- és természettudatos magatartást tanúsít.							
<i>Autonómia és felelősség:</i>							
A végzett hallgató a projektek tervezése során felelősséget érez mind a saját, mind a beosztottjai munkájával kapcsolatban, továbbá felelősen biztosítja az eredményes munkavégzéshez szükséges infrastrukturális, szakmai és emberi feltételeket.							
A kurzus rövid tartalma, témakörei							
A projekttervezés sajátosságai, alapfogalmai. A projektterv felépítése, struktúrája. A vidékfejlesztési projektek sajátosságai. Helyzetfeltárás és helyzetelemzés. Vidékfejlesztési projektek célrendszere és a célok hierarchiája. Tevékenységek és a szükséges erőforrások tervezése. Költségtervezés. Pályázatos projektek, pályázatok készítése és menedzselése.							
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek							
Az oktatás tantermi előadások keretében és/vagy tantermen kívül, digitális munkarendben történik. Az előadások anyagai heti rendszerességgel, az órarendi időpontot megelőző napon kerülnek fel az eLearning rendszerbe. Digitális munkarend esetén az előadások és gyakorlatok órarendi idejében az on-line kommunikáció kijelölt módja: Webex. A hallgatók 3-4 fős teamekben egy vidéki kistélepülés példáján keresztül vidékfejlesztési jellegű projekttervet készítenek szabadon választott, de a gyakorlatvezetővel egyeztetett témában. Követelmény egy - az oktató útmutatásainak megfelelő - vidékfejlesztési témájú fiktív projektterv team munkában történő összeállítása és prezentációja.							
Értékelés:							
A gyakorlati jegy kialakításakor mérlegelendő szempontok: órai team-munka; az elkészített projektterv teljessége és szakmai tartalma; a projektterv prezentációja; a bemutatáskor feltett kérdésekre és elhangzott hozzászólásokra történt válaszadás. Az aláírás feltétele a kiadott házi feladatok team-munkában történő elkészítése és annak határidőre való feltöltése az eLearning felületre, valamint a gyakorlatokon való részvétel a TVSZ szerint.							
A hallgatók bizonyos tanórák tananyagához kapcsolódóan team munkában elkészítendő házi feladatot kapnak, melyet a megadott határidőre kell elkészíteni és feltölteni az eLearning felületre. Az oktató a hallgatói feladatokat értékeli, azok eredménye beleszámít a végső érdemjegyre: elérhető max. pontszám 20 pont. Min. követelmény az 50%-os teljesítés, azaz min. 10 pont elérése. Azok a hallgatók, akik határidőre nem készítik el és töltik fel a házi feladatot nem kapnak aláírást.							

Ezen túlmenően a hallgatók team-munkában egy, a szak profiljához igazodó fiktív adatokon és információkon alapuló vidékfejlesztési témájú projekttervet fognak elkészíteni az E-learning felületen megadott módon, illetve tartalommal és formával, melynek maximális pontszáma: 80 pont.

Minden teamtag ugyanazt a pontszámot kapja. Minden feladatot az E-learning rendszeren keresztül kell eljuttatni, illetve elérhetővé tenni az oktató részére.

Így összesen 100 pontot lehet megszerezni. Követelmény a minimum 50%-os teljesítmény.

Osztályozás:

elégtelen (1)	0-49 pont / %
elégséges (2)	50-59 pont / %
közepes (3)	60-69 pont / %
jó (4)	70-79 pont / %
jeles (5)	80-100 pont / %

Kötelező szakirodalom:

- Szűcs I. – NAGY A. Sz. (2015): „A projektmenedzsment gyakorlata”, Debreceni Egyetem, Center-Print Nyomda, Debrecen, 2015. ISBN 978-615-80290-9-4
- VÁTI (2002): Hogyan tervezhetőek életképes vidékfejlesztési projektek? Gyakorlati kézikönyv, DLG, Hollandia VÁTI Kht Országos Vidékfejlesztési Iroda, Budapest, 2002, <https://docplayer.hu/2443854-Hogyan-tervezhetőek-életképes-vidékfejlesztési-projektek-gyakorlati-kezikönyv.html>
- Lechner Nonprofit Kft. (2015): Nemzeti LEADER kézikönyv: LEADER helyi fejlesztési stratégia tervezési útmutató 2014-2020, http://gis.lechnerkozpont.hu/leader/HFS_tervezesi_utmutato_1007.pdf
- SZŰCS I. (2022): Az előadások és gyakorlatok ábraanyaga, 2023.

Ajánlott szakirodalom:

- Görög M. (2007): Általános projektmenedzsment, AULA Kiadó, Budapest, 2007.
- Szűcs I. - Grasselli N. (2005): „Projektmenedzsment”, Szaktudáskiadó Ház Rt., Budapest, 2005.
- AGGTELEKY B. – BAJNA M. (1994): Projekttervezés, Projektmenedzsment, KözDok Rt., Budapest, 1994.
- PMBOK GUIDE (2006): Projektmenedzsment útmutató, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2006.

tematika	
1. alkalom (5 óra)	<p>Előadás: Követelményrendszer ismertetése. Projekttervezési alapok. A projekttervezés, mint projektmenedzsment funkció, a problémaelemzés módszertana (problémafa), Vidéki térségek, települések jellemző problémái. A célmeghatározás és célelemzés módszertana (célfa, indikátorok).</p> <p>Gyakorlat: Bemutatkozás, a team munka sajátosságai, team-ek megalapítása. A vidékfejlesztési projektek sajátosságainak értékelése. Problémafa készítése és elemzése (team-munkában) egy halmozottan hátrányos helyzetű település példáján keresztül. Célfa készítése és kapcsolódó indikátorok meghatározása (team-munkában).</p> <hr/> <p>TE: Ismeri a projekttervezésben a team munka és a vidékfejlesztési projektek sajátosságait. Ismeri a problémafa és célfa készítésének módszertanát.</p>
2. alkalom (5 óra)	<p>Előadás: A projekt koncepció külső környezetének elemzése (STEEP analízis). A projekt belső és külső környezetének együttes elemzése (SWOT analízis); vidékfejlesztési projektek stratégiaalkotása (TOWS/Konfrontációs mátrix). A projekt koncepció kialakítása (LFA módszertan).</p> <p>Gyakorlat: Problémafa és célfa csoportos prezentációja és annak közös értékelése. STEEP analízis készítése team-munkában.</p> <hr/> <p>TE: Érti a problémafa és a célfa készítésének módszertanát és prezentálni is tudja. Ismeri a STEEP analízis módszertanát.</p>
3. alkalom (5 óra)	<p>Előadás: A projekt koncepció érintetteinek elemzése (Venn digram, Stakeholder analízis). A projektek erőforrás- és költségtervezése; a projektek menedzsment szervezete, kommunikációja és disszeminációja, a projektterv fenntarthatósága és kockázatelemzése. Az EU 2021-2027 tervezési időszak vidékfejlesztési érintettségű operatív programjának pályázati rendszere (felhívás, regisztráció, űrlapok, stb.).</p> <p>Gyakorlat: A házi feladatként elkészített STEEP/SWOT analízis csoportos prezentációja és annak közös értékelése. Erőforrás- és költségtervezés team-munkában, vidékfejlesztési témájú projektterv kockázatelemzése.</p> <hr/> <p>TE: Ismeri és érti a STEEP és a SWOT analízis módszertanát. Ismeri és érti a projekt koncepció készítésének módszertanát. Ismeri és érti a projekt koncepció érintetteinek elemzésének módszertanát. Ismeri és érti az erőforrás- és költségtervezés módszertanát. Ismeri és érti a projektszervezeti formákat, a projektkommunikációs csatornákat, a projekt eredményeinek elterjesztési módját és a projektterv fenntarthatósági kritériumait, valamint el tudja végezni a projektterv kockázatelemzését. Ismeri és érti a hazai vidékfejlesztési célú pályázatos projektek rendszerét.</p>

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Emberi erőforrás menedzsment				Kódja:	GT_AVIL028-17 GT_AVILS028-17 GT_AVILP028-17	
	angolul:	Human resource management						
Felelős oktatási egység:		Vezetés- és Szervezéstudományi Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:						Kódja:		
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		gyakorlati jegy	4	magyar
Levelező	x	Féléves	10	Féléves	10			
Tantárgyfelelős oktató		neve:		Dr. Dajnoki Krisztina		beosztása:	egyetemi docens	
A kurzus célja,								
hogy a hallgatók az emberi erőforrás gazdálkodással kapcsolatos alapvető feladatokat megismerjék. A témával kapcsolatos alapismeretek, fogalmak, modellek és módszerek elsajátítása, feltárja a rendszerek és módszerek közötti kapcsolatokat, amely kiegészülve gyakorlati példákkal alkalmassá teszi a hallgatót a humán erőforrás gazdálkodás integrált rendszerének értelmezésére.								
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul								
<i>Tudás:</i>								
Rendelkezik a humán erőforrás menedzsment alapvető, átfogó fogalmainak, elméleteinek, modelljeinek, tényeinek ismeretével, a releváns gazdasági szereplőkre, funkciókra és folyamatokra vonatkozóan. Ismeri munkaszervezetben való együttműködés szabályait, a humán erőforrás menedzsment funkcióinak összefüggéseit, egymásra való hatásukat. Ismeri a főbb tevékenységterületekhez kapcsolódó HR tevékenységek módszereit, a HR rendszerek alapvető működését.								
<i>Képesség:</i>								
A tanult HR elméletek és módszerek alkalmazásával tényeket és alapvető összefüggéseket tár fel, rendszerez és elemez, önálló következtetéseket, kritikai észrevételeket fogalmaz meg, HR területen döntés-előkészítő javaslatokat készít, döntéseket hoz rutin- és részben ismeretlen - hazai, illetve nemzetközi - környezetben is. Tisztában van a nemzetközi, multikulturális környezetben végzett munkavégzés sajátosságaival, HR orientációkkal, nemzetközi szemléletmódokkal. Képes a gyakorlati tudás, tapasztalatok megszerzését követően szervezetben a HR szervezeti egységet vezetni.								
<i>Attitűd:</i>								
Törekszik az életen át tartó tanulásra a munka világában és azon kívül is. Törekszik tudásának és munkakapcsolatainak fejlesztésére, ebben munkatársaival való együttműködésre. A minőségi munkavégzés érdekében probléma-érzékeny, proaktív magatartást tanúsít, projektben, csoportos feladatvégzés esetén konstruktív, együttműködő, kezdeményező. Nyitott az adott munkakör, munkaszervezet, vállalkozás tágabb gazdasági, társadalmi környezetének változásai iránt, törekszik a változások HR tevékenységének követésére és megértésére. Fogékony az új információk befogadására, az új szakmai ismeretekre és módszertanokra, nyitott az új, önálló és együttműködést igénylő feladatok, felelőségek vállalására.								
<i>Autonómia és felelősség:</i>								
Általános szakmai felügyelet mellett, önállóan végzi és szervezi a munkaköri leírásban meghatározott feladatokat. Önállóan szervezi meg a HR tevékenységek, folyamatok elemzését, az adatok gyűjtését, rendszerezését, értékelését. Az elemzéseit, következtetéseit és döntéseit felelősséget vállal. Felelősséget vállal a munkával és magatartásával kapcsolatos szakmai, jogi, etikai normák és szabályok betartása terén. Önállóan kíséri figyelemmel a társadalmi-gazdasági-jogi környezet szakterületét érintő változásait.								
A kurzus rövid tartalma, témakörei								
Az emberi erőforrás menedzsment alapjai; Munkakörök kialakítása (elemzés, tervezés, értékelés); Humán stratégia, emberi erőforrás- és munkaerő tervezés a szervezetben; Munkaerő-ellátás folyamata a szervezetben; Hazai fejlődés, nemzetközi sajátosságok, szemléletmódok; Karriermenedzsment alapjai; A munkaügyi kapcsolatok rendszere; EsélyEgyenlőségi Emberi Erőforrás Menedzsment (4EM) gyakorlata; Humán controlling alapjai; HR trendek, új funkciók								
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek								
Az előadások rendszeres látogatása, a gyakorlatokon való aktív részvétel.								

Értékelés

írásbeli vizsga, pontozásos rendszer

ÉRDEMJEGYEK:

0–60%	ELÉGTELEN (1)
61–70%	ELÉGSÉGES (2)
71–80%	KÖZEPES (3)
81–90%	JÓ (4)
91–100%	JELES (5)

Kötelező szakirodalom:

Dajnoki K. – Kun A.I.: Bevezetés az emberi erőforrás menedzsmentbe. Debreceni Egyetem GTK, 2018.

Poór J. – Karoliny M.-né – Kovács I. É. – Illés B. Cs. (szerk.): A HR gyakorlata. Wolters Kluwer, Budapest, 2018.

Karoliny M.-né – Poór J. (szerk.): Emberi erőforrás menedzsment kézikönyv Rendszerek és alkalmazások. Complex Kiadó Kft., Budapest, 2016.

Poór J. – Karoliny M.-né – Berde Cs. – Takács S. (szerk.): Átalakuló emberi erőforrás menedzsment, Complex Kiadó, Budapest, 2012.

+ előadás anyag

Ajánlott szakirodalom:

Dajnoki K. (szerk.): Munkaerő-piaci és HR ismeretek, Debreceni Egyetem, 2015, pp. 42-100

Dajnoki K.: Helyet mindenkinek! Fogytékos, illetve megváltozott munkaképességű munkavállalók HR sajátosságainak feltárása az Észak-alföldi Régióban. Közép-Európai Monográfiák No12, Egyesület Közép-Európa Kutatására, Szeged, 2014.

tematika (4 konzultáció)	
1.	Előadás: Az emberi erőforrás menedzsment alapjai; Hazai fejlődés, nemzetközi sajátosságok, szemléletmódok; Humán stratégia, emberi erőforrás- és munkaerő tervezés a szervezetben; Munkakörök kialakítása (elemzés, tervezés, értékelés);
	Gyakorlat: Követelmények, személyiség szerepe a szervezetben; Munkakörök kialakítása a gyakorlatban: Munkaköri leírás tartalma
	TE*: A hallgató megismeri az emberi erőforrás menedzsment fogalmát, céljait, funkcióit, fejlődését, a magyarországi HR fejlődését a nemzetközi orientációkat, a stratégia fogalmát, a stratégiai alkotás folyamatát, az emberi erőforrás tervezés, fázisait, és a létszámtervezés sajátosságait, a munkakör fogalmát, az elemzés folyamatát, módszereit a tervezés és értékelés módszereit, új irányait.
2.	Előadás: Munkaerő-ellátás folyamata a szervezetben, Ösztönzés gyakorlata a szervezetben, Az emberi erőforrások fejlesztése;
	Gyakorlat: Munkaerő-ellátás gyakorlata: Önéletrajz és motivációs levél, Eredményesség a szervezetben, Ösztönzés gyakorlata: Munka értékek feltárása a gyakorlatban
	TE: A hallgató megismeri a toborzás, kiválasztás és beillesztés sajátosságait, módszereit, az ösztönzés alapjául szolgáló motivációs elméleteket, az ösztönzés menedzsment kialakításának főbb ismérveit, az ösztönzési rendszerek típusait.
3.	Előadás: Karriermenedzsment alapjai; Teljesítményértékelés alapjai; A munkaügyi kapcsolatok rendszere;
	Gyakorlat: Teljesítményértékelési interjú típusai, sajátosságai; Munkaügyi kapcsolatok gyakorlata: Vezető kiválasztás
	TE: A hallgató megismeri a karrier fogalmát, felfogását, a karriertervezési rendszer folyamatát, a teljesítmény fogalmát, a teljesítményértékelési rendszer kialakításának folyamatát, a teljesítményértékelési módszereket. Megismerkedik a munkaügyi kapcsolatok típusaival, a kollektívtárgyalás ismérveivel, az érdekképviseltek jelentőségével.
4.	EsélyEgyenlőségi Emberi Erőforrás Menedzsment (4EM) gyakorlata; Humán controlling alapjai; HR trendek, tendenciák
	Gyakorlat: diszkrimináció, vezető kiválasztás, munkahelyi jóllét
	TE: A hallgató megismerkedik a fogyatékos illetve megváltozott munkaképességű személyek HR sajátosságaival, a humán controlling jelentőségével a HR tevékenység mérésére, elemzésére szolgáló mutatókkal, az emberi erőforrás információs rendszer fejlődését, a gyakorlatban alkalmazott rendszerek sajátosságait, valamint a HR legújabb trendjeivel.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Speciális térinformatikai ismeretek				Kódja:	GT_AVIL011-17 GT_AVILS011-17 GT_AVILP011-17	
	angolul:	Applied GIS						
Felelős oktatói egység:		Alkalmazott Informatika és Logisztika Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:		-				Kódja:	-	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		gyakorlati jegy	4	magyar
Levelező	x	Féléves	5	Féléves	10			
Tantárgyfelelős oktató		neve:		Dr. Szilágyi Róbert		beosztása:	egyetemi docens	
<p>A kurzus célja, hogy a hallgatók</p> <p>A tantárgy célja a hallgatókkal megismertetni a térinformatikai alapfogalmakat, adatgyűjtési és adatintegrálási megoldásokat. A hallgató a tárgy teljesítése során megismeri a térinformatikai rendszerek regionális területfejlesztési vonatkozásait, a térbeli döntéstámogatással kapcsolatos fontosabb alkalmazási lehetőségeit.</p> <p>Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</p> <p><i>Tudás:</i> Ismeri a vidékfejlesztési problémák azonosításához szükséges statisztikai és geostatistikai módszereket, a releváns információgyűjtési, elemzési és probléma megoldási metódusokat.</p> <p><i>Képesség:</i> Ismeri, érti és alkalmazza a környezet és természet megóvásának alapelveit, azok vidékfejlesztéssel kapcsolatos előírásait. Képes az írásbeli és szóbeli kommunikációt segítő eszközök hatékony alkalmazására, felismeri az IT nyújtotta lehetőségek használatának előnyeit és hátrányait. Egyszerűbb szakmai beszámolókat, értékeléseket, prezentációkat készít, illetve előad. Képes a vidékfejlesztéshez kapcsolatos agrármérnöki feladatok ellátására és az ehhez szükséges térinformatikai (adatbázis kezelés, GIS programalkalmazás) ismeretek alkalmazására.</p> <p><i>Attitűd:</i> Fogékony az új információk befogadására, szakmai ismeretekre és módszertanokra. Fogékony a környezettudatosság és az emberi egészség iránt, és érzékeny a vidékgazdasággal kapcsolatosan felmerülő problémákra.</p> <p><i>Autonómia és felelősség:</i> Munkaköri feladatát önállóan végzi, szakmai beszámolóit, jelentéseit, kisebb prezentációit önállóan készíti. Szükség esetén munkatársi, vezetői segítséget vesz igénybe. Önállóan képes a gazdálkodásirányítási folyamatok tervezésére, beszerzési, értékelési folyamatok irányítására. Felelősséget vállal a szakvéleményben közölt megállapításokért és szakmai döntéseiért, az általa, illetve irányítása alatt végzett munkafolyamatokért.</p> <p>A kurzus rövid tartalma, témakörei Térinformatika fogalma, a valós világ modellezése, kapcsolódó tudományágak, térképek. Térinformatikai rendszer összetevői. Adatbázisok, szoftverek, hardver eszközök. Információs rendszerek, térinformációs rendszerek. Vonatkozási és vetületi rendszerek. Elsődleges és másodlagos adatgyűjtési eljárások. Raszteres és vektoros térinformatikai modellek. Hibrid térinformatikai modellek. Térinformatikai adatbázisok. Térinformatikai adatbázisok vidékfejlesztési, területfejlesztési feladatokhoz. Művelési lehetőségek a térinformatikai rendszerekben. Adatintegráció szerepe és feladatai. Adatmegjelenítés, publikálás. Térbeli elemzések alapjai. Térinformatika az agrárinformációs rendszerekben.</p> <p>Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek A hallgatók megismerik a térinformatika alapjait, valamint a GIS és a vidékfejlesztés összefonódó területeit. Primer adatgyűjtés, szekunder adatgyűjtés, modellépítés, geostatistikai alapfogalmak és vizsgálatok. Vidékfejlesztéssel kapcsolatos térbeli adatbányászat, adatvizualizáció.</p> <p>Értékelés A félév gyakorlati jeggyel zárul. Az aláírás feltétele, hogy a hallgatók félévi tevékenysége alapján megállapított teljesítménye legalább 61%-os legyen. A gyakorlat a jegy 70%-t, az elmélet pedig a jegy 30%-t teszi ki. A félév folyamán gyakorlati és teszt jellegű ZH-ra kerül sor. A gyakorlaton elkészített feladatokat az e-learning rendszerbe fel kell tölteni. Az elméleti Zh-k pontszáma: 30 pont, a gyakorlaton 70 pontot lehet elérni.</p>								

Az összesített pontszám alapján a jegy kialakítása az alábbiak szerint történik:

0 - 60 elégtelen,
61 - 70 elégséges,
71 - 80 közepes,
81 - 90 jó,
91 - 100 jeles.

Kötelező szakirodalom:

Detrekői Ákos-Szabó György: Bevezetés a térinformatikába, Nemzeti Tankönyvkiadó, Detrekői Ákos-Szabó György: Térinformatika, Nemzeti Tankönyvkiadó,
Sárközi Ferenc: Térinformatika. On-line tananyag.
http://www.agt.bme.hu/tutor_h/terinfor/tbev.htm
Továbbá az előadáson és a gyakorlaton elhangzottak.

Ajánlott szakirodalom:

Végső, Ferenc (2010) Raszteres adatszerkezet. Nyugat-magyarországi Egyetem Geoinformatikai Kar.
http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0027_TEI4/index.html
Reese, G., Yarger, R. J., King, T.: A MySQL kezelése és használata, Kossuth Kiadó, 2003.

tematika	
1.	Térinformatika fogalma, a valós világ modellezése, kapcsolódó tudományágak, térképek Adatforrások kezelése, adatok importálása, konvertálása
2.	Térinformatikai rendszer összetevői. Adatbázisok, szoftverek, hardver eszközök Publikus adatforrások kezelése
3.	Információs rendszerek, térinformációs rendszerek Shape állományok kezelése, szerkesztése R nyelven
4.	Vonatkozási és vetületi rendszerek Shape állományok megjelenítése R nyelven
5.	Elsődleges és másodlagos adatgyűjtési eljárások Haladó térinformatikai adatbázisok kezelése 1
6.	Raszteres és vektoros térinformatikai modellek Haladó térinformatikai adatbázisok kezelése 2
7.	Hibrid térinformatikai modellek. WinGrass használata raszteres állomány
8.	Térinformatikai adatbázisok. WinGrass használata vektoros állomány
9.	Térinformatikai adatbázisok vidékfejlesztési, területfejlesztési feladatokhoz Wingrass használata metadatadok értékelése, elemzések készítése
10.	Műveleti lehetőségek a térinformatikai rendszerekben. Power Pivot használata
11.	Adatintegráció szerepe és feladatai Power BI alapjai ETL
12.	Adatmegjelenítés, publikálás. Power BI measure, quick measure használata, önálló feladat kiosztása
13.	Térbeli elemzések alapjai Térinformatika a vidékfejlesztésben. Önálló feladatok bemutatása
14.	Térinformatika az agrárinformációs rendszerekben Önálló feladatok bemutatása

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Agrárinformációs rendszerek				Kódja:	GT_AVIL042-17 GT_AVILS042-17 GT_AVILP042-17	
	angolul:	Agri-information systems						
Felelős oktatási egység:		Alkalmazott Informatika és Logisztika Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:		-				Kódja:	-	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		gyakorlati jegy	4	magyar
Levelező	x	Féléves	5	Féléves	10			
Tantárgyfelelős oktató		neve:		Dr. Szilágyi Róbert		beosztása:	egyetemi docens	
<p>A kurzus célja, hogy a hallgatók</p> <p>Információs rendszerek és szolgáltatások elhelyezése és tisztázása az agrár szektorban. Az elméleti ismeretek mellett a hallgatóknak el kell sajátítani az információs rendszerek alapvető működési sajátosságait. A félév során a hallgatók megismerkednek az agrár információs rendszerek csoportjaival. A makro- és mikrogazdasági valamint primer és szekunder rendszerek fontosabb típusai mellett ismertetésre kerül az információ gyűjtés, feldolgozás és menedzsment információ igényének az alapjai.</p> <p>Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</p> <p><i>Tudás:</i> Birtokában van a legalapvetőbb információgyűjtési, elemzési, feladat-, illetve probléma megoldási módszereknek.</p> <p><i>Képesség:</i> Egyszerűbb szakmai beszámolókat, értékeléseket, prezentációkat készít, illetve előad.</p> <p><i>Attitűd:</i> Fogékony az új információk befogadására, szakmai ismeretekre és módszertanokra.</p> <p><i>Autonómia és felelősség:</i> Munkaköri feladatát önállóan végzi, szakmai beszámolóit, jelentéseit, kisebb prezentációit önállóan készíti. Szükség esetén munkatársi, vezetői segítséget vesz igénybe.</p>								
<p>A kurzus rövid tartalma, témakörei</p> <p>Információs rendszerek alapvetése, KAP és az információ, Agrárstatisztikai oldalak, adatok elemzése, Piaci Információs Rendszerek, Információmenedzsment, Információs rendszerek az agrárgazdaságban, Tesztüzemi rendszer, Információs rendszerek fejlesztése, Integrált Igazgatási és Ellenőrzési Rendszer, MEPAR, ENAR, Szakigazgatási információs rendszerek, Nyomonkövetés, Komplex információs rendszerek</p>								
<p>Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek</p> <p>A oktatás félévi 5 elméleti előadásból és 10 gyakorlati órából áll. A hallgatók az előadásokon elsajátíthatják azokat az elméleti alapokat, amelyek a gyakorlaton bemutatásra kerülő feladatok megoldásaihoz szükségesek. Az előadásokon prezentáció valamint elektronikus jegyzet formájában kapják a hallgatók az ismereteket, a gyakorlatokon pedig elsődlegesen táblázatkezelő rendszerek elemeivel illetve használatával ismerkednek meg.</p>								
<p>Értékelés</p> <p>A vizsga pont értéke 100 pont, amely írásbeli (teszt, 30 pont). A gyakorlati feladat pontértéke (70 pont) a vizsga értékelése érdemjeggyel történik (öt fokozatú értékelés).</p> <p>0 - 59 % elégtelen, 60 - 69 % elégséges, 70 - 79 % közepes, 80 - 89 % jó, 90 - 100 % jeles.</p>								
<p>Kötelező szakirodalom: Herdon Miklós, Kapronczai István, Szilágyi Róbert: Agrárinformációs rendszerek. Debreceni Egyetemi Kiadó. 2015. 167 p. ISBN 978-963-473-822-0</p>								
<p>Ajánlott szakirodalom: Herdon Miklós: Informatika agrárgazdasági alkalmazásokkal (Szaktudás Kiadó Ház), Herdon Miklós, Rózsa Tünde. Információs rendszerek az agrárgazdaságban Budapest. Szaktudás Kiadó Ház, 2011. 244 p. ISBN:9639935679</p>								

Heti bontott tematika	
1.	Információ és rendszerelmélet
	TE*Publikus agrár adatforrások elérése (KSH, AIR)
2.	Információs rendszerek alapvetése
	TE Publikus agrár adatforrások elérése (Eurostat, FAO)
3.	KAP és az információ
	TE Agrárstatisztikai oldalak, adatok elemzése, ETL módszertan alapján
4.	Információmenedzsment
	TE A management és a döntéshozók információ igénye
5.	Piaci Információs Rendszerek
	TE PAIR használata, elérhetősége, adatok elemzése
6.	Tesztüzemi rendszer
	TE Az FADN adatok elérése, elemzése
7.	Integrált Igazgatási és Ellenőrzési Rendszer
	TE Az IIER feladatai, elérhetősége, elektronikus ügyintézés alapjai
8.	MEPAR – Alkalmazott térinformatika
	TE MEPAR elérhetősége, térinformatika alapjai
9.	ENAR – Nyomkövetés az agráriumban
	TE ENAR feladata, elérhetősége, az élelmiszer nyomkövetés alapjai
10.	Információs rendszerek az agrárgazdaságban
	TE Mikro információs rendszerek alapjai
11.	Mobil Információs rendszerek
	TE Mobil technológia és az agrárium, adatgyűjtés, IoT alapjai
12.	Szakigazgatási információs rendszerek
	TE FrontOffice használata, Ügyfélkapu, E-ügyintézés alapjai
13.	Komplex információs rendszerek az agráriumban
	TE Komplex információs rendszerek alapjai (vizualizáció, DSS)
14.	Komplex információs rendszerek
	TE Komplex információs rendszerek alapjai (BI megoldások)

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Vidék- és civilbiztonsági ismeretek				Kódja:	GT_AVIL043-17 GT_AVILS043-17 GT_AVILP043-17	
	angolul:	Rural and civil security						
Felelős oktatási egység:		Vidékfejlesztés, Regionális Gazdaságtan és Turizmusmenedzsment Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:						Kódja:		
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		kollokvium	3	magyar
Levelező	X	Féléves	10	Féléves	0			
Tantárgyfelelős oktató		neve:		Dr. Horváth Péter		beosztása:	egyetemi docens	
<p>A kurzus célja, hogy a hallgatók a települések vonatkozásában fellelhető kockázatokat, a vidék- és civilbiztonságot veszélyeztető lehetséges emberi, természeti tényezőket, bűnmegelőzési eljárások alkalmazását, együttműködési lehetőségeket a rendészeti szervekkel.</p> <p>Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</p> <p><i>Tudás:</i> Ismeri a biztonsági alapfogalmakat, tényeket, főbb jellegzetességeket és összefüggéseket, a vidék- és civilbiztonságban résztvevő szereplőket, funkciókat és folyamatokat hazai és nemzetközi szinten.</p> <p><i>Képesség:</i> Képes a vidék- és civilbiztonság területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására.</p> <p><i>Attitűd:</i> - Nyitott a vidék- és civilbiztonság és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviselésére. - A vidék- és civilbiztonsági kérdésekben kezdeményező, fogékony az újdonságokra. - Befogadó mások véleménye, a vidék- és civilbiztonság, regionális, nemzeti és európai értékei iránt.</p> <p><i>Autonómia és felelősség:</i> Vidék- és civilbiztonság vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes önálló elemzést, alapvető összefüggések feltárását végzi, önálló következtetéseket von le.</p>								
A kurzus rövid tartalma, témakörei								
<p>A kurzus keretén belül a hallgatók megismerkedhetnek a vidék- és civilbiztonság komplex rendszerével, az alapfogalmakkal, valamint Magyarország biztonsági környezetét, biztonságát fenyegető kihívásokkal. A kurzus elmélyíti az ismereteket, a katasztrófákat, polgári védelmet, víz-, talaj-, levegő-, élelmiszerbiztonságot, migrációs és virtuális veszélyeket érintő kérdésekben.</p>								
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek								
A képzés során előadások kerülnek megtartásra. Fontosabb oktatási módszerek: előadás, szemléltetés, vita.								
Értékelés								
- Írásbeli kollokvium								
Kötelező szakirodalom:								
<ul style="list-style-type: none"> - Az előadások ppt anyagai - Hornyacsék J.: (2009): Polgári védelmi alapismeretek 1. Budapest, Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemi Könyvkiadó, 188 p., 5-30. p., ISBN: 978-963-7060-66-3 - Hornyacsék J.: (2011): A települési védelmi képességek a katasztrófa-kihívások tükrében, a települések katasztrófa-elhárítási feladatai, a végrehajtáshoz szükséges helyi védelmi képesség alapvető területei, azok kialakításának folyamata. „Biztonságunk érdekében” Oktatási- és Tanácsadó Tudományos Egyesület Budapest, 195.p. 25-32. p. ISBN: 978-963-08-2606-8 								

Ajánlott szakirodalom:

- **Ürmösi K.:** (2013): A biztonság, biztonság fogalma. Hadtudományi Szemle. Vol. 6. No. 4. 147-156. p., ISSN: 2060-0437
- **Szász J.:** (2000): A katasztrófák típusai, in: Szerk.: Dr. Hornyacsek Júlia: Felkészítők könyve, BM OKF, Budapest.

	Előadás
1. alkalom	A biztonság értelmezése
	Magyarország biztonsági környezete, biztonságát fenyegető kihívások - globális
	Magyarország biztonsági környezete, biztonságát fenyegető kihívások - regionális
	Magyarország biztonsági környezete, biztonságát fenyegető kihívások - belső
	Magyarország biztonsági környezete, biztonságát fenyegető kihívások - katonai
	Civilizációs eredetű katasztrófák
	Természeti jellegű katasztrófa-veszélyeztetettség
	A települések polgári védelmi besorolásának szabályai I.
	A települések polgári védelmi besorolásának szabályai II.
	Víz, talaj, levegő, élelmiszerbiztonság
	A virtuális világ felhasználóinak veszélyei
	Biztonságpolitika és migráció

A tantárgy neve:	magyarul:	Településfejlesztés- és gazdálkodási ismeretek				Kódja:	GT_AVIL023-17 GT_AVILS023-17 GT_AVILP023-17	
	angolul:	Settlement development and management						
Felelős oktatási egység:		Vidékfejlesztés, Regionális Gazdaságtan és Turizmusmenedzsment Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:					Kódja:			
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		kollokvium	5	magyar
Levelező	X	Féléves	10	Féléves	10			
Tantárgyfelelős oktató		neve:		Dr. Horváth Péter		beosztás:	egyetemi docens	
<p>A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerjék a lakóközösségek kialakulását, a térszerkezeti folyamatokat, a helyi társadalmakat, Magyarország törekvéseit, az EU térképen való elhelyezkedését régiószinten, a helyi, regionális charták történeti fejlődését, a településfejlesztés alapelveit, jövőképét.</p> <p>Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</p> <p>Tudás: Ismeri a településfejlesztési alapfogalmakat, tényeket, főbb jellegzetességeket és összefüggéseket, a településfejlesztésben résztvevő szereplőket, funkciókat és folyamatokat hazai és nemzetközi szinten.</p> <p>Képesség: Képes a településfejlesztés területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására.</p> <p>Attitűd: - Nyitott a településfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviselésére. - Településfejlesztési kérdésekben kezdeményező, fogékony az újdonságokra. - Befogadó mások véleménye, a vidék- és településfejlesztés ágazati, regionális, nemzeti és európai értékei iránt.</p> <p>Autonómia és felelősség: Településfejlesztésre vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes önálló elemzést, alapvető összefüggések feltárását végzi, önálló következtetéseket von le.</p> <p>A kurzus rövid tartalma, témakörei</p> <p>A kurzus keretén belül a hallgatók megismerkedhetnek a települések kialakulásával, osztályozásukkal, a városok és a falvak sajátosságaival. A képzés második felében a települések gyakorlati működésébe nyerhetnek betekintést a tanulók, elmélyíthetik ismereteiket a hazai településfejlesztés és üzemeltetés, településrendezés és településmarketing témakörökben.</p> <p>Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek</p> <p>A képzés során előadások, illetve gyakorlati órák kerülnek megtartásra. Az előadások témakörei és tartalmi kellő elméleti alapot szolgálnak a gyakorlati követelmények teljesítéséhez. A gyakorlatok teljesítése után a hallgató képes lesz önállóan települési adatok feldolgozására és értékelésére. Fontosabb oktatási módszerek: előadás, tanulói kiselőadás, vita</p> <p>Értékelés</p> <ul style="list-style-type: none"> - Írásbeli kollokvium, illetve a megajánlott jegy feltétele, a két darab évközi zárhelyi dolgozat megírása. A dolgozatok min. 60%-os teljesítése esetén adható megajánlott jegy. - Az aláírás feltétele a gyakorlati képzés követelményeinek a teljesítése: prezentáció és házi dolgozat 								

Kötelező szakirodalom:

- Az előadások ppt anyagai
- Kőszegfalvi György, Loydl Tamás (2001): Településfejlesztés, ELTE Eötvös kiadó, Budapest
- László Mária, Pap Norbert (2007): Bevezetés a terület- és településfejlesztésbe, Lomart kiadó, Pécs
- Kovács Zoltán (2007): Népeség- és településföldrajz, ELTE Eötvös kiadó, Budapest

Ajánlott szakirodalom:

- Rechnitzer János (2007): Település és fejlesztés, KSZK ROP 3.1.1. Programigazgatóság, Budapest
- Folyóiratfigyelés: Falu – Város – Régió, A falu, Területi Statisztika

	Előadás, gyakorlat
1. alkalom	A település fogalma, a települések osztályozása, a települések fejlődésének hatótényezői,
	A településhierarchia
	A város fogalma, várostípusok
	Az urbanizáció fogalma, értelmezése, az urbanizáció története
	A falusi települések jellemzői, a szórványtelepülések földrajzi jellemzői
	A településrendszer fejlődésének folyamata Magyarországon
	Tervezélmélet
	A településfejlesztés cél- és eszközrendszere
	Településrendezés
	Településmarketing
	Fenntartható fejlődés
	A hazai településfejlesztés nemzetközi kapcsolódásai
	A prezentáció és a házi dolgozat témakörei és felépítése
2. alkalom	Hallgatói prezentációk

A tantárgy neve:	magyarul:	Vidékszociológia				Kódja:	GT_AVIL032-17 GT_AVILS032-17 GT_AVILP032-17	
	angolul:	Rural sociology						
Felelős oktatási egység:		Sportgazdasági- és Menedzsment Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:		-				Kódja:	-	
Típus	Óraszámok					Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
	Előadás		Gyakorlat					
Nappali		Heti		Heti		kollokvium	3	magyar
Levelező	X	Féléves	10	Féléves	0			
Tantárgyfelelős oktató		neve:	Dr. Szabados György Norbert			beosztása:	egyetemi docens	
<p>A kurzus célja az, hogy a tantárgy keretében a hallgatók ismerjék meg a vidék szociológiai értelmezéseit, fogalmait, kategóriáit. Találkozzanak a terület jelentősebb kutatóinak munkásságával. Legyen áttekintésük a XX. század és a jelenkor társadalomtörténeti összefüggéseiről, társadalmi, településszerkezeti eseményeiről, településkategóriákról, az egyes társadalmi csoportok helyzetének változásáról. Kortárs problémákat és kutatásokat is tárgyalunk.</p>								
<p>Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</p>								
<p><i>Tudás:</i> -Ismeri a vidéki társadalmi változásokat, azok összefüggéseit és a vidék-társadalom-mezőgazdaság egymásra hatásának aspektusait.</p>								
<p><i>Képesség:</i> -Képes a vidékfejlesztés és az agrárium területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására.</p>								
<p><i>Attitűd:</i> -Nyitott a vidékfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviseletére.</p>								
<p><i>Autonómia és felelősség:</i> -Vidékfejlesztésre vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes önálló elemzést, alapvető összefüggések feltárását végzi, önálló következtetéseket von le</p>								
<p>A kurzus rövid tartalma, témakörei</p>								
<p>A vidék koncepciója, vidékszociológiai kutatások, a parasztság társadalomtörténete, vidéki településkategóriák, vidéki élet, vidéki társadalom, vidékreprezentáció.</p>								
<p>Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek</p>								
<p>A tárgy keretében előadások vannak, majd ezek, illetve a kiadott szakirodalom alapján a hallgató a számonkérésre önállóan készül fel.</p>								
<p>Értékelés</p>								
<p>Kollokvium, beadandó dolgozat (Vidékszociológiai tanulmány készítése) alapján.</p>								
<p>Kötelező szakirodalom:</p>								
<p>Kovács I. (2012): A vidék az ezredfordulón. Argumentum Kiadó, Budapest. Kovács K. (2016): Földből élők. Polarizáció a magyar vidéken. Argumentum Kiadó, Budapest.</p>								
<p>Ajánlott szakirodalom:</p>								
<p>Gyáni G.-Kövér Gy.: Magyarország társadalomtörténete a reformkortól a második világháborúig. Osiris Kiadó, Budapest, 2006. Valuch T.: Magyarország társadalomtörténete a XX. század második felében. Osiris Kiadó, Budapest, 2005.</p>								

Kovács I. (2012): A vidék az ezredfordulón-A jelenkori magyar vidéki társadalom szerkezeti és hatalmi változásai. Argumentum Kiadó, Budapest.

Kovács I. (2016): Földek és emberek. Debreceni Egyetemi kiadó, Budapest.

Kovács K. (2016): Földből élők. Argumentum Kiadó, Budapest.

Kertesi G. (2005): A társadalom peremén-Romák a munkaerőpiacon és az iskolában. Osiris Kiadó, Budapest.

Kovács I. – Dupcsik Cs. – P.Tóth T. – Takács J. (2012): Társadalmi integráció a jelenkori Magyarországon. Argumentum Kiadó, Budapest.

Vágvölgyi A. (1982): A falu a mai magyar társadalomban. Akadémiai Kiadó, Bp.

Erdei F.: Magyar falu. Atheneum Kiadó, 1939.

Erdei F.: Magyar város. Atheneum Kiadó, 1940.

Erdei F.: Magyar tanyák. Atheneum Kiadó, 1941.

Erdei F.: Parasztok. Atheneum Kiadó, 1938.

Szenti T. Parasztvallomások. Gondolat Kiadó, Budapest. <http://mek.oszk.hu/08600/08696/>

Szenti T. A tanya. Gondolat Kiadó, Budapest. <http://mek.oszk.hu/08700/08709>

tematika	
1.	A szociológia és vidékszociológia. Definíciók, megközelítések. A vidék koncepciója, értelmezések. A vidékszociológia története. Vidékszociológiai kutatások. A parasztság társadalomtörténete
	TE* A hallgatók az előadások legfontosabb ismereteit sajátítják el.
2.	Településkategóriák. Vidéki élet. Kisebbségsszociológia, vidéki vonatkozások. Vidékrepresentáció.
	TE* A hallgatók az előadások legfontosabb ismereteit sajátítják el.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Versenyképesség fejlesztési ismeretek				Kódja:	GT_AVIL036-17 GT_AVILS036-17 GT_AVILP036-17	
	angolul:	Business competitiveness development						
Felelős oktatási egység:		Alkalmazott Informatika és Logisztika Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:						Kódja:		
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali		Heti		Heti		kollokvium	3	magyar
Levelező	x	Féléves	10	Féléves	0			
Tantárgyfelelős oktató		neve:		Dr. Felföldi János		beosztása:	egyetemi docens	
<p>A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerjék az üzleti környezet értékelését és a vállalkozások fejlesztési lehetőségének azonosítását. Továbbá értékközpontú fejlesztési szemléletet sajátítsanak el. Kiemelten foglalkozzon a versenykörnyezettel, a kapcsolódó üzleti környezettel és értékelésének filozófiájával. Megértsék versenyt, a versenyhelyzetet, a versenyző üzletág fogalmát, tartalmát. Képesek legyenek egy adott üzletág azonosítására, definiálására. Elsajátítsák az üzletág értékláncának elemzési módszerét. Felkészítse a hallgatókat a mindenkori gazdasági, piaci viszonyokhoz való alkalmazkodásra, a hatékony vállalkozás kialakítására és működtetésére.</p> <p>Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</p> <p><i>Tudás:</i> Alapvető fogalmak és modellek ismerete és helyes használata. A szakterületet jellemző folyamatok ismerete és felismerése. Értékelő elemzése a beszerzés, gyártás, szolgáltatás, disztribúció, raktározás alapelemeinek, továbbá termelékenységi mutatók számítása, az áruszállítás menedzsmentfolyamatainak elemzése. Birtokában van a legalapvetőbb logisztikai feladatok megvalósításához szükséges információgyűjtési, elemzési, feladat-, illetve probléma-megoldási módszereknek.</p> <p><i>Képesség:</i> Elméleti, fogalmi és módszertani ismeretei felhasználásával egy komplex gazdasági-társadalmi rendszer megragadására lesz képes. Egyszerűbb oksági összefüggéseket feltár és következtetéseket von le, javaslatokat fogalmaz meg a tágabb környezetre való szervezeti válaszokat illetően, de főképp a versenykörnyezet aspektusait illetően. A versenykörnyezet értékelése és szerepe a gazdálkodásban, az üzletág azonosítása, fejlődési tendenciák feltárása, az üzletági versenytényezők, az értéklánc és az üzletágelemzéshez szükséges képességek fejlesztésével érjük el, hogy képes legyen adott vállalkozás versenyhelyzetének, verseny pozíciójának értékelésére.</p> <p><i>Attitűd:</i> A hallgató olyan attitűdfejlődésen menjen keresztül, ami pozitív hozzáállást alakít ki egy komplex rendszer megközelítéséhez. Ezen keresztül inspirálja a hallgatót az ismeretek autonóm módon történő bővítésére és elmélyítésére. Törekedni fog tudásának és munkakapcsolatainak fejlesztésére.</p> <p><i>Autonómia és felelősség:</i> A tárgy fejleszti a hallgató logikai képességét, összefüggés értelmező képességét, ami fejleszti az autonóm felelősségvállaló képességet. A hallgató képes lesz autonóm módon értékelni szakmai környezetét, feladatait. Növekszik objektív döntési autonómia képessége is. Szükség esetén munkatársi, vezetői segítséget vesz igénybe.</p> <p>A kurzus rövid tartalma, témakörei Értéklánc szemlélet, az üzleti környezet és befolyásoló tényezői, az értékteremtés és annak lehetőségeit, egy-egy módszerét ismerik meg a hallgatók.</p> <p>Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek Gyakorlatokon frontális oktatási mód, itt PowerPoint alkalmazása mellett a tárgy témájához kötődően példák kerülnek feldolgozásra, miközben alkalmazzák is a tanultakat.</p> <p>Értékelés A félév elismerésének feltétele a határidőre és a formai követelményeknek maradéktalanul megfelelő, tartalmilag is értékelhető tanulmány önálló munkaként való elkészítése és leadása. A félév során elkészített tanulmány 1-5-ig terjedően értékelésre kerül. Ez az érdemjegy adja a féléves teljesítmény értékét. Értékelhetetlen tanulmány esetén a félév elismerését megtagadjuk.</p>								

Kötelező szakirodalom:

Michael E. Porter: Versenystratégia Iparágak és versenytársak elemzési módszerei Akadémiai Kiadó, Budapest, 1993

Felföldi János: A mezőgazdasági ágazatok versenyképessége és fenntarthatósága: 5. fejezet pp. 90-134. in: Szűcs, I (szerk.)

Mezőgazdasági ágazatok gazdaságtana : elméleti jegyzet Debrecen, Magyarország :DE ATC, 2013.

Ajánlott szakirodalom:

Felföldi J.: Makrokörnyezeti helyzetkép (1. fejezet); Termelői szervezetek létrehozása és működése (5. fejezet) in Felföldi

János (szerk): Termelői értékesítő szervezetek a zöldség-gyümölcs ágazatban Szaktudás Kiadó Ház, Budapest, 2005.

ISBN 9639553549

tematika	
1.	Az üzleti környezet és szerepe a gazdálkodásban I.
	TE* makrokörnyezet ismerete
2.	Az üzleti környezet és szerepe a gazdálkodásban II.
	TE mikrokörnyezet ismeret
3.	Az üzleti környezet és szerepe a gazdálkodásban III.
	TE belső környezet ismerete
4.	Az üzletágelemzés
	TE elemzés szemlélet megismerése
5.	Az üzletágelemzés
	TE elemzéshez felhasználható adatbázisok
6.	Az üzletág azonosítása, fejlődési tendenciák feltárása
	TE azonosítás szempontjainak ismerete
7.	Az üzletági versenytényezők (5-tényezős modell) I.
	TE modell megismerése
8.	Az üzletági versenytényezők (5-tényezős modell) II.
	TE modell megismerése
9.	Az üzletági versenytényezők kibontása I.
	TE versenytényezőnkénti ismeretek
10.	Az üzletági versenytényezők kibontása II.
	TE versenytényezőnkénti ismeretek
11.	Vállalati értéklánc
	TE értéklánc szemlélet elsajátítása
12.	Az üzletági értéklánc
	TE értéklánc szemlélet elsajátítása
13.	Értéklánc elemzés
	TE értéklánc szemlélet érvényesítése
14.	Érték-elemzés
	TE termék és szolgáltatás értékének feltárása

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Vidéki közösségfejlesztés				Kódja:	GT_AVIL037-17 GT_AVILS037-17 GT_AVILP037-17	
	angolul:	Rural community development						
Felelős oktatási egység:		Vidékfejlesztés, Regionális Gazdaságtan és Turizmusmenedzsment Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:		--				Kódja:		
Típus	Óraszámok					Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
	Előadás		Gyakorlat					
Nappali	-	Heti	-	Heti	-	Kollokvium	4	magyar
Levelező	x	Féléves	10	Féléves	5			
Tantárgyfelelős oktató		neve:		Prof. Dr. Rákos Mónika		beosztása:	egyetemi tanár	
<p>A kurzus célja, hogy a hallgatók előadások során és saját megfigyeléseken keresztül elmélyítsék a közösség és a társadalmi együttműködés fontosságát, a rendszerben való gondolkodást. Megértse az egyén szerepét, lehetőségeit a közösség fejlesztésében.</p>								
<p>Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul</p>								
<p><i>Tudás:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ismeri a vidékgazdaság, a társadalom és az agrárágazat viszonyát, a közösségfejlesztés társadalmi szükségességét. - Tisztában van azzal, hogy a primer szektorban előállított termékek az élelmiszerlánc részét képezik, ezzel kapcsolatban tudja és érti az élelmiszerlánc-biztonság alapvető fogalmait, összefüggéseit és folyamatait. - Tisztában van a K+F+I tevékenység betöltött szerepével. - Rendelkezik az ágazatok problémáinak azonosításához szükséges ismeretekkel és a releváns információgyűjtés, elemzés és problémamegoldás módszereivel. 								
<p><i>Képesség:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Képes a vidékfejlesztés tevékenységrendszerének meghatározására, megtervezésére, megszervezésére. - Képes team vagy projekt kialakítására, irányítására. - Képes szakszerű és hatékony szóbeli és írásbeli kommunikációra. - Képes az egyes ágazati szakmai problémák megfogalmazására, a várható trendek felismerésére, önálló szakmai álláspont kialakítására, és annak megvédésére a viták során. - Képes az agrárgazdaság szereplőinek viselkedését, az agrárium intézményi hátterének formális és informális kapcsolatrendszerét értelmezni, és azt munkája során felhasználni. - Képes a szakterületre vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes elemzésre, alapvető összefüggések feltárására, önálló következtetések levonására. Szakmai irányítás mellett képes kutatási projektben a projekt részfeladatainak operatív szinten történő közvetlen irányítására. 								
<p><i>Attitűd:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ismeri és vállalja azokat az átfogó és speciális viszonyokat, azt a szakmai identitást, amelyek a térgazdaság sajátos karakterét, személyes és közösségi szerepét alkotják. Együttműködési szándékkal közeledik a vidékfejlesztés összefoglaló és részletezett problémaköreinek megértéséhez és hiteles közvetítéséhez. - Nyitott mások eltérő véleményére, ha azok szakmai indokokkal kellően alátámasztottak. - Fogékony az új információk befogadására, az új szakmai ismeretekre, nyitott az új, önálló és együttműködést igénylő feladatok, felelőségek vállalására. 								
<p><i>Autonómia és felelősség:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Végiggondolja és képviseli a vidékgazdaság etikai kérdéseit. - Az elemzésekért, következtetéseiért és döntéseiért felelősséget vállal. 								
<p>A kurzus rövid tartalma, témakörei</p> <p>A tantárgy célja, hogy a hallgató megismerje a közösségfejlesztés kiemelkedő szerepét. A tárgyalt témaköröket nemzetközi kitekintésben is el tudja helyezni, a képzés során szerezzék meg az alapfogalmak használatának készségét. Csányi Vilmos (2012) véleménye szerint, ha az együttműködés kultúráját sikerül kialakítani, és lesz néhány generáció, amely ezen szocializálódik, akkor nagyon jól működő „nemzetté”, kulturális közösségé alakulhat az Európai Unió.</p>								

Megérteni és felismerni az egyén szerepét a közösségfejlesztésben. Körbejárni a közösségfejlesztés legfontosabb elméletei, módszertani kérdéseit, melyek mintegy megalapozzák a vidékfejlesztés sikerességét is.

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek

Az előadások interaktív voltából kifolyólag a hallgatók folyamatosan be vannak vonva az előadásba, ezzel is fejlesztve készségeiket. Az előadások keretén belül neves, kutatóintézetből érkező vendégelőadók szélesítik a látókörüket a hallgatóknak. A gyakorlat során pedig az elméleti tudást gyakorlatban is adaptálják, melyről kiselőadások keretében tesznek tanúbizonyságot.

Értékelés

A vizsgakérdéseket minden témakör végén megkapják a hallgatók. Az előadás anyagok a hozzájuk tartozó írásos anyagokkal együtt a hallgatók rendelkezésére van bocsájtva. A féléves munka értékelése vizsgaidőszakban az e-learning rendszerben az oktató által feltöltött előadások anyagából írt teszt (kollokvium) megírásával zárul.

Ha a hallgató az „A” vizsgát nem tudta teljesíteni. „B” és „C” vizsgára jöhet, az egész éves anyagot átfogó írásbeli vizsga alapján kerül értékelésre az eredménye.

Kötelező szakirodalom:

A félév során kiadott cikkgyűjtemény, előadásanyagok, esettanulmányok.

Katonáné Kovács Judit – Bótáné Horváth Noémi (2012): Közösségfejlesztés (elméleti jegyzet)

Varga A. Tamás - Vercseg Ilona (1998): Közösségfejlesztés. Megjelent 1998 novemberében Budapesten. Kiadja a Magyar Művelődési Intézet 293 oldalon.

Vercseg Ilona (2004): Közösségfejlesztő leckék kezdőknek és haladóknak. Budapest, Közösségfejlesztők Egyesülete

Vercseg Ilona (2006): Közösség és részvétel. In: Parola, 2006. 4. szám, 12-13. p. (Elérhető:

http://www.kka.hu/_Kozossegi_Adattar/PAROLAAR.NSF/cimsz/DA353DAFC6FBA390C125722D0035C7EF?OpenDocument)

Vercseg Ilona (2013): A közösségi munka folyamata és módszerei. (Elérhető:

http://www.kozterhalo.hu/dokumentumok/Vercseg_Ilona.pdf)

Ajánlott szakirodalom:

Covey S. M. R. –Merrill R. R. (2011): A bizalom sebessége. A rejtett tényező, ami mindent megváltoztat. Fordította: Bayer Antal HVG Kiadó Zrt. Budapest, 2011 ISBN 978-963-304-064-5

Senge, M., Peter (1998): Az 5. alapelv. A tanuló szervezet kialakításának elmélete és gyakorlata. HVG Könyvek

tematika	
1.	Bevezetés a közösségfejlesztésbe TE: Mit tud, mit szeretne megtanulni a félév során – tanulási dokumentum elkészítése
2.	A közösségfejlesztés szerepe a vidékfejlesztésben TE: Községfejlesztés lehetőségeinek megismerése
3.	A közösség jelentései, funkciói TE: Különbséget tud tenni a közösségek között
4.	Közösségfejlesztés mint szakma, mint mozgalom TE: Szerepek tisztánlátása
5.	Közösségfejlettségéhez igazodó intézkedések TE: Tudja milyen fejlettségi szinten milyen eszközt érdemes használni
6.	Közösségfejlesztés fejlődésének történeti áttekintése TE: A közösségfejlesztés fontosabb mérföldköveinek megismerése
7.	Közösségfejlesztés menete I. TE: A közösségfejlesztés lépéseinek megismerése
8.	Közösségfejlesztés menete II. TE: A közösségfejlesztés lépéseinek megismerése
9.	Közösségfejlesztés menete III. TE: A közösségfejlesztés lépéseinek megismerése
10.	Közösségfejlesztés menete IV. TE: A közösségfejlesztés lépéseinek megismerése
11.	IT eszközök a közösségfejlesztésben TE: Az IT eszközökben rejlő előnyök és hátrányoknak megismerése
12.	Esettanulmányok a közösségfejlesztésben rejlő lehetőségek bemutatására TE: Megvalósult közösségfejlesztések megismerése
13.	Esettanulmányok a közösségfejlesztésben rejlő lehetőségek bemutatására TE: Megvalósult közösségfejlesztések megismerése
14.	Összefoglalás TE: A félév során elhangzott előadások szintetizálása.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Szaknyelv I.				Kódja:	GT_AVILNY3-17 GT_AVILSNY3-17 GT_AVILPNY3-17	
	angolul:	Technical language I.						
Felelős oktatási egység:		Gazdasági Szaknyelvi Kommunikációs Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:						Kódja:		
Típus	Óraszámok					Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
	Előadás		Gyakorlat					
Nappali		Heti		Heti		gyakorlati jegy	1	angol, német
Levelező	X	Féléves		Féléves	20			
Tantárgyfelelős oktató		neve:	Dr. Czeller Mária			beosztása:	egyetemi docens	
A kurzus célja, hogy a hallgatók								
<p>a Közös Európai Referenciakeret (CEFR) által meghatározott középfokú szakmai nyelvvizsga szintjének elérését megalapozzák az olvasás, írás, beszéd és hallás utáni értés terén. Ezen a szinten a nyelvhasználó meg tudja érteni összetettebb szövegek fő mondanivalóját és fontosabb információit. Képes részletes és világos szövegalkotásra az elvárt témakörökben. Folyamatosan kommunikál anyanyelvű beszédpartnerével, megfelelően használja az szakmai nyelvi lexikát, tud érvelni, véleményt nyilvánítani, állást foglalni.</p>								
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul								
<i>Tudás:</i>								
<p>A nyelvtanuló ismeri a mezőgazdasági termelés és az agrárgazdaság egészére vonatkozó vidékfejlesztési térbeli alapfogalmakat, tényeket, főbb jellegzetességeket és összefüggéseket, a releváns agrárgazdasági szereplőket, funkciókat és folyamatokat hazai és nemzetközi szinten. Ismeri az agrárgazdaság és vidékfejlesztés szakmai szókincsét, annak sajátosságait, a hatékony kommunikáció formáit, módszereit és eszközeit. Ezenkívül rendelkezik a vidékfejlesztés és mezőgazdaság szakterületén az alapvető jogi és etikai szabályok ismeretével.</p>								
<i>Képesség:</i>								
<p>A nyelvtanuló képes angol nyelven a vidékfejlesztés és az agrárium területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására. Hatékonyan alkalmazza a szakterületén használatos korszerű informatikai rendszereket, eszközöket. Képes a vidékfejlesztéssel és agráriummal kapcsolatos angol nyelvű információk megértésére, és speciális szakkifejezéseinek aktív alkalmazására.</p>								
<i>Attitűd:</i>								
<p>A nyelvtanuló nyitott a vidékfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviselőjére. Fogékony a környezettudatosság és az emberi egészség iránt, és érzékeny a vidékgazdasággal kapcsolatosan felmerülő problémákra. Együttműködési szándékkal közeledik a felmerülő vidékfejlesztési, minőségbiztosítási problémák megoldásához. Törekszik az élethosszig tartó és az élet egészére kiterjedő tanulásra. idegen nyelven is.</p>								
<i>Autonómia és felelősség:</i>								
<p>A nyelvtanuló önállóan, a hiteles szakmai forrásokra támaszkodva tekinti át és elemzi a vidékfejlesztés és agrárium kérdéseit, és a problémákra megoldási javaslatokat fogalmaz meg angol nyelven is. Önállóan képes a gondolkodásirányítási folyamatok tervezésére, beszerzési, értékesítési folyamatok irányítására. Tudatosan képviseli szakterületének korszerű elméleteit és módszereit angol nyelven is.</p>								
A kurzus rövid tartalma, témakörei								
<p>Az agrárium és gazdasági témakörök megismertetése, szituációs párbeszéd meggyakorlása, az írott és hallott szöveg értését célzó feladatok gyakorlása, hivatalos levelek és beszámoló írása.</p>								
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek								
<p>Csoportmunka, egyéni feladatok, prezentációk, szituációs feladatok, módszertani útmutató az egyes vizsgafeladatok megoldásához, órai csoportos és egyéni gyakorlás, otthoni munka</p>								

Értékelés

Folyamatosan szóban és írásban, témazáró dolgozatok. Félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező szakirodalom (angol nyelv):

Robin Matheson: English for Agribusiness and Agriculture in Higher Education Studies 2014 ISBN-10-1859644511

Írásbeli feladatgyűjtemény a társalkodó általános nyelvvizsgálóhoz

Tímár Eszter: Words, words, words. Tematikus angol szókincsgyűjtemény. Nemzeti Tankönyvkiadó

Norman Coe, Mark Harrison, Ken Paterson : Oxford Angol Nyelvtan

Róth N-Senkár Sz,-Tóth Z.: Angol szóbeli gyakorlatok, Nemzeti Tankönyvkiadó

Ajánlott szakirodalom (angol nyelv):

Némethné Hock Ildikó: 1000 questions, 1000 answers. Társalgási gyakorlatok az angol „A” típusú nyelvvizsgálókhoz

Oxford Exam Excellence. CUP, 2006

Channel your English. Upper- intermediate, MM Publication

Jones: New Progress to First Certificate. CUP 1997

To the Top 3, MM publication

Online anyagok: www.bbc.com , www.agendaweb.org, www.nationalgeographic.com

Kötelező szakirodalom (német nyelv):

Regine Grosser, Claudia Hanke et al.: DaF im Unternehmen A2

ISBN: 978-3-12-676445-2

Ajánlott szakirodalom (német nyelv):

Nadja Fügert, Regine Grosser, Claudia Hanke, et al: DaF im Unternehmen B1 Klett Verlag 2023 ISBN 978-3-12-676450-6

tematika	
1. konzultációs alkalom (5 óra)	Az agrárium és az üzlet Modern agrárium Technológia és agrárium
	TE* bemutatkozás, a témákhoz kapcsolódó szituációs párbeszéd, szövegértési és hallásértési feladatok, baráti levél megírása
2. konzultációs alkalom (5 óra)	Marketing 1, 2 Változásmenedzsment
	TE: Hallás utáni értés technikái és a képleírás vizsgaelvárásai. fogalmazás írás készségének az elsajátítása
Heti bontott tematika	
3. konzultációs alkalom (5 óra)	Vállalatok 1, 2 Banki szolgáltatások 1, 2
	TE* a témákhoz kapcsolódó szituációs párbeszéd, szövegértési és hallásértési feladatok,
4. konzultációs alkalom (5 óra)	Környezet, Környezetvédelem
	TE: Hallás utáni értés technikái és a képleírás vizsgaelvárásai. Év végi záró dolgozat A félév során tanult ismeretek, készségek felmérése.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Szaknyelv II.				Kódja:	GT_AVILNY4-17 GT_AVILSNY4-17 GT_AVILPNY4-17	
	angolul:	Technical language II.						
Felelős oktatási egység:		Gazdasági Szaknyelvi Kommunikációs Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:						Kódja:		
Típus	Óraszámok					Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
	Előadás		Gyakorlat					
Nappali		Heti		Heti		szigorlat	1	angol, német
Levelező	X	Féléves		Féléves	20			
Tantárgyfelelős oktató		neve:	Dr. Czeller Mária			beosztása:	egyetemi docens	
A kurzus célja, hogy a hallgatók								
<p>a Közös Európai Referenciakeret (CEFR) által meghatározott középfokú szakmai nyelvvizsga szintjének elérését megalapozzák az olvasás, írás, beszéd és hallás utáni értés terén. Ezen a szinten a nyelvhasználó meg tudja érteni összetettebb szövegek fő mondanivalóját és fontosabb információit. Képes részletes és világos szövegalkotásra az elvárt témakörökben. Folyamatosan kommunikál anyanyelvű beszédpartnerével, megfelelően használja az szakmai nyelvi lexikát, tud érvelni, véleményt nyilvánítani, állást foglalni.</p>								
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul								
<i>Tudás:</i>								
<p>A nyelvtanuló ismeri a mezőgazdasági termelés és az agrárgazdaság egészére vonatkozó vidékfejlesztési térségi alapfogalmakat, tényeket, főbb jellegzetességeket és összefüggéseket, a releváns agrárgazdasági szereplőket, funkciókat és folyamatokat hazai és nemzetközi szinten. Ismeri az agrárgazdaság és vidékfejlesztés szakmai szókincsét, annak sajátosságait, a hatékony kommunikáció formáit, módszereit és eszközeit. Ezenkívül rendelkezik a vidékfejlesztés és mezőgazdaság szakterületén az alapvető jogi és etikai szabályok ismeretével.</p>								
<i>Képesség:</i>								
<p>A nyelvtanuló képes angol nyelven a vidékfejlesztés és az agrárium területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására. Hatékonyan alkalmazza a szakterületén használatos korszerű informatikai rendszereket, eszközöket. Képes a vidékfejlesztéssel és agráriummal kapcsolatos angol nyelvű információk megértésére, és speciális szakkifejezéseinek aktív alkalmazására.</p>								
<i>Attitűd:</i>								
<p>A nyelvtanuló nyitott a vidékfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviseletére. Fogékony a környezettudatosság és az emberi egészség iránt, és érzékeny a vidékgazdasággal kapcsolatosan felmerülő problémákra. Együttműködési szándékkal közeledik a felmerülő vidékfejlesztési, minőségbiztosítási problémák megoldásához. Törekszik az élethosszig tartó és az élet egészére kiterjedő tanulásra. idegen nyelven is.</p>								
<i>Autonómia és felelősség:</i>								
<p>A nyelvtanuló önállóan, a hiteles szakmai forrásokra támaszkodva tekinti át és elemzi a vidékfejlesztés és agrárium kérdéseit, és a problémákra megoldási javaslatokat fogalmaz meg angol nyelven is. Önállóan képes a gondolkodásirányítási folyamatok tervezésére, beszerzési, értékesítési folyamatok irányítására. Tudatosan képviseli szakterületének korszerű elméleteit és módszereit angol nyelven is.</p>								
A kurzus rövid tartalma, témakörei								
<p>Az agrárium és gazdasági témakörök megismertetése, szituációs párbeszéd meggyakorlása, az írott és hallott szöveg értését célzó feladatok gyakorlása, hivatalos levelek és beszámoló írása.</p>								
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek								
<p>Csoportmunka, egyéni feladatok, prezentációk, szituációs feladatok, módszertani útmutató az egyes vizsgafeladatok megoldásához, órai csoportos és egyéni gyakorlás, otthoni munka</p>								

Értékelés

Folyamatosan szóban és írásban, témazáró dolgozatok. Félév végén gyakorlati jegy.

Kötelező szakirodalom (angol nyelv):

Robin Matheson: English for Agribusiness and Agriculture in Higher Education Studies 2014 ISBN-10-1859644511

Írásbeli feladatgyűjtemény a társalkodó általános nyelvvizsgálóhoz

Tímár Eszter: Words, words, words. Tematikus angol szókincsgyűjtemény. Nemzeti Tankönyvkiadó

Norman Coe, Mark Harrison, Ken Paterson : Oxford Angol Nyelvtan

Róth N-Senkár Sz,-Tóth Z.: Angol szóbeli gyakorlatok, Nemzeti Tankönyvkiadó

Ajánlott szakirodalom (angol nyelv):

Némethné Hock Ildikó: 1000 questions, 1000 answers. Társalgási gyakorlatok az angol „A” típusú nyelvvizsgákhoz

Oxford Exam Excellence. CUP, 2006

Channel your English. Upper- intermediate, MM Publication

Jones: New Progress to First Certificate. CUP 1997

To the Top 3, MM publication

Online anyagok: www.bbc.com , www.agendaweb.org, www.nationalgeographic.com

Kötelező szakirodalom (német nyelv):

Regine Grosser, Claudia Hanke et al.: DaF im Unternehmen A2

ISBN: 978-3-12-676445-2

Ajánlott szakirodalom (német nyelv):

Nadja Fügert, Regine Grosser, Claudia Hanke, et al: DaF im Unternehmen B1 Klett Verlag 2023 ISBN 978-3-12-676450-6

1. konzultációs alkalom (5 óra)	TE* bemutatkozás, a témákhoz kapcsolódó szituációs párbeszéd, szövegértési és hallásértési feladatok, baráti levél megírása
2. konzultációs alkalom (5 óra)	A gazdálkodás jövője 1, 2, Nemzetközi kapcsolatok, kultúrák TE: Hallás utáni értés technikái és a képleírás vizsgaelvárásai. fogalmazás írás készségének az elsajátítása
3. konzultációs alkalom (5 óra)	Emberi erőforrás, Nemzetközi piacok TE* a témákhoz kapcsolódó szituációs párbeszéd, szövegértési és hallásértési feladatok,
4. konzultációs alkalom (5 óra)	Etikus viselkedés, vállalatvezetés 1, 2 TE: Hallás utáni értés technikái és a képleírás vizsgaelvárásai. Év végi záró dolgozat A félév során tanult ismeretek, készségek felmérése.

A tantárgy neve:	magyarul:	Matematika kritériumtárgy				Kódja:	GT_AMATKRL-17
	angolul:	Mathematics Criterion course					
Felelős oktatási egység:		Statisztika és Módszertani Intézet,					
Kötelező előtanulmány neve:						Kódja:	
Típus	Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
	Előadás		Gyakorlat				
Nappali					Gyakorlati jegy	1	Magyar
Levelező	x	Féléves	0	Féléves			
Tantárgyfelelős oktató				neve:	Dr. Vincze Szilvia	beosztása:	egyetemi docens
Tantárgy oktatásába bevont oktató				neve:		beosztása:	
A kurzus célja, hogy a hallgatók							
<p>A kurzus célja, hogy a hallgatók átismételjék a középiskolai matematika legfontosabb témaköreit, továbbá megismerjék azokat a matematikai alapfogalmakat, amelyeket a későbbi tanulmányaik során használni fognak. A hallgatók a gyakorlatokon a megadott témákhoz kapcsolódóan szerezhetnek jártasságot az egyes témakörökhöz kapcsolódó feladatok megoldásában.</p>							
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul							
Tudás:							
<ul style="list-style-type: none"> - <i>Információgyűjtési, elemzési és probléma-megoldási módszerek ismerete</i> - <i>Megtanulják azokat az alapvető matematikai összefüggéseket, melyek szükségesek a közgazdasági ismeretek elsajátításához és a statisztikai elemzési módszerekhez.</i> 							
Képesség:							
<ul style="list-style-type: none"> - <i>Megszerzett matematikai alapismeretei révén képes szakmai döntéseket megalapozó javaslatok kidolgozására</i> - <i>Képes a szakterületén fellépő problémák megoldásához szükséges matematikai alapismeretek hasznosítására</i> 							
Attitűd:							
<ul style="list-style-type: none"> - <i>Érzékeny a szakterületével kapcsolatosan felmerülő problémákra, törekszik azok megelőzésére, elemzésére és integrált szemléletű megoldására, azok valódi kiváltó okainak megismerését követően</i> - <i>Törekszik arra, hogy a problémákat konstruktívan, kezdeményezően, lehetőleg a gazdálkodókkal, a lakossággal, a természetvédelmi és más szakmai szervezetekkel, a döntéshozókkal és a tudományos élet képviselőivel együttműködésben oldja meg</i> 							
Autonómia és felelősség:							
<ul style="list-style-type: none"> - <i>Döntéseiért felelősséget vállal</i> - <i>Véleményét önállóan, szakmai megalapozottsággal fogalmazza meg</i> - <i>Szakmai kommunikációjába felelősen képviseli szakmai meggyőződését</i> 							
A kurzus rövid tartalma, témakörei							
<p>A középiskolában tanult fontosabb témakörök (halmazok, egyváltozós valós értékű függvények, egyenletek, egyenlőtlenések, egyenletrendszerek, szóveges feladatok, számtani és mértani sorozatok, elemi sík- és térgeometria) átismétlése és az egyetemi matematika tananyag néhány fejezetének gyakorlása (differenciálszámítás és alkalmazásai).</p>							
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek							
<p>Gyakorlat; magyarázat; megbeszélés; strukturálás; kérdezés; visszacsatolás, a tanulók teljesítményének értékelése; szemléltetés; házi feladat</p>							
Értékelés							
<p>A félév teljesítéséhez a gyakorlatokon való aktív részvétel szükséges (gyakorlatokon legfeljebb 3 hiányzás engedhető meg). A félév során két zárthelyi dolgozatot írunk (előreláthatóan a 8. és a 13. héten), ezek megírása kötelező.</p> <p>A két zárthelyi dolgozat alapján történik a gyakorlati jegy megállapítása az alábbiak szerint (az összpontszámra vonatkoztatva):</p>							

60-69% elégséges (2)

70-79% közepes (3)

80-89% jó (4)

90-100% jeles (5).

Akinek ez nem sikerül, a vizsgaidőszakban lesz lehetősége javításra a Tanulmányi és vizsgaszabályzatban foglaltaknak megfelelően.

Kötelező szakirodalom:

- Bíró Fatime - Vincze Szilvia: A gazdasági matematika alapjai, Debreceni Egyetemi Kiadó, 2012.
- Vincze Szilvia: Gazdasági matematika I, Előadáskövető ppt-k.
- Kézi Csaba: Példatár a középszintű matematikaérettségihez, Pedellus Kiadó, 2020.
- Kézi Csaba: Példatár az emelt szintű matematikaérettségihez, Pedellus Kiadó, 2020.

Ajánlott szakirodalom:

- Sydsaeter - Hammond: Matematika közgazdászoknak, Aula Kiadó, 1998.
- Denkinger Géza – Gyurkó Lajos: Analízis gyakorlatok, Nemzeti Tankönyvkiadó, 1999.
- Bárczy Barnabás: Differenciálszámítás, Bolyai könyvek.
- Kézi Csaba – Szanyi Gyöngyi: Matematika alap-, közép-, és emelt szinten, elektronikus jegyzet, 2018.

Konzultációkra bontott tematika	
1.	Halmazok, műveletek halmazokkal, nevezetes számhalmazok. TE* Középiskolai ismeretek összefoglalása és ismétlése.
2.	Egyváltozós valós értékű függvények tulajdonságai. TE Középiskolai ismeretek összefoglalása és ismétlése.
3.	Elemi függvények ábrázolása és jellemzése, függvénytranszformációk. TE Középiskolai ismeretek összefoglalása és ismétlése. Függvényekkel kapcsolatos alkalmazásorientált feladatok megoldása.
4.	Algebrai egyenletek és egyenlőtlenségek megoldása. TE Középiskolai ismeretek összefoglalása és ismétlése. Algebrai azonosságok alkalmazása az egyenletekben és egyenlőtlenségekben.
5.	Egyenletrendszerek megoldása. TE Középiskolai ismeretek összefoglalása és ismétlése. Azonosságok alkalmazása, egyenletrendszerek megoldási módszerei.
6.	Egyenlettel és egyenletrendszerrel megoldható szöveges feladatok. TE Középiskolai ismeretek összefoglalása és ismétlése. Gazdasági alkalmazások.
7.	Számtani és mértani sorozatok, sorozatok alkalmazásai gazdasági feladatokban. TE Olyan feladatok megoldásában való jártasság, amelyek a mindennapokban is megjelennek (kamatos kamat, törlesztőrészlet, gyűjtőjáradék).
8.	Elemi sík- és térgeometriai feladatok. TE Középiskolai ismeretek összefoglalása és ismétlése.
9.	Bevezetés a differenciálszámítás, a deriválás alkalmazásai. TE A differenciálhányados fogalmának megismerése, a deriválási szabályok gyakorlása, feladatmegoldás. A deriválás gazdasági alkalmazásainak megismerése, feladatmegoldás.
10.	Differenciálható függvények teljes függvényvizsgálata. TE A differenciálszámítás alkalmazása a gyakorlatban.

*TE tanulási eredmények